

# COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL IV

1 (31)

ianuarie

1969

lei 3

Biblioteca Municipiului Deva  
SALA DE LECTURĂ



GAROAFE

ȘTEFAN  
LUCHIAN

DIN CUPRINS

- MAJORAREA SALARIILOR DIN ÎNVĂȚĂ-MÎNT
- BUNA PURTARE
- FORȚA ȘI PRECARITATEA EXEMPLULUI
- PORTRETUL TĂU ÎNTREG...
- UN CAZ ÎN APARENȚĂ BANAL
- TINERII ȘI MODELELE DE COMPORTARE
- SCURT ISTORIC AL EDUCAȚIEI PĂRINȚILOR
- INFLUENȚA MEDIULUI FAMILIAL
- LECTORATELE CU PĂRINȚII
- CONSULTAȚII ● CRONICI ● MERIDIANE

# HOTĂRÎREA CONSILIULUI DE MINIȘTRI PRIVIND MAJORAREA SALARIILOR ȘI EXPERIMENTAREA NOULUI SISTEM DE SALARIZARE ÎN ÎNTREGUL ÎNVĂȚĂMÎNT

Pe linia înlăptuirii prevederilor Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din octombrie anul trecut cu privire la îmbunătățirea sistemului de salarizare și majorarea salariilor, Consiliul de Miniștri a adoptat recent o Hotărîre prin care aprobă, începînd cu data de 1 ianuarie 1969, majorarea salariilor și experimentarea noului sistem de salarizare în întregul învățămînt.

Pe baza acestei Hotărîri salariile în învățămînt vor fi majorate în medie cu 19,1 la sută diferențiat pe grade de învățămînt și categorii de personal. Astfel, pentru cadrele didactice din învățămîntul preșcolar, obligatoriu de cultură generală, liceal, profesional și tehnic creșterile medii vor fi de aproape 20 la sută, iar pentru cele din învățămîntul superior de circa 15 la sută, acordîndu-se creșteri mai mari cadrelor didactice cu salarii mici și celor cu vechime mare în învățămînt.

Noul sistem de salarizare aprobat prevede ca salarizarea să se facă în raport cu funcția îndeplinită, pregătirea cerută pentru ocuparea ei, stagiul în învățămînt, calitatea activității instructiv-educative și științifice, gradul didactic obținut și condițiile specifice de activitate.

Diferențierea salariului tarifar lunar, potrivit cu calitatea muncii instructiv-educative a fiecărui cadru didactic, se va face printr-un număr de 5 gradații ce se acordă din 5 în 5 ani de activitate în învățămînt.

Stagiul de 5 ani va putea fi redus la 4 ani pentru acele cadre didactice care au obținut rezultate deosebite de valoroase în activitatea instructiv-educativă și științifică în perioada în care se acordă gradația. De asemenea, el poate fi redus la 3 ani pentru cadrele didactice din învățămîntul preșcolar, obligatoriu de cultură generală, liceal, profesional și tehnic dacă unitatea de învățămînt este situată într-o localitate rurală cu condiții deosebite.

Se prevede, de asemenea, posibilitatea acordării unei gradații de merit cadrelor didactice cu o vechime de peste 25 ani în învățămînt, care au obținut rezultate remarcabile în activitatea ce au desfășurat-o. Această gradație va da dreptul la salarii tarifare majorate cu circa 10 la sută față de salariile tarifare prevăzute pentru funcțiile îndeplinite, la gradația cea mai mare.

Ținînd seama de necesitatea ridicării continue a calificării și a cunoștințelor profesionale salariile sînt diferențiate și în raport cu gradele didactice obținute. Astfel, salariile prevăzute pentru cadrele didactice care au obținut gradul II vor fi mai mari cu circa 10 la sută față de cele ale cadrelor definitive, iar cele corespunzătoare gradului I cu circa 15 la sută față de salariile stabilite pentru gradul didactic II. În învățămîntul superior se prevăd salarii diferențiate pentru profesorii și conferențiarilor cu titlul științific obținut și cei fără titlu științific.

În cadrul fondului de salarii planificat ca urmare a majorării salariilor se va constitui un fond de premiere de pînă la 2 la sută pentru stimularea, prin acordarea de premii anuale, a personalului didactic, didactic ajutător, tehnico-administrativ și a muncitorilor care au obținut rezultate individuale meritorii.

Tot pe aceeași dată se vor majora corespunzător și salariile personalului didactic care îndeplinește funcții de îndrumare și control la inspectoratele școlare județene.

Pentru personalul didactic ajutător și personalul tehnic, economic și administrativ-gospodăresc (inclusiv personalul din cămine și cantine) majorarea salariului se va aplica pe aceeași dată, noile salarii tarifare fiind stabilite în corelație cu cele prevăzute pentru funcții similare în Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 914/1968 privind experimentarea noului sistem de salarizare în unitățile economice.

Salariații din învățămîntul de toate gradele vor beneficia în continuare de alocația de stat pentru copii sau de alte drepturi care se acordă în funcție de nivelul salariilor tarifare, chiar dacă în urma aplicării noilor salarii sînt depășite plafoanele de salarii stabilite prin actele normative în vigoare.

Hotărîrea prevede că Ministerul Învățămîntului va lua măsuri pentru perfecționarea organizării muncii și pentru mai buna precizare a sarcinilor și atribuțiilor ce revin funcțiilor

didactice pe locuri de muncă, asigurîndu-se atît utilizarea rațională a cadrelor corespunzător pregătirii lor, cît și folosirea deplină a timpului de lucru, în vederea înlăptuirii consecutive a principiului retribuției fiecăruia în raport cu îndeplinirea sarcinilor. De asemenea, Ministerul Învățămîntului va îmbunătăți normativele de personal și statele tip de funcții pentru personalul didactic ajutător, tehnic, economic, administrativ, muncitori și personalul operativ din unitățile de învățămînt de toate gradele pentru o mai rațională folosire a acestui personal.

Conducerile unităților de învățămînt vor stabili sarcini individuale fiecărui angajat, în așa fel încît să se asigure o încărcare echilibrată a tuturor salariaților.

Prevederile Hotărîrii asigură atît majorarea simțitoare a salariilor întregului corp didactic cît și o mai bună corelare a acestora cu salariile cadrelor din alte sectoare de activitate.

În Hotărîre își găsește expresia grija permanentă a conducerii de partid și de stat pentru școală și pentru îmbunătățirea condițiilor de trai ale slujitorilor ei. Ea este totodată o manifestare a înaltei aprecieri pe care o dă partidul și întregul popor misiunii de răspundere încredințată corpului didactic pentru instruirea și educarea generațiilor tinere, pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România.

## ANIVERSAREA UNIRII PRINCIPATELOR

Rod al întregii dezvoltări a poporului român, Unirea Principatelor, prin dubla alegere a lui Ioan Al. Cuza în cele două țări române, a marcat un moment progresist în istoria noastră. Deopotrivă act politic și expresie a maturizării conștiinței patriotice, formarea statului național modern, constituie și un act de afirmare pe plan mondial a existenței unui popor a cărui vechime se identifică cu vechimea acestui pămînt.

Lupta pentru unire, în condițiile transformărilor economice și sociale din secolul al XIX-lea din Principatele Române, se încadra în mișcarea generală a popoarelor europene pentru progres și democrație. Karl Marx a salutat-o, iar cercurile progresiste din Europa, ca și Napoleon al III-lea, au sprijinit-o. Ideea care a luminat năzuințele de veacuri ale poporului și a încălzit inimile revoluționarilor de la 1848 s-a întrupat în actul unirii pentru totdeauna a celor două țări surori, Moldova și Țara Românească.

Conștiința unității de neam, de limbă și a continuității istorice a fost prezentă de-a lungul trecutului frămîntat al poporului român de pe cele două versante ale Carpaților. Ea apare la cronicarii secolului al XVII-lea și XVIII-lea, la reprezentanții străluciți ai Școlii Ardelene din secolul al XVIII-lea și al XIX-lea.

Răspunzînd cerințelor obiective ale dezvoltării societății românești, ea s-a cristalizat în conștiința maseilor din perioada revoluției pașoptiste și a evenimentelor care au urmat. Crunt exploatarea, țărănia vedea în Unire singura posibilitate de a se elibera de iobăgie și de stăpînirea turcească. În jalba adresată Divanului ad-hoc din Moldova, țărani se rosteau răspicat: „Dorința cea mai mare este căderea boierescului”. Meseriașii, lucrătorii din manufacturi și ateliere, tîrgoveții au participat cu însuflețire la actul Unirii, de la care așteptau reformele economice și sociale necesare. Interesată în crearea unei pieți interne largi și în participarea pe măsura creșterii puterii ei economice la conducerea statului, burghezia industrială era pentru Unire și a militat pentru realizarea ei în 1859. Nici boierimea nu era, în totalitatea ei, ostilă Unirii. O parte dintre boieri, mari proprietari de pămînturi, era, firește, interesată în lărgirea comerțului de cereale.

Pentru Unire au luptat cele mai strălucite figuri ale acestei jumătăți de veac al XIX-lea, în plină efervescență politică. Numele și gloria unor personalități ca M. Kogălniceanu, Al. I. Cuza, Vasile Alecsandri, Cezar Bolliac, C. Negri, D. Bolintineanu, C.A. Rosetti și alții sînt indisolubil

legate de lupta pentru unire, precum și pentru înlăptuirea unor reforme democratice.

Folosindu-se de contradicțiile existente în sînul marilor puteri europene și în ciuda forțelor interne potrivnice actului Unirii, adunările electivice din Moldova, mai întîi, la 5 ianuarie, apoi din Țara Românească, la 24 ianuarie, au ales un domn comun în persoana lui Alexandru Ioan Cuza. Dubla sa alegere a fost opera maseilor populare și răspundea aspirațiilor ei de veacuri. Așa cum avea să declare marele patriot Mihail Kogălniceanu: „Unirea... e actul energic al întregii națiuni”.

Actul Unirii n-a fost numai actul de naștere al statului modern român, ci a constituit o primă treaptă pe calea lungă și sinuoasă, adeseori, a reformelor democratice.

Reforma agrară, organizarea învățămîntului de 4 clase, înființarea primei Universități românești sînt primele jaloane puse în construcția statului nostru național modern.

Unirea a creat premisele necesare pentru cucerirea prin jertfe de sînge ale ostașilor noștri a independenței naționale, pentru adoptarea reformelor de structură care să permită dezvoltarea mai deplină a forțelor de producție și a însemnat, în timp, prima etapă, esențială,

pentru desăvîrșirea unității noastre politice care se va realiza în 1918.

Comemorînd cei 110 ani de la actul măreț al Unirii, înmănușiem filele de istorie scrise cu sînge, nădejde și frămîntări ale poporului nostru în lupta lui pentru progres, pentru mai bine. Istoria înseamnă continuitate. Tradițiile cele mai valoroase ale luptei înaintașilor noștri pentru Unire au fost preluate de clasa muncitoare, care, sub conducerea partidului comunist, transpune în viață nobilele idealuri pentru care au luptat făuritorii ei. De la reforma agrară a lui Ion Al. Ioan Cuza la agricultura noastră socialistă, de la micile ateliere și manufacturi la marile noastre întreprinderi socialiste, de la obligativitatea învățămîntului primar la aceea a învățămîntului de 10 ani, de la țara care abia pășea în orbita statelor europene la statul român de astăzi, a cărui prezență în arena internațională se impune prestigios pe planul realizării materiale și spirituale, drumul străbătut de poporul nostru în acești 110 ani apare ca o spirală ascendentă. La sărbătorirea de azi, bilanțul celor înlăptuite e îmbucurător, iar scrutarea viitorului, plină de încredere.

# Buna purtare

**N**u, nu e vorba despre codul manierei elegante, întotdeauna am disprețuit parțial aceste inventare de reguli care pun pe același plan felul în care se mănincă peștele cu felul în care se respectă un om, aceste recomandări adesea ridicule, dar profund revelatorii pentru mentalitatea unei societăți; am disprețuit și am detestat întotdeauna culegerile de epistole — tip, pentru felicitări, condoleanțe, afaceri, invenții etc. în care viața dispăre sub tirania și stereotipia convenției, unde formula rece și despersonalizată ucide cuvântul viu, expresiv, unde efortul și stângăcia plină de farmec cedează locul mediocrității perfecționate — nu, nu e vorba despre toate acestea.

Desigur, „bunele maniere“ își au utilitatea lor, ele ușurează relațiile cu semenii noștri, dau gesturilor și cuvintelor noastre un caracter estetic, dar „buna purtare“, cred eu, are un sens mai adânc și mai larg.

„A te purta bine“, înseamnă, într-un fel, a te purta exact așa cum împrejurarea o cere sau cum ți-o solicită conștiința ta, a nu neglija logica, nici sentimentele, nici eficiența acțiunii tale. Ce poți face cu un „cod“ învățat pe de rost, în fața diversității vieții, a imprevizibilității ei, a misterioaselor ei propuneri?

A fi încăpăținat, de pildă, e un defect, atunci când scopul e mărunț sau pur egoist, a te încăpățina să demonstrezi un adevăr e o virtute.

A vedea, cu luciditate unilaterală, numai cusururile celor din jurul tău, e o trăsătură dubioasă, a combate până la capăt un ins nociv e o necesitate; după cum, a fi amabil te face plăcut mediului tău, dar amabilitatea fără alegere și fără variații de intensitate poate fi și o dovadă de indiferență.

Nu, buna purtare nu se încată pe de rost, totuși, ea se poate deprinde, poate deveni o însușire constituțională care are doar nevoie, din când în când, de un autocontrol.

În primul rând, nu trebuie să uităm că dorința noastră de a ne purta bine are la bază iubirea față de om.

A ceda locul în tramvai unei persoane în vîrstă a devenit la unii (doar la unii, din păcate!) un gest reflex; el s-a născut însă din respect față de aureola pe care anii și experiența o așază în jurul unui cap cărunt, din compasiune neajunătoare față de o ființă mai slabă, din înțelepciunea că tinerețea e trecătoare și că nu îndrituiește trufia sau brutalitatea etc.

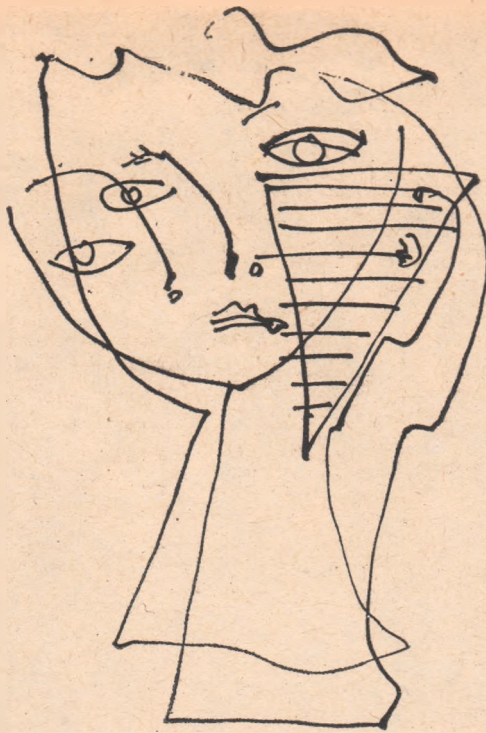
Dacă ne-am aminti mai ales că iubirea de oameni este aceea care a dat naștere „bunelor purtări“, sînt convinsă că „bunele purtări“ s-ar înmulți, s-ar desăvîrși, și-ar recăpăta oigoarea originară.

Atunci, ele nu s-ar mai exercita numai în oăzul și de ochii lumii, ci ne-ar însoți pretutindeni, la serviciu, pe stradă, în intimitatea familiei, ba chiar în intimitatea noastră cu noi înșine, fie că ne uităm sau nu în oglindă.

Pentru că și cum gîndim ține de buna noastră purtare, poate, mai ales, cum gîndim și cum simțim, noblețea, delicatetea și generozitatea noastră fiind sursă perpetuă și decisivă a comportării noastre.

Nu știu dacă am calități pedagogice, (genul de „educație“ pe care îl face literatura fiind mai special și mai ciudat), dar cred că n-aș obosi explicînd elevilor mei că regulile de comportare pe care le pretindem de la ei nu sînt niște invenții de adulți, niște manii cu intenții restrictive, niște încercări de automatizare, ci dimpotrivă, forma condensată a unor profunde virtuți umane și mai ales, o formă în același timp eficientă și armonioasă, a lui.

Nina Cassian



## LECTIE DE MORALĂ (2)

### FORȚA ȘI PRECARITATEA EXEMPLULUI

**O**are știți cine-a fost Antioh Cantemir? Ați citit oare cartea acestui intransigent cavaler al nobilei morale, copilul mezin al marelui învățat Dimitrie Cantemir, domnitorul Moldovei?

Și ați zărit, citind-o, lumina străvezie care-ncunună fruntea acestei tinerețe de 22 de ani, fruntea lui înaltă îndărătul căreia geniul își implinea de timpuriu lucrarea?

Silit de soarta vitregă să poposească împreună cu frații și surorile lui în Rusia, a fost apoi principalul fervent al iluminismului rus, cel mai zelos adept al reformelor progresiste preconizate de Petru cel Mare, căruia i-a închinat tristul poem de laudă „Petrida“.

Acest tinăr care, pentru vremea lui, avea o minte excepțional de bine mobilată și căruia, la împlinirea unui veac de la moarte, adică în 1844, A. Donici și G. Negruzi i-au tradus în românește *Satirele*, a fost un strălucit poet, un precursor în poezia rusă, cel care s-a străduit, cel dintîi, să pună, în Rusia, bazele unei literaturi naționale.

În ceea ce privește prozodia, el a fost deasemeni primul care, căznindu-se să și acorde versul cerințelor limbii ruse, a folosit stihul de 13 silabe, cu cezura mediană și rimă feminină, stih pe care l-a mlădiat neconținut, oferind urmașilor un instrument eficient și de înaltă calitate.

Dacă ai sta să-i afli asemuire în literatura noastră, l-ai asemui poate cu Budai-Deleanu și într-o măsură cu Anton Pann, pentru că și el, ca și aceștia, a fost atras de prospețimea crudă a limbii orale, de ornamentele pitorești și splendide ale graiului popular.

Nobil prin obârșie, s-ar putea spune că, a fost, ca și Tolstoi mai tirziu, cel mai fidel și înțelegător prieten al lumii truditoare, al natului de rînd, și un dușman inveterat al aristocrației reacționare și filistine și al slugilor ei căpătuite prin jaf și strămbătate, căroră nu pregetă să le dea în vileag uritele apucături și secretele răni purulente.

Acest tinăr prinț al dreptății sociale și al purității morale s-a ocupat într-una din *Satirele* lui, și anume în *Satira a VII-a*, închinată prietenului său, cneazul Nikita Iurievici Trubețkoi, de problema educației tineretului, deși se întreba dacă „E bine/ La vîrstă mea cu sfatul să-ndrum p-un oarecine/ Căci nu-și întoarse crugul cea de-a treizecea iarnă/ Ca din omăt în păru-mi măcar un fulg să cearnă“.

După ce încearcă să înlătore o seamă de păreri vrăjmașe la adresa educației, păreri care își au izvorul nu atît în erorile de gîndire, cit mai ales în dorința de a te lăsa dominat de inerția egoistă a desfătării stupide, Antioh Cantemir proclamă ideea atotputerniciei exemplului, drept cel mai de preț factor într-un sistem educativ evoluat și care nu e dispus să plătească tribut filistinismului și mistificării.

„Mie imi pare (zice el)/ Că dacă lași ogoru-n paragină într-una/ Îl năpădește pirul cel rău și mărăguna./ Iar dacă-l ari cu rîvnă grijindu-l în tot timpul/ Și bălegarul vine s-acopere nisipul/ El se va face rodnic, și răscolit cu plugul/ Drept plată pentru trudă își va spori belșugul“.

Acest ogor, a cărui rodnicie poate fi înzecită, aparține „anilor cei fragezi, din pruncie“, căci pruncul, ca nimeni altul, e lacom să cuprindă și să înțeleagă rostul lumii, iar în ființa lui curată și ageră poate încolți mai lesne și cu mai multă iuteală sămînța nobilelor deprinderi. Nu firea e de vină (zice el) că unii sînt meschini, certăreți, egoiști și nesimțitori, iar alții generoși și plini de înțelegere. „Căci multe dintre cele ce-i punem firii-n seamă/ De cercetăm cu minte matură și nu-n grabă/ Aflăm că ele-s numai a educării treabă“.

Antioh vestejește cu sarcasm și violență spiritele înguste ale celor care își închipuie că, lăsîndu-le moștenire copiilor o situație materială care să-i pună la adăpostul grijilor, socotesc că și-au îndeplinit astfel, cu prisosință, datoria față de ei. Căci lucrul cel mai de preț din toate, nu este bogăția, ci rîvna de „a le pune moravuri bune-n suflet“ veghind ca ele să dea roade.

Să le sudești însă nu plietisind copiii cu asprele canoane, ci folosind puterea redutabilă și nelimitată a exemplului: „Ferice cel ce știe — a stîrni spre laudare/ Copilul său prin pilde, căci ochii-n goana mare/ La inimă dau vestea mai grabnic ca urechea./ Printre povește, pilda nu și-a aflat perechea“.

Și pentru a dovedi valabilitatea spuselor sale, Antioh se referă la viața animalelor: „E iute-n zboru-i puil de vultur, iar cățelul/ Dă iama-n orătării, și ieziu frunte-n frunte/ Se bat, pe cînd bobocii pot unde să-nfrunte/ Abia ieșiți din ouă. Nu sfatul li-i dădăcă/ Căci n-au ei judecată, dar ce văd știu să facă“.

La rîndul ei, pilda rea are o influență dezastruoasă: „Felin bețiv se-arată? Fă ruda lui bețivă./ Care-l crescu. Curvar e Mirtil? Deopotrivă/ Codoș îndrumătorul i-a fost...“ Antioh ține să precizeze că „de-a casă pilda bună ar trebui să-nceapă“, această avînd „mai multă vlagă“.

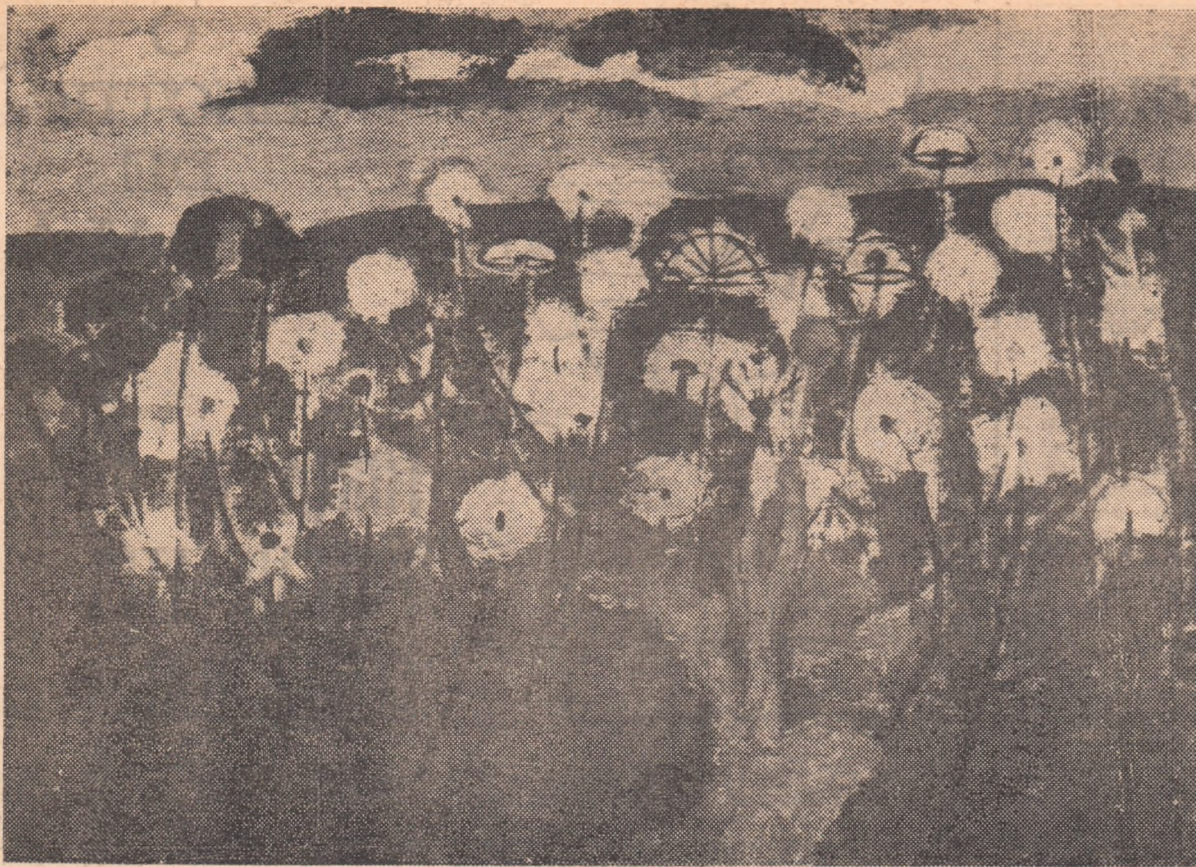
Povața, oricît de bună, n-are valoare și este inoperantă dacă nu-i urmată de o pildă adecvată.

Cînd maică-sa îl sfătuește pe un răcșor: „Nu merge de-a-ndărate!“ — răcșorul e pe deplin îndreptățit să-i spună iubitei lui mame: „Mergi tu drept de se poate și am să fac întocmai“.

Copilul mezin al domnitorului Dimitrie Cantemir, acest tinăr om cu minte luminată, ne face să înțelegem limpede forța și precaritatea exemplului.

Virgil TEODORESCU





## PORTRETUL TĂU ÎNTREG...

**C**reșterea prea puțin lângă părinți. Dimineața, când el era acasă, ei erau la slujbă, după masă, când ei se întorceau acasă, el era la școală. Când se întâlneau, serile, fiecare le avea pe ale lui. El se vîra, din nou, între cărți, mama alerga la bucătărie, tata rezolva lucrări sau citea gazetele. Se mai uitau și la televizor, dar atunci se vedeau mai puțin ca totdeauna. Desigur, tata se interesa zilnic de situația lui la învățătură: „Cum ți-a mers la școală?” Dar, la școală, îi mergea bine și dialogul devenea inert. Mama, în șorțul ei de bucătărie, intra din când în când în odaia lui, însă numai ca să i se uite peste umerii aplecați deasupra cărților și caietelor și să-i spună: „Dă-i zor. Acuș e ora 10 și trebuie să te culci”. La ei acasă nu era ca în cărți. În cărți, tații poartă cu fiii lor, care le dau probleme, discuții înțelepte, după care fiii trec prin crize psihologice. La ei acasă fiul nu le dă părinților probleme, deci, părinții nu numai că nu prea au timp, dar nici nu prea au despre ce să discute cu el. Totul decurge simplu, normal. Fiecare își vede de ale lui. Nu se

poate spune nicicum că nu e o familie unită. Ar sări în foc unul pentru celălalt. Dar fiecare își vede de ale lui, asta e tot. Și fiecare e capabil să și le rezolve pe ale lui, așa încît să nu-l împovăreze pe celălalt. Cel ce socotește că așa e bine este, în primul rînd, tata. „Ai tu destule grijile școlii, ce să-ți mai spun și de-ale mele” a fost răspunsul tatei atunci cînd fiul, observîndu-l o dată înnegurat, l-a întrebat dacă are cumva vreun necaz la serviciu. Băiatul a mai rămas cîteva zile la pîndă, apoi cum confidențele continuau să întîrzie și cum părea că nici o catastrofă nu se va întîmpla în familie, și-a văzut de ale lui. Cumva asemănător a răspuns și mama cînd, o dată, încerca să-și ascundă ochii lacrimați și el s-a apropiat de ea s-o interogheze: „Ce înțelegi tu, copilule?” — așa i-a spus ea și, după ce l-a mîngîiat pe frunte, s-a retras între lacrimile ei. Asta era mai demult, pe cînd era copil. Dar acum? Acum s-a dezobișnuit să mai pună întrebări, să mai pună la inimă problemele de viață și de profesie ale celor mari; se complăce în ideea comodă, că, pentru el, acestea sînt domenii tabu. Își vede de ale lui. Crește singur. Nu se îndeamnă nici el la mărturisiri, chiar și cînd ar avea de spus mai mult de cît ce notă a luat la școală. Copilul ferit de grijile vieții devine, treptat, un tînăr înstrăinat. Cînd spune „noi” nu se mai simte adînc, intim, pătînică a unui tot indestructibil, supus aceluiași destin.

Se știe, sînt și situații inverse. Copiii împovărați. Copii ce poartă în suflet toate luptele și mizeriile unor existențe mature. Toți norii negri ce întunecă cerul părinților sînt rostogoliți, fără menajamente, și pe cerul atît de vulnerabil al copiilor. Aici confidențele se produc — ciudat! — în sens unic, de la părinți către copii, și sînt de cele mai multe ori convertite în penibile lamentări sau în cinice calcule combinate. Aici sinceritatea e dusă prea departe. Într-un asemenea caz, acel slogan

ce se rostește adesea cu emfază: „N-am secrete față de copilul meu nu e altceva decît frivolitate, mîrgînire, insensibilitate. Da, renunțările, necazurile noastre, pot fi și ele înțelese de copil, ca și bucuriile noastre, dar și aici ca și în atîtea alte raporturi părinte-copil, chibzuința, echilibrul, tactul și precauția, au rol de dozimetru.” Astea sînt tertipurii, n-am vreme de ele. Sînt ocupat”, ar putea obiecta vreun partizan al sincerității absolute. Dar copilul? Oare copilul nu e ocupat? Confidențele tale fără de perdele îi solicită într-atît mintea și inima, încît îl sustrag ocupațiilor sale firești. O, și cît de ocupat e un copil! Nu numai pentru că învață carte, pentru că are de citit bibliotecă întregi. El are de observat zborul albinei, calciul florii, cîntecul păsării, sisifii furnicarelilor, mișcarea norilor, tresărirea stelilor, neliniștea apelor... Cînd, dacă nu acum, o va face? Să nu-i dăm poveri mai mari de cît pot susține firavii săi umeri!

Desigur, copilul, cînd l-ai obișnuit să ia parte — acea parte care i se nutrivește și i se cuvîne — la viața familiei, e interesat de felul cum îți îndeplinești tu, tatăl sau mama, obligațiile cotidiene. Ai conștiințiozitatea, capacitatea, profunzimea, perseverența, pe care i le ceri lui? E bine, e foarte bine, dacă poți servi copilului tău drept exemplu ideal. Dar exemplele ideale sînt rarissime — or poate nu sînt — deci, e și mai bine să fii în ochii copilului tău nimic mai mult decît ceea ce ești cu adevărat. Nu o dată, la vîrsta adolescenței, cînd fiul sau fiica nu se mai mulțumesc cu adevăruri servite, cînd încep să investigheze cu mijloace proprii, cunosc deziluzii, ori chiar prăbușiri sufletești: tata, care se străduise atîția ani să le apară drept un campion al vieții, cu o existență bine frezată și pomădată, iată că nu-i altceva decît un ins oarecare, supus atîtor împrejurări fortuite, atîtor micimi.

Revelațiile nu sînt de lepădat. Ele pot avea influențe adînci asupra copilului pentru întreaga sa viață.

Dar ce fel de revelații? Mama, să spunem, desfășoară acasă un rol tăcut, discret, ce se revarsă ca o bună talnă, ca un elixir cu efect sedativ, asupra întregii familii. Trep-tat însă, ea devine pentru fiul său un chip banal, din ce în ce mai îmbătrînit, care nu-i mai spune nimic nou, ori devine numai mîna firavă care-i servește zilnic farfuria cu mîncare. Ce descumpănire pentru el, într-o zi, cînd trebuie să se ducă la ea, la birou. Observă că acolo, foarte mulți oameni au nevoie de mama lui, o caută și se consultă cu ea, iar mîna aceea firavă, care de ani de zile servește farfurii cu mîncare, aici iscălește energic hîrtii importante, strînge amical atîtea alte mîini...

Dar chiar și atunci cînd diferența între cel pe care copilul te știe acasă și cel ce i te dezvăluie în arena publică nu e revelatorie, nu neglija să-l faci, uneori, martorul ocular al prezenței tale în social. Niciodată nu va rămîne numai un martor ocular. Întreaga lui afectivitate va lua act de raporturile tale cu societatea. Și poate că un gest mărunț, de care tu nici nu ți-ai dat seama — să spunem felul în care răsuceai, rînd pe rînd, creioanele de pe biroul tău, în timp ce te gîndeai ce rezolvare să dai hîrtiei din fața ta — copilului i-a vorbit mai mult decît orice discurs, despre întreaga dificultate a muncii tale, despre întreaga ta răspundere. Și poate că prima oară a realizat atunci maturul gînd că tot ceea ce tu reușești să-i oferi e dobîndit cu multă, multă trudă. Portretul tău, în ochii lui, s-a îmbogățit astfel cu o nouă latură, una esențială. În intimitatea lui, te va iubi și respecta mai mult. Seara, cînd vîi de la slujbă, îți va căuta ochii. Va încerca să citească în ei, cu sincer interes, agenda consumată a zilei tale active. Și va fi sincer bucuros că el îți poate oferi, la capătul acestei zile încărcate de obligații și răspunderi, un mic și odihnitor buchet de satisfacții filiale.

Emilia CĂLDĂRARU

# UN CAZ ÎN APARENȚĂ BANAL

„Și ca să înțelegi... încheie Dorina (aprinzându-și, spre stupefacția mea, o țigară), am să-ți povestesc numai un fapt... O scenă... deși în aparență ar fi o întâmplare mărunță. Aveam, cred, vreo unsprezece ani, pe atunci... Dacă acum, am douăzeci și unu... Cred că și când voi avea optzeci și unu de ani n-am s-o uit... Bineînțeles, nu locuim în apartamentul cel nou, „cumpărat pentru mine“. Pe atunci locuim în două „dăițe“ mici. Una servea drept bucătărie, dădea direct afară, într-o curte urită, cameră plină tot timpul de noroi din pricina cișmelei... Mama, o știi cum este... Spăla podelele zilnic, se străduia ca bucătăria să fie „ca un pahar“. În fine, într-o zi tocmai isprăvisse spălătutul podelelor și El a venit... A intrat, poate că era obosit, poate și supărat de ceva... Mama atîta i-a zis:

— Vezi că ai papucii acolo... Abia am isprăvit cu mizeria asta care o cărăm de afară, înăuntru... N-a zis nimic. S-a întors pe călcie, afară în curte, a luat noroi cu mâinile din băltoaca de lângă cișmea și din prag l-a aruncat drept în mijlocul bucătăriei, replicînd calm:

— Eu plătesc și soda, și săpunul, și peria de scinduri, și plînea de pe masă!

Și cu ghețele murdare a călcat pe bietul nostru preș de cirpe, trecînd în „dormitor“... Am văzut-o pe mama albă la față ca peretele, aplecîndu-se din nou peste găleata cu apă, sodă și săpun. Tin minte ca acum, că de frică (misiunea mea era să pun masa), am spart o farfurie. A deschis ușa, s-a uitat la mine, s-a uitat așa, cum s-a uitat de o mie de ori de cînd îl știu pe lume... Nu știu ce fel de privire are, dar aș fi preferat, de o mie de ori, să mă lovească. Trebuie să precizez că nu m-a lovit niciodată. Dar în fața lui, am tremurat întotdeauna. Și eu și mama. O spaimă, absurdă, animalică... Mai ales că nici ridicînd tonul nu l-am auzit vreodată. Mama a trăit ca o umbră în preajma lui, mișcîndu-se ca în somn, să nu supere pe tata... Eu nu vreau să trăiesc așa“.

În fond, în familia despre care este vorba, nu s-a întîmplat nici o nenorocire. El, tatăl, a condus totul ca un stăpîn chibzuit și grijuliu. Muncitor calificat, de înaltă calificare chiar, cu un salariu bun, a adus de toate în casă. Nu a băut, nu a fumat; respectat în instituție, stimat în lume, ai lui nu s-ar putea plînge că nu i-a îngrijit. Bani au fost cheltuiți cu cumpărare. Au dus o viață liniștită, mulțumitoare, ferită de necazuri mari... Au acum un apartament „proprietate personală“; unicul copil, Dorina, a învățat bine în școală, chiar foarte bine, din moment ce a luat „maturitatea“ și a „intrat“ la facultate, la Electronică, a doua sau a treia... Dar iată că într-o bună zi, Dorina, bursieră, cere să locuiască la căminul studentesc. Și fără nici o explicație, părăsește „casa părintească“, refuză să se întoarcă acolo, cu o încăpăținare pe care mama o consideră „o nenorocire“ abătută din senin asupra familiei lor; tatăl e hotărît s-o „dezmoștenească“ și o acuză de nerecunoștință. „I-am cumpărat și televizor, și aspirator de praf, și mașină de spălat rufe“. „M-am gîndit în fel și chip cum să scap... îmi explică Dorina. În fond, de ce e atît de supărat? Ce rău am făcut? N-am făcut nimic rău...

Mă doare sufletul că mama plînge atîta! Dar i-am spus că de bine mă simt aici, la cămin. Am camera mea“... Și-mi arată cu mîndrie încăperea micuță și cochetă, pe care o împarte cu o colegă de an... „Învățăm împreună, ne ducem la spectacole împreună...“

— Ai și acasă o cameră a ta, tot atît de bună!...

— Nu știu, îmi spune ea, dar aici mă simt „mai acasă“: aici simt că trăiesc din munca mea!... Știi, cînd eram copil și-mi cumpăra o jucărie, un caiet, sau un creion, trebuia să i le duc din cînd în cînd să vadă dacă le păstrez în bună stare. Foile numerotate ale caietului, creionul corect ascuțit, jucăria în bună stare. Pentru o gumă picdută sau o batistă uitată, tremuram ca varga. Am crescut cu sentimentul că nu-mi aparține nimic, nici chiar funda din păr; că eu însămi sînt un obiect care îi aparține lui, în care el „investește“ munca lui, viața lui...  
— Și totuși... un părinte nu investește totul în copiii lui?

— Știu... Și de asta nu mai vreau să investească nimic. Nimic. Singura mea dorință este să-i înapoiez tot ce mi-a dat.

O privesc din nou pe această fetiță, slăbuță, palidă, tăcută. Fetița cuminte, tăcută, silitoare, cu ochii speriați, pe care o știam... Și despre care mă întrebam de ce are ochii atît de speriați. Un copil sensibil și timid, care se juca într-un colț ceasuri întregi cu păpușa. Păpușa care părea totdeauna nouă... Atunci cumpărată de la magazin. Nu s-a schimbat prea mult... Poartă aceleași codițe, e la fel destudioasă și „fumează“ numai din dorința de a avea acel argument puternic că hotărîrea ei de a nu se mai întoarce în casa părintească e definitiv luată.

Și totuși, s-a întîmplat o nenorocire în această familie. O prăpastie adîncă între tatăl și fiică. De ce? Mama e deznădejduită, tatăl e jignit, nedumerit, revoltat. Dorina a luat prima hotărîre din viața ei.

— Unicul copil! plînge mama. Ce-o să zică lumea?

— Pentru ea m-am strădui... Pentru ea, numai pentru ea! Apartament cu trei camere, mobilă nouă, am vrut s-o fac ingineră! Pentru ea m-am sacrificat, spune tatăl.

— Singura mea dorință este să-i restitui tot ce mi-a dat! Tot ce a făcut pentru mine!

Iată o mică familie liniștită. Și totuși... Unde se ascunde eroarea care îi face nefericiți? Căci, amintesc, și Dorina zîmbea cu tristețe...

Servec o cafea în odaia „ei“, din apartamentul frumos, cu trei camere în timp ce mama mi se jeluiește:

— Nu pricep! Nu înțeleg să plece ea de la străini!...

Păpușa și Ursulețul de pișlă, nemîșcați, „în perfectă stare“, mă privesc țintă cu ochi reci, de sticlă. Cuyintele mele sînt fade. Răbdare, totul va fi bine... Dar în inima mea se bucură demonul dezordinii: poate nu peste mult timp, la vreme potrivită, niște minune vor cobori acele jucării de acolo, cu mare alai și măcar ursulețul va rămîne schiop. Oh, cred că ursuleții schiopi aduc de cele mai multe ori fericirea în familie.

Gica IUTEȘ

## Sugestii pentru un joc de societate

Care dintre părinți nu își aduce aminte de jocul geografic, de acel exercițiu agreabil al memoriei, în care trebuie să călătorești, în câteva clipe, prin toate orașele care încep cu o anumită literă a alfabetului, ca și cum ai zbura pe un covor fermecat de la Paris la Palermo, de la Pisa la Portsmouth, de la Pittsburg la Ploiești? Sau de varianta aceluiași joc, în care miza o constituia numărul celebrităților cu aceeași inițială? Cîme nu ar fi dorit atunci să aibă virtuțile magului Reuben din „Sărmanul Dionis“, ca să poată traversa secolele de la Pindar la Pirandello, de la Platon la Pușkin, de la Pitagora la Pirvan? Iată că diapozitivele, care încep să se „recodifice“ în fine în cantități suficiente și cu un preț accesibil, permit cu puțin efort de imaginație, să schimbăm convențiile acestui joc, stimulînd gustul de călătorii prin țară al copiilor. La o aniversare a fiicei mele, am făcut experiențe de „Piesele“ jocului: un simplu filmoscop, în lipsa unor aparate de proiecție ieftine, ce le-am dori fabricate și la noi, zece casete cu orașe, minăstiri ori opere de pictori celebri. Fazele jocului: 1) gazda prezintă tuturor musafirilor diapozitivele, acînd grijă să citească și să completeze „legende“ fiecăruia; acei dintre copii care au vizitat un oraș, o minăstire, un muzeu unde au întîlnit tablourile prezentate, își comunică impresiile. 2) Pauza, ori „faza comestibilă“ utilă și dulce, am spune: ceaiul, sandwichurile etc. În fine 3) faza heie: concursul propriu-zis, constînd în vizionarea pe sîrite a cîte unui diapozitiv, fără indicația sursei geografice, istorice etc., pe care

trebuie s-o „ghicească“ onoratul public. Un punct pentru fiecare recunoaștere de peisaj, edificiu public sau frescă. Natural, cîștigătorul va fi cel care are deține cel mai mare număr de puncte. Cîștigul, al tuturor, lărgirea orizontului.

În felul acesta am călătorit pînă la marile surse ale picturii, am înregistrat pe retină ael albastru coronețian tainic, trecut în dicționarele plastice europene ca o minune a penelului, am poposit lângă statuia în piatră a lui Mateiaș Craiul, la a cărui moarte s-a spus: „S-a dus Corvinul, s-a dus și dreptatea“; am revenea la Tomis șarpele cu chip de om, înțelepciunea pontică umanîmblînzită, și peste o clipă, Masa tăcerii, acel fantastic colociu al pietrei cu eternitatea, cononat de Brăncuși pe malul Jiului, ne-am familiariza cu nuanțele toamnei lui Grigorescu și cromatica dealurilor lui Ghioț... Dar cîte nu s-ar putea însuși dintr-un asemenea joc amuzant și educativ? Singurul lucru ce s-ar cere părinților ar fi, desigur, prezența lor (eventuală...) în prima fază, a explicațiilor, și retragerea lor de pe teren în faza finală, a concursului propriu-zis. La întreceri, copiii preferă a se afla între ei, fără martori de altă vîrstă.

După cîteva „partide“ de joc, alături de bibliotecă, va apare și o minusculă fototecă: în casetele ei se vor aduna treptat, călătoriile de ieri și planurile de mîine. Căci jocul e o colecție de amintiri trecute, sau dacă se poate spune astfel, și de amintiri viitoare...

Veronica PORUMBACU

# Tinerii și modelele de comportare

Luind în discuție tema de mai sus pornim de la convingerea că ea interesează atît pe tineri (cei educați) cît mai ales, pe părinți, profesori etc., adică pe educatori. Dealtmînterî tema în discuție se integrează într-o problemă mai largă, aceea a educării tinerii generații, care are implicații variate: politice, psihologice, pedagogice, etice etc. După cum este lesne de înțeles, o asemenea problemă a preocupat întotdeauna societatea, chiar dacă ea a fost abordată diferit, în societăți diferite, în ce privește scopul formării tinerii generații, conținutul acestui proces și chiar metodele și mijloacele de realizare.

Printre mijloacele cu mare putere educativă modelul ocupă unul din principalele locuri. Înțelegem prin model de comportare exemplul de conduită pe care și-l alege copilul (tînărul), fie că acesta este un om viu, o persoană cunoscută, fie că este un erou din cărți, filme, etc. În mod deliberat sau întîmplător societatea oferă tineretului variate modele de comportare. Este deci, cu atît mai important și mai necesar să ne preocupăm de cunoașterea științifică a tuturor implicațiilor acestui proces.

Înainte de a face cîteva considerații particulare asupra temei puse în discuție, credem că sînt necesare unele observații cu caracter mai general. Astfel, se poate aprecia că felul modelelor de comportare oferite tinerii generații depinde de specificul societății la care ne raportăm. De exemplu, într-o societate ca cea din țara noastră, în care a fost lichidată exploatarea omului de către om, a fost instaurată egalitatea socială și munca a devenit elementul central al existenței și aprecierii omului, conținutul esențial al majorității modelelor pe care le întîlnesc tinerii, în viață sau artă, este același: omul care muncește, interesat de progresul social și personal, cinstit, corect, atent cu cei din jur etc. Deci, diferit de exemplele oferite de societățile în care domină exploatarea omului de către om, unde, alături de modele, din viață sau artă, pozitive, apar, și tipuri de paraziți ai societății, oameni care trăiesc din munca altora și care, pentru a-și realiza interesele lor întrețin variate categorii de persoane, cu trăsături negative de comportare: lene, lingușire, dispreț față de oameni, lipsa demnității etc. etc.

Cineva ar putea observa, apropo de modelele oferite tinerii generații în societatea socialistă, că domină un model tip, că nu există o diversitate de modele, fapt ce ar duce fie la uniformizare în comportare, ceea ce e în contradicție cu specificul tinerilor, fie la limitarea influenței modelelor sociale asupra tinerii generații.

Aceasta ar fi o observație de „suprafață“, deoarece, în realitate, societatea noastră oferă tineretului o diversitate de modele, care numai prin esența lor aparțin aceluiași tip. Dar nu trebuie să confundăm esența cu aparența. Este adevărat că unele creații artistice (romane, filme, etc.) au abuzat, și încă nu s-au debarasat totalmente, de anumite clișee în „construirea“ eroilor lor; dar aceasta nu demonstrează decît că unii creatori au fost (și încă au rămas) „creatori din birou“, care nu cunosc viața reală, formele particulare, concrete de a se manifesta ale oamenilor.

De asemenea, o observație de ordin general este și aceea că tinerii au față de modele o atitudine selectivă, ei le aleg. Alegerea este determinată de structura etico-intelectuală a persoanei, la a cărei formare contribuie foarte mulți factori formativi. De aceea alegerea unui anumit model este, în anumite limite și într-un anumit sens un diagnostic pentru lumea internă a tînărului, și parțial, ne dă o indicație referitoare la influențele educative pe care le-a suferit.

Cercetări întreprinse de psihologi, străini și români, au scos în evidență unele aspecte speciale privitoare la modelele de comportare. Astfel, unii psihologi străini au arătat că tineretul este atras de o mare varietate de modele: oameni vii, eroi din literatură, filme, istorie etc.

Alții au cercetat felul cum se manifestă tinerii față de modelele de comportare oferite de familie, și au distins trei categorii de reacții: de acceptare, de respingere și de indiferență.

Un grup de cercetători români a surprins un fapt important și anume că tinerii își aleg, în majoritate, modele din viața reală, ceea ce arată orientarea, sănătoasă, spre viața a tineretului nostru.

Într-o cercetare mai de „adîncime“ asupra modelelor de comportare am pornit de la ideea că modelul este un mijloc de bază în socializarea personalității tînărului. Teza că formarea personalității tînărului este istoria socializării sale nu este nouă. K. Marx a subliniat, nu odată, că personalitatea umană este de natură socială, că omul devine „Om“ numai în cadrul societății. Psihologi de primă mărime ca P. Janet, H. Wallon ș.a., au demonstrat că, la naștere, copilul este o ființă aproape asociată, pentru ca, treptat, el să devină ceea ce se numește „Om“. De la naștere și pînă la maturitate drumul copilului este drumul socializării treptate și continue, cu care ocazie se formează, se cristalizează personalitatea sa.

Pe acest drum al socializării treptate a tînărului, cu evoluție continuă, dar nu rareori sinuoasă și chiar cu întreruperi, un loc important îl au „rolurile“ sociale și modelele de comportare. Iată de ce pentru a pătrunde în „adîncimea“ fenomenului cercetătorul trebuie să abordeze problema genetic și diferențial.

Eșantionul pe care l-am folosit pentru cercetare a cuprins 136 de preadolescenți (13—15 ani) și 244 adolescenți (16—18 ani), cu o distribuție relativ egală pe sexe. Cum subiecții noștri erau elevi, se înțelege că o parte din concluziile noastre vor viza această categorie de tineri, dar credem că, în anumite limite, ele sînt valabile pentru toți tinerii.

Perspectiva genetică ne-a reliefat cîteva aspecte interesante.

Astfel, preadolescenții declară că și-au ales modele de comportare în proporție de peste 85%, în timp ce la adolescenți procesul depășește 98%. Faptul nu trebuie să ne alarmeze. Copilul își găsește modele de comportare, încă din primii ani de viață, în persoana părinților pe care îi imită în propria lui conduită. Dar aceste prime modele le acceptă pasiv, nu le alege. La vîrsta preadolescenței, datorită dezvoltării generale psiho-fiziologice, copilul nu mai acceptă pasiv modelele, le alege. Iată de ce într-un sondaj constatativ găsim un număr relativ mare de copii care declară că nu și-au ales modele, ba chiar că nu s-au gîndit încă la așa ceva. Dar aceasta este numai o situație de scurtă durată, nu are un caracter definitiv.

În privința felului modelelor alese și cercetările noastre arată că majoritatea tinerilor își

aleg modele din viața reală: părinți, profesori, prieteni, rude, colegi etc. Totodată, am constatat că numărul celor care își aleg modele din literatură, istorie sau își construiesc propriile modele este mult mai mare la adolescenți. Faptul își are explicația lui științifică: la această vîrstă sporește exigența față de sine și față de cei din jur. Adolescenții doresc modele cu cît mai multe calități și cît mai puține defecte, dar știe că un om viu, concret, nu poate avea numai calități. De aceea recurge, mai des, la modele din literatură, istorie etc.

Deci, să nu ne închipuim că printr-o astfel de alegere adolescenții doresc să „evadeze“ din realitate. Din contră, ei doresc să se ancoreze mai bine în realitate și fac acest lucru la un nivel superior, calitativ diferit față de preadolescenți.

Și în perspectiva diferențială, cercetările noastre ne-au dus la cîteva constatări importante.

Astfel, există diferențe între modelele alese de băieți și cele alese de fete. Aceste diferențe nu privesc esența socială și etică a modelelor. Dar este evident că fetele fixează în modele mai mult calitățile care corespund „sensibilității“ lor crescute: blîndețe, bunătate, înțelegere, spirit de sacrificiu în relațiile intime (de familie, prietenie, colegialitate) etc. La băieți domină însușirile „mai sobre“: inițiativă, spirit de organizare, curaj, echilibru, capacitatea de a se descurca în situații critice etc. Datele culese cu prilejul acestor cercetări ne atrag atenția asupra unei situații extrem de importantă: egalizarea condițiilor sociale—de muncă, viață, drepturi și obligații etc.—pe care socialismul le creează oamenilor, indiferent de sex, nu anulează orice fel de diferențe psihologice dintre fete și băieți.

Tot sub aspect diferențial amintim influența familiei în privința alegerii modelelor de comportare. Nu vrem să vorbim despre influențele pozitive, exercitate în acest sens de familiile organizate, unde domnește o atmosferă normală, pentru că este firesc să fie așa și ideea este cunoscută. Dorim să reliefăm influențele negative exercitate, și pe acest plan, de familia dezorganizată. La subiecții care provineau din astfel de familii, am putut constata următoarea situație: o parte erau dezorientați în alegerea modelelor de comportare, iar alții arătau chiar indiferență. Dominanți de traumele afective provocate de încordatele situații familiale, astfel de tineri se găsesc la un moment de răspîntie, în care incertitudinea se împletește cu neîncrederea și lipsa momentană a preocupărilor de acest fel.

Ne-am oprit în rîndurile de mai sus, numai la cîteva aspecte generale și speciale ale temei anunțate în titlu, în speranța că ele vor interesa pe cititori, tineri și adulți și vor contribui la o mai bună rezolvare a implicațiilor practice pe care le conțin.

Lector univ. Tiberiu PRUNĂ  
Iași



ȘTEFAN LUCHIAN

MUNCITORII



Desen de OCTAV GRIGORESCU

## SCURT ISTORIC AL EDUCAȚIEI PĂRINȚILOR

În perioadele istorice mai îndepărtate s-a considerat că pentru îndeplinirea multiplelor sarcini ce decurg din calitatea de părinte este suficient instinctul parental, amestecul societății în relațiile dintre părinți și copii fiind privit ca o imixtiune în viața familiei. Mai târziu însă, când devenea tot mai evident că dezvoltarea fizică satisfăcătoare a copiilor, lupta împotriva bolilor infantile etc. impun eforturi mai ample și multilaterale, au început să se ia măsuri din afara familiei pentru sprijinirea ei cel puțin în rezolvarea acestor probleme. Progresul ulterior al științelor psihologice, pedagogice, sociologice și al antropologiei sociale, a făcut posibilă și a impus afirmarea unor noi teze de importanță capitală pentru evoluția omului în societate. Așa de exemplu, a fost relevant faptul că întregul proces de dezvoltare fizică, intelectuală, morală a copilului, este esențialmente social, că el nu poate avea alt caracter. În consecință îngrijirea și creșterea copiilor, întreaga lor educație nu mai pot fi concepute și desfășurate fără a se ține seama de contextul și raporturile sociale în care acestea au loc. Totodată, s-a conturat ideea că pentru a asigura dezvoltarea psihofizică normală a copiilor, este nevoie ca societatea să acționeze și asupra părinților, educându-i, pregătindu-i pe plan pedagogic și orientându-i în procesul formării tinerilor vârstare. Încetul cu încetul a început să se manifeste (la sfârșitul secolului al XIX-lea și, în secolul nostru, cu deosebire după cel de al doilea război mondial) un nou fenomen social cu foarte adânci implicații — cel al educației părinților.

În Europa, preocuparea pentru sprijinirea sistematică a familiei în vederea creșterii copiilor a devenit evidentă în perioada dintre cele două războaie mondiale. Atunci au fost inițiate în U.R.S.S. masive acțiuni de educare a părinților, fiind larg mobilizate în acest scop presa, radioul, școala și alte instituții și organizații obștești. Rînd pe rînd au apărut și alte forme organizate de pregătire pedagogică a părinților. Astfel, în Franța ia ființă în 1929 „Școala părinților”, iar în 1930, „Școala părinților și a educatorilor”. Mai târziu, în Luxemburg, sînt inițiate, ca servicii pedagogice organizate, „Centrele de educare și formare familială”. (Menționăm că în această țară funcțio-

nează, începînd cu anul 1951, în cadrul Ministerului Educației Naționale, și un departament al familiei și al populației). În Olanda se deschid, de asemenea, școli sau cursuri similare, așa numitele Zonnbloemscholen.

În America preocupările pentru sprijinirea familiei și a părinților sînt ceva mai vechi decît în Europa. În anul 1888 — după cum atestă documentele — a luat ființă o asociație a părinților dornici să obțină sprijinul educatorilor de profesie, în educarea copiilor lor. Asociația a devenit mai târziu „Child Study Association of America”. În anul 1925 ia ființă tot în America „Consiliul național al educației părinților”, organizație permanentă, avînd sarcini expresse în pregătirea pedagogică a persoanelor cu copii.

După cel de al doilea război mondial, cînd omenirea cunoaște adînci transformări economico-sociale, politice și culturale, cînd ritmul dezvoltării sociale se accelerează, cînd apar și se răspîndesc rapid și ample mijloacele moderne de comunicație de masă, grupurile familiale prezintă aspecte și sarcini noi. După cum se știe, astăzi copiii ies mult mai de vreme de sub influența familiei, fiind din ce în ce mai mult și mai insistent supuși influențelor sociale exterioare casei părintești. Cu deosebire înlesnesc acest proces presa, cartea, radioul, televiziunea, care aduc influențele societății „la domiciliu”, în interiorul mediului de viață familial. În aceste condiții, pentru a-și putea exercita rolul de mentori, de conducători ai procesului formării și dezvoltării propriilor lor copii, părinții sînt obligați să facă eforturi nu atît pentru a le transmite cunoștințele, deprinderile și modul de viață pe care ei le-au dobîndit, ci pentru a-i pregăti și ajuta să se adapteze la influențele exterioare care îi asaltează și care sînt în continuă creștere și schimbare. Problema a suscitat un interes din ce în ce mai mare în rîndurile celor mai diverse categorii de părinți, ale diferiților oameni politici, de cultură și de stat. Dobîndind un caracter internațional, ea a început să preocupe și una din cele mai importante și prestigioase instituții specializate ale Organizației Națiunilor Unite — UNESCO. Acest for internațional și-a asumat inițial sarcina de a realiza o analiză obiectivă a instituțiilor pentru educația părinților, existente în diferite țări, a activității desfășurate de acestea și a eficienței lor. În acest scop s-au organizat anchete, dezbateri, conferințe, care au atras atenția asupra importanței problemei educației copiilor și a acțiunilor ce sînt de întreprins pentru pregătirea părinților. Astfel, în anul 1954 a avut loc la Zagreb în Iugoslavia, sub auspiciile Uniunii Internaționale pentru Protecția Copilariei — un congres mondial avînd ca temă bunăstarea copilului în cadrul familiei. Pe baza rezoluției acestui congres, în anul 1955 au fost organizate alte două adunări internaționale — una la Paris și alta la Hamburg. Ultima a fost organizată de Institutul UNESCO pentru educație. La ambele manifestări internaționale au fost dezbătute căile de îmbunătățire pe plan mondial a îngrijirii pe care o capătă copiii de la părinți.

În continuarea acestor acțiuni, Institutul UNESCO pentru educație de la Hamburg a organizat, în vara anului 1955, o anchetă internațională cu privire la starea educației părinților în lume — cu scopul de a se lua măsuri pentru ameliorarea situației în acest domeniu. În toamna aceluiași an, s-au reunit la Hamburg într-o nouă acțiune internațională reprezentanții a treizeci de țări, de asemenea pentru a aprofunda problemele educației părinților pe plan mondial. Au fost apreciate ca oportune două categorii de acțiuni: 1) Coordonarea internațională a unor cercetări științifice în domeniul educației părinților. În acest scop Institutul UNESCO pentru educație de la Hamburg, Școala părinților și educatorilor din Paris, în colaborare cu Comisia națională franceză pentru UNESCO au organizat în 1959 o a doua conferință internațională avînd ca obiectiv trecerea în revistă a principalelor metode de educație a părinților, folosite pe plan internațional; 2) Publicarea rezultatelor anchetei din 1955, cu scopul de a arăta opiniei publice mondiale situația existentă în ce privește nivelul de pregătire al părinților, locul pe care îl ocupă formele de educare a acestora în ansamblul vieții sociale contemporane. Cu acest prilej s-a constatat că în ceea ce privește conținutul, modul de organizare și metodele folosite pentru pregătirea părinților apar pretutindeni aproximativ aceleași probleme și că în foarte multe țări încă nu funcționează sisteme stabile de educație a persoanelor cu copii, deficiență ce va trebui să rețină în viitor atenția forurilor de resort.

În ultimul deceniu aceste probleme au fost tot mai mult în centrul preocupărilor naționale și internaționale. UNESCO a abordat asemenea probleme, în deosebi în cadrul acțiunilor inițiate prin divizia de specialitate pentru educația adulților (de exemplu, Conferința regională cu privire la educarea adulților din America Latină, ținută în aprilie 1967 sau Reuniunea experților în problemele mijloacelor de informare asupra domeniului educației adulților și alfabetizării, din noiembrie 1967 ș.a.).

Foarte variate acțiuni s-au întreprins în această perioadă în diferitele țări. În Italia, Centrul didactic național „Școala și familia”, înființat în anul 1953, avînd ca obiectiv principal formarea și dezvoltarea cooperării organice între familie și școală, în vederea asigurării unei activități educative unitare și eficiente, a desfășurat ample cercetări pe teme ca, „Motivele alegerii tipului de școală de către familie” (în Delta Padului), „Cauzele insuficienței randamentului școlar în raport cu condițiile ambiante — particulare” (Roma și Milano) ș.a. Aceleași centre conduc trei mari publicații: „Gli incontri Scuola — Famiglia” („Întîlnirile școală-familie”), „La guida dei Genitori” („Ghidul părinților”) și „La scelta della scuola” („Alegerea școlii”) în care sînt ample dezbătute aspecte psihologice, pedagogice, sociologice și juridice ale raporturilor dintre școală și familie din Italia. Tot în această țară sînt organizate numeroase școli pentru părinți în care se desfășoară multiple activități pentru lămurirea familiei asupra obiectivelor și mijloacelor de educație din lumea contemporană.

În multe țări se folosesc din ce în ce mai des marile mijloace de comunicație de masă (presa, radioul, televiziunea, filmul ș.a.) pentru sfătuiră părinților în educarea copiilor, se organizează cursuri, întîlniri, discuții între părinți și profesori.

De altfel, transformările economice, procesele demografice, sociale și evoluția vieții familiale în epoca noastră reclamă o permanentă analiză și reconsiderare a raporturilor dintre familie și societate, dintre familie și școală, în vederea desfășurării celor mai judicioase acțiuni pentru formarea și dezvoltarea multilaterală, armonioasă a tinerilor generații.

Lector univ. Ștefan COSTEA  
Director în Ministerul învățămîntului

# CULTURA UMANISTĂ ÎN LICEU

Dezvoltarea neconținută a învățămîntului limbilor străine corespunde exigențelor societății noastre socialiste și tradițiilor culturii românești. Fiecare elev primește gratuit manuale care cuprind, pe lângă exerciții și explicații gramaticale, texte în limba străină pe care o studiază, multe din ele extrase din operele cele mai cunoscute ale literaturii respective. Totuși, asemenea fragmente nu sînt suficiente celor care doresc aprofundarea limbilor străine. Se editează multe gramatici și dicționare de toate tipurile, iar recent au fost puse în vânzare discuri în limbi străine, dar sînt necesare tot mai multe texte care să servească, printre altele, la aplicarea cunoștințelor de gramatică, de lexic și de ortoepie. Valorile literare pot fi percepute și din numeroasele traduceri tipărite în tiraje impresionante, care se aliniază pe rafturile librăriilor noastre. Dar chiar dacă tălmăcirea n-ar fi o trădare, cum afirmă o prea cunoscută butadă, ea nu poate da o imagine exactă a facturii stilistice, particulare opere literare și poporului în mijlocul căruia aceasta a fost creată. De fapt, la noi s-au editat opere și texte în limbi străine, dar nu în suficientă măsură. Aici se pune doar problema sporirii cantității tipăririlor difuzate prin librării. Mă refer, mai ales la limba franceză și, într-o măsură mai mică, la limbile germană și rusă. Se importă cărți din țările respective și se tipăresc și la noi operele clasice ale literaturilor la care ne-am referit. Situația este mai complicată la limbile engleză, italiană și spaniolă, care tind să se extindă progresiv în liceele românești.

Dar deosebit de dificilă este situația textelor latinești. Elevul care ar dori să citească mai mult din Caesar, Cicero, Sallustius etc. decît ceea ce se dă în manuale, află tot mai greu prilejul să-și satisfacă o asemenea năzuință. Chiar și studenții găsesc destul de greu texte clasice pe care să le poată cumpăra. Într-adevăr, în anticariate au început să dispară edițiile „Hachette” care acum

cîțiva ani umpleau rafturile rezervate literaturilor străine, iar textele latine din biblioteci se uzează și vor trebui curînd înlocuite. Desigur, și aci s-ar putea importa opere clasice tipărite în străinătate, de pildă în Republica Democrată Germană și în Franța. Dar s-ar realiza economii prețioase de valută dacă s-ar tipări asemenea texte chiar în țara noastră.

Pentru limba latină, ca și pentru alte limbi, s-ar putea edita volume care să cuprindă opere întregi sau fragmente întinse din aceste opere. S-ar putea tipări textul original, cit și traducerea lui în limba română, împreună cu un comentariu substanțial, filologic, literar, istoric, etc. Asemenea ediții ar fi accesibile celor mai diverse nivele de cititori, inclusiv aceluia care s-ar interesa numai de o bună traducere. Ar putea consulta cu folos asemenea ediții specialiști de înaltă valoare științifică, dar și elevii sau studenții, doritori să citească, așa cum am arătat mai sus, în latină sau în franceză, în italiană sau în rusă.

Inițiativa elaborării unor asemenea ediții s-a făcut simțită încă din anii 1958, 1959. Ar fi util ca Editura didactică și pedagogică, precum și alte edituri de profil (Editura Academiei, Științifică) să la în studiu publicarea unor ediții critice din operele scriitorilor latini. E necesar ca și Societatea de studii clasice din România să-și sporească eforturile în vederea tipării unor asemenea ediții, în colaborare cu editurile amintite.

Important este însă să se înceapă tipărirea acestor lucrări grupate în colecții de cel mai larg acces. Crearea, mai devreme sau mai tîrziu la catedrele universitare de limbi străine din București a unor centre de cercetare științifică, așa cum se preconizează, va stimula considerabil o astfel de acțiune filologică, utilă întregii noastre culturi socialiste și învățămîntului românesc.

Eugen CIZEK  
doctor în filologie

Stau adeseori de vorbă cu Grigore. Are pasiunea profesiunii sale, ca foarte mulți pedagogi, învățători și profesori din patria noastră. A acumulat și experimentat în propriul său teren o îndelungată și variată gamă de metode. Și acest lucru îl face de peste trei decenii. Se poate spune că bunul său nume este tocmai rodul acestor osteneți.

Cum stam așa culcați cu fața în sus, sub brdul de pe povonișul muntelui (sîntem amîndoi la odihnă), măsurînd imensitatea tulburătoare a cerului albastru, ne-am dat la vorbă despre o sumedenie de întîmplări de la „catedră”.

„...Să ve i, într-una din zile, am vrut să trimit președintelui comitetului de părinți o comunicare prin băiatul său, elev în clasa a X-a. Era vorba de o convocare urgentă. Am făcut greșeala să lipesc plicul. Ei bine, elevul s-a scuzat politicos că nu poate îndeplini această sarcină. A completat că la ei în familie, copiii, dintr-o vechi deprindere cultivată de părinți, nu desfac c respondentă adresată acestora. Ba, n-o citesc nici pe cea deschisă, decît dacă este adresată întregii familii. Lipisem plicul nu pentru că nu aveam încredere în transmițător, ci dintr-o vechi obișnuință, dar modul cum a reacționat m-a trezit la realitate. A trebuit să recunosc în fața clasei că are dreptate și am pus mesajul într-un plic deschis. Întîmplarea a fost apoi discutată la ora de dirigiență, trăgîndu-se concluziile firești. De bună seamă că gestul plin de curaj al elevului a plăcut clasei, dar a impresionat și mai mult faptul că, așa cum nu se aștepta nimeni, în loc să iau atitudinea lui drept necuviință, am socotit-o îndreptățită, demnă de toată stima și de aceea i-am acordat reparația cuvenită. Să mă explic. Sentimentul încrederii în loialitatea oamenilor, în corectitudinea primului întîlnit, nu este o utopie, ci una din componentele caracterelor pe care le formăm în societatea noastră. Marile victorii ale omenirii, oricît de spinos ar fi drumul către ele, nu se obțin cu șovăelile scepticilor, ci cu dinamismul curajos al încrezătorilor în izbîndă. Educatorii de toate gradele, fără a pierde

## ECUAȚIA CINSTEI

legătura cu pămîntul, trebuie să cultive în conștiința elevilor această virtute. În jurul ei se vor concentra și sedimenta toate valorile destinate să constituie schelăria viitoarei concordanței umane.

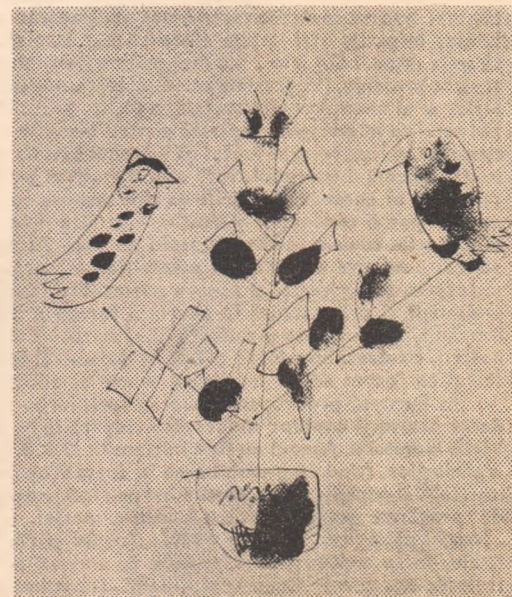
La lucrarea scrisă, trimestrială, sînt extrem de atent să nu confund colectivul clasei cu o coată de delievenți. Fac o paranteză: unul din profesorii mei era un om foarte învățat. Nu pot uita însă o meteahnă a lui. Anume: la lucrarea scrisă găurea ziarul și, simulînd că citește, ne supraveghea să vadă dacă copiem sau nu. Gestul este identic cu al șefului care privește pe gaura cheii să vadă dacă subalternii lucrează, sau cu al mamei care incuie borcanul cu dulceață de teama copiilor. Aceste metode nu se potrivesc cu concepția și metodele noastre educative de astăzi. Cum spuneam mai sus, nu iscodesc cu ochii fiecare gest al elevilor în timpul lucrării scrise, și elevii, obișnuți cu acest tratament, răspund în mare majoritate speranțelor mele. Așa i-am format. Dacă mă întrebi cum am făcut, n-am să pot spune. E ceva complicat și de durată. Cu toate acestea, mi se mai întîmplă să am și surprize. De pildă, într-un an, pe trimestrul al doilea, am găsit la sfîrșitul caietului de teză al unei frunțase la învățătură o „fișuică”. O uitase în caiet. „Documentul” nu se referea cu nimic la subiectele lucrării, însă cuprindea o serie de formule din

materia inclusă în pregătirea trimestrială. Deși lucrarea era bună, m-a pus în încurcătură. Am luat „fișuica” și am așezat-o între paginile scrise fără a pune nota cuvenită și fără a face vreo însemnare. În ora distribuirii lucrărilor, i-am înmînat caietul fără comentarii, iar la analiza respectivă am trecut-o intenționat cu vederea. Se înțelege că așteptam reacția elevei într-un fel oarecare. Contrar așteptărilor mele, însă, reacția nu s-a produs. Numai la una din trecerile obișnuite în revistă ale clasei, am observat-o pe Elena, așa se numea elea, palidă, cu ochii către catedră și cu buza de sus cuprinsă de o vizibilă tremurătură nervoasă. Nu i-am dat importanță. Așteptam o justificare categorică a modului cum ajunsese fișuica în caiet. A sunat clopoțelul de ieșire, dar nimic deosebit nu s-a întîmplat. În ora următoare, Elena lipsea. Mi s-a comunicat că este bolnavă. N-aș putea spune că această întorsătură a lucrurilor nu m-a neliniștit. Se știe că viața în comun, petrecută în clasă, creează între profesori și elevi legături pe care trecerea timpului nu le rupe. Nu am intrat în amănunte. Dar la a treia oră de curs, nu așezasem bine catalogul pe catedră, cînd, într-o tăcere parcă anume regizată, Elena, zguduită de plîns, a ieșit în fața clasei, mărturisindu-și greșeala și cerînd cu insistență, să i se atribuie nota de pedeapsă. Am căutat să pătrund dincolo de zbuciumul elevei. Era logic să mă conving, deși o cunoșteam bine, dacă lacrimile ascund o durere sinceră sau constituie o pavăză pentru salvarea onoarei sale cu acest preț. Am spus atît: „O lămurire era necesară. Consider că a fost o eroare care nu merită să pingărească prestigiul unui frunțas la învățătură” — și i-am atribuit nota în raport cu valoarea lucrării.

S-ar putea să fiu acuzat că am procedat inechitabil, dar măsura mea era dictată de însăși dialectica condițiilor unui proces în care se rezolvase pe parcurs litigiul. Obiectivul moral era astfel realizat. Suferințele, și zbuciumul sufleteș trăit de elevă, timp de șase zile — despre care am aflat mai tîrziu — m-au făcut să cred că am procedat bine. Întîmplarea și procedeul adoptat nu numai că au trecut de zidurile clasei, dar au fost comentate și la o ședință a diriginților, căutîndu-se să se aprecieze dacă aceasta era măsura cea mai indicată, sau nu. Adevarul este că „episodul” a produs o adîncă frămîntare în rîndul unor largi cercuri de elevi. Pe baza altor experiențe anterioare mi-am dat seama că din confruntarea aprigă a unor situații contradictorii în conștiința tineretului, de obicei, victoria este de partea ideii pozitive. În materie de educație, *ineditul* te pîndește la fiecare pas, întîmplări cu totul neprevăzute se ivesc cînd nici nu te aștepti, de aceea este nevoie de tact, clarviziune și de cunoașterea profundă a psihologiei copiilor cu care lucrezi. Elena este astăzi o eminentă studentă la matematici. Sînt sigur că acest amănunt va contribui la o realistă conturare a profilului ei moral și de viitor pedagog.

Am încredere în oameni! Am încredere în elevii mei! Tragerile pe sfoară ale unor pseudo-educați nu mi-au diminuat această încredere!”

N. RĂDULESCU — LEMNARU  
profesor — Ploiești



Desen de I. DONCA



**O** cercetare sociopedagogică — întreprinsă în rîndul a peste 350 de elevi din clasele a IV-a, a VIII-a și a XI-a din București și Galați — ne-a condus la constatări, după părerea noastră interesante, în ce privește relațiile dintre membrii familiei, modul cum se ierarhizează în ochii copiilor valorile pe care le sintetizează personalitatea părinților, bunicilor și fraților, cum influențează climatul din casa părintească concepția tinerilor despre familie, oameni și conduită în viață.

La întrebarea: „Cine îți este cel mai drag din familie?” răspunsurile s-au distribuit astfel: mama (42% din subiecți), ambii părinți (38%), frații și surorile (10%), bunicii (5%), tata (5%). O altă întrebare de anchetă: „Cine poartă grija cea mai mare în familia ta?” a primit răspunsuri care indicau: părinții (51%), mama (43%), ceilalți membri ai familiei (6%). De asemenea, la întrebarea „Pe cine consideri tu cap al familiei?” răspunsurile arată că 55% din copii îi consideră pe amindoi părinții, 29% numai pe tata, 13% pe mama, iar 3% nu pot să precizeze.

Așadar, dragostea copiilor se îndreaptă mai ales spre mamă, dar și spre ambii părinți. Aceasta este o consecință a legăturilor afective durabile și adînci ce se stabilesc în mod normal între fiu și mamă (părinți) de cele mai multe ori chiar înainte ca mica ființă să vină pe lume, a respectului și considerației pe care copilul le acordă celor care le-au dat viață și se străduiesc să-l crească la adăpost de orice griji. Tatăl, ca persoană fizică, — după cum arată răspunsurile la prima întrebare — nu apare decît la sfîrșitul opțiunii afective, ceea ce nu înseamnă că nu este iubit și respectat. La întrebarea a III-a (cine este capul familiei) el obține, de două ori mai multe voturi decît mama, ceea ce înseamnă că în familie el se distinge prin autoritate, iar mama prin afecțiune. În consecință cea

## INFLUENȚE ALE MEDIULUI FAMILIAL

ce imprimă tatăl în caracterul copilului este autoritatea, iar mama, sentimentul de afecțiune. Cît privește aprecierea că ambii părinți sînt „capul familiei” aceasta are o legătură cu situația obiectivă a majorității familiilor în care amindoi părinții sînt în cîmpul muncii, iar problemele casei și ale copiilor se distribuie atît mamei cît și tatălui.

Răspunsurile la întrebarea a doua relevă și un alt aspect al familiei moderne, anume încărcarea cu sarcini a mamelor aflate în cîmpul muncii; acest lucru aduce desigur prejudicii educației copilului, ieșit pentru prea multă vreme din cîmpul ei vizual și lăsat sub influența altor factori, nu întotdeauna favorabili (strada, grupele spontane etc.).

În convorbirile și sondajele efectuate printre elevii claselor a VIII-a și a XI-a pe tema respectului pe care și-l arată reciproc membrii familiei, 42% de școlari au afirmat că părinții le-au impus respectul prin comportarea lor frumoasă, deosebită, 25% au spus că acesta se datorește faptului că părinții i-au crescut și educat, 19% din subiecți au precizat că mama și tatăl îi stimează și atunci le răspund în același mod, 12% că respectul se datorește faptului că părinții le sînt apropiați, iar 2% nu au formulat nici o motivare.

Foarte interesante sînt declarațiile individuale ale copiilor și adolescenților în această problemă. Unele oglindesc unitatea de vederi dintre părinți. Astfel elevul S.G. din clasa a XI-a spune: „Nu pot să privesc pe unul din părinții mei fără a-l vedea pe celălalt. Concepțiile, ideile și atitudinile lor sînt atît de asemănătoare încît îmi este greu să fac deosebire între ei”. Nu lipsesc nici mărturisirile spontane despre relațiile dintre soți nefavorabile dezvoltării carac-

terului în formare. Iată ce aflăm de la eleva T.C. din clasa a XI-a: „Mama este idealul meu. E o ființă formidabilă. Știe atît de bine să fie *diplomată* (subl. ns.) în relațiile ei cu tata, făcîndu-se că-i dădreptate, încît reușește să-i smulgă realizarea tuturor dorințelor mele și ale fratelui meu”. Apoi exclamă: „Niciodată nu voi mai întîlni o ființă mai bună, mai fermecătoare (atunci cînd vorbește cu cineva) și mai frumoasă. O iubesc mult, mult, foarte mult!!!” Este lesne de înțeles că această mamă, care a cîștigat simpatia copiilor pe căi facile, le servește indirect un prost exemplu de conduită, înfluențîndu-le negativ concepția despre cinste și adevăr, puțința de a distinge între dorință și voința morală. Adeseori se conturează în declarațiile copiilor și atitudinea diferită față de părinții lor. După cum reiese din cele spuse de ei, uneori aceasta se datorește lipsurilor care inclină prea mult balanța unuia din soți, lipsuri pe care fiii lor le sesizează și le judecă foarte obiectiv. Iată o dovadă: „O iubesc și o respect pe mama mai ales pentru că ea ne duce grija atunci cînd tata o ia pe un drum greșit... De altfel acesta este unul din motivele care mă fac să nu-l respect pe tata în aceeași măsură ca pe mama” (A.D. cl. a. XI-a).

Cu prilejul unor convorbiri și al aplicării unui chestionar de investigații la clasa a XI-a a Liceului „Al.I. Cuza” din Galați (clasă de fete) pe teme: „Ce vă place mai mult în viața familiei voastre?” „Ați avut sau aveți conflicte în familie, care e natura lor, dacă s-au soluționat sau nu?” majoritatea elevilor arată că le place înțelegerea și armonia care domină în casa părintească, pe care o iau drept model pentru viitorul lor cămin („Acesta este și un motiv pentru a

aspira spre întemeierea unui astfel de cămin”, T.D.); „Îmi place armonia dintre părinții mei și îmi doresc și eu să am parte de o astfel de căsnicie”, E.D.). Din 25 de eleve, 9 vorbesc totuși despre conflicte existente în familie, după spusele lor în cea mai mare parte aplanate; două se plîng de neînțelegeri mai grave.

În afirmarea personalității tineretului, exercițiul de a lua decizii, de a hotărî independent într-un fel sau altul în diferite cazuri, contribuie la dezvoltarea caracterului. Ponderea deciziilor personale — a reieșit din ancheta noastră — crește o dată cu vîrsta. Răspunsurile la întrebarea: „Cînd și se cumpără haine, cămăși, pantofi, cine alege?” au arătat următoarele: la clasa a IV-a 12,3%, la clasa a VIII-a 15,6%, la clasa a XI-a 41,4% răspund că ei aleg, copiii, fără concursul nimănui. Ceea ce este ciudat în această gradare e faptul că diferența dintre clasa a IV-a și a VIII-a ne apare mult prea mică (doar 3%). Pe lîngă condițiile sociale care pot limita independența copiilor în luarea deciziilor (mediul social-profesional al familiilor, tradițiile în felul de a-i educa pe copii cu un caracter mai autoritar, situația materială grea etc.) socotim că se poate acorda atenție și particularităților psihologice corespunzătoare vîrstei copiilor, adolescenților și tinerilor.

Confruntarea opiniilor elevilor cu datele observației directe extensive și intensive, prin cunoașterea monografică, adîncită în timp, a unor anumite familii, potrivit unui eșantion calculat, ne va permite să ajungem treptat la o abordare multilaterală a problemelor privind măsura în care relațiile din sinul familiei și condițiile ei culturale-educative contribuie la cristalizarea trăsăturilor morale ale personalității tinerilor.

Leon TOPA

Maria ITU

Ion CONSTANTINESCU

Problemele variate și complexe pe care le ridică educația tineretului în vederea pregătirii sale pentru viață nu se pot sintetiza în cîteva rînduri și nici în formule fixe.

Un sumum de factori: părinții, atmosfera din familie, școala, exemplele străzii, influențează și în sens pozitiv, dar și în sens negativ, punîndu-și din plin amprenta pe modul de formare a tînrului.

Dacă se pot înlătura pe parcurs carențele în ceea ce privește pregătirea profesională, și primejdia pe care o reprezintă pare mai puțin alarmantă, lipsurile pe plan educativ, care se exprimă în neintegrarea tînrului în societate și în nerespectarea normelor de conviețuire socială, au implicații grave și ca atare remedierea lor nu poate fi amînată.

În practica judiciară apar uneori cazuri de tineri care, aflați în pragul integrării în viață, dovedesc o totală inadaptabilitate, o concepție anarhică, de neînțeles, asupra raporturilor sociale; tineri care nu au noțiunea respectului vîrstei, a valorilor morale sau materiale, care nu cunosc legile sau nu vor să le cunoască, și care le încalcă cu insolentă, cu nepăsare.

Avînd asemenea tineri în față, ne punem, firesc, întrebarea: cum a fost posibil să se ajungă acolo, în ce mediu au crescut și s-au format, cine sînt vinovații?

Pe rolul Judecătoriei Sectorului 1 — București s-au aflat în ultima vre-

me cîteva dosare privind pe minorul C. Dănuț (născut la 4 martie 1952).

„Minorul provine dintr-o familie organizată; tatăl are o funcție de conducere, mama, casnică. Părinții ocupă un apartament în bloc nou (pe B-dul Bălcescu), elegant mobilat și foarte curat. Venitul familiei este foarte bun. Minorul are foarte bune condiții de creștere și educare”.

Profesionale, ocupîndu-se în mai mică măsură de creșterea și educarea fiului său, lăsînd totul în seama mamei, o fire mai blîndă, care nu mai are autoritate asupra fiului ei. Faptul a fost confirmat de vecini, care au relatat că minorul își lovește mama”.

În școală, minorul, deși are foarte bune posibilități intelectuale, a constituit una din problemele cele mai

## CINE E DE VINĂ

(Extras din concluziile de învinuire întocmite de Procuratura Sectorului 1, la 1 februarie 1967, și 6 decembrie 1967).

În pofida caracterizării de mai sus, la vîrsta de 15 ani, minorul avea un bogat palmares: 20 furturi, o instigare la furtul unui aparat de radio și conducerea motocicletei fără permis.

Am căutat să aprofundăm acest caz, să găsim tainicele resorturi care au împins pe minorul C. Dănuț de la... foarte bunele condiții de creștere și educare, la palmaresul său infracțional.

Ancheta socială efectuată, a evidențiat o serie de prime aspecte: .... tatăl lipsește mult timp din familie, fiind prins de sarcinile sale pro-

fesionale. Prezenta o serie de deficiențe sub aspectul comportamentului, era nedisciplinat, constituia un exemplu negativ pentru colectivul școlar. Legătura cu școala o ținea doar mama, tatăl prezentîndu-se doar după ce a fost invitat de mai multe ori.

Am intervenit în repetate rînduri pentru a-i vedea pe părinți în sala de judecată. Mama a venit de cîteva ori, apoi a renunțat. Tatăl, căruia îi revenea, în primul rînd, întreaga răspundere morală a acestor fapte, a adoptat politica struțului. Nu se prezintă în fața instanței în sălile în care sînt judecate faptele comise de fiul său, săli în care, poate, un părinte ar trebui să roșească.

Încurajat de atitudinea părinților, nici minorul nu mai vine la termenele de judecată. Acestor părinți nu le pasă ce se va întîmpla cu propriul lor copil?! Nu s-au deranjat măcar pentru a-i angaja un avocat. Ce va urma, aceasta este o problemă pe care nu și-au pus-o nici părinții, nici minorul. O problemă pe care familia trebuia să o aibă în vedere în urmă cu cîteva ani, atunci cînd au început să apară primele semne de rătăcire ale copilului, atunci cînd a început să nu-i mai cunoască nici preocupările, nici gusturile, nici prietenii, sau felul în care își petrece timpul.

De atunci și pînă la primul dosar penal întocmit minorului C. Dănuț, a trecut un timp, un timp în care între părinți și copil s-a creat o prăpastie, o prăpastie a necunoașterii și o ruptură sufletească ireversibilă.

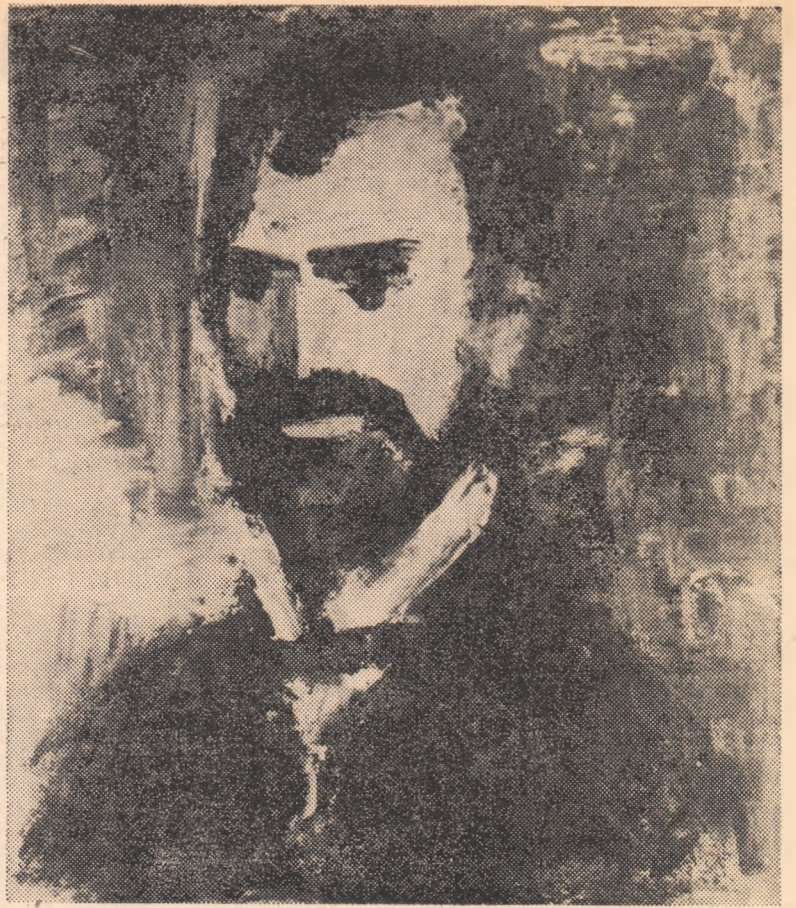
Competența și realizările profesionale nu pot scuti părintele respectiv de îndatorirea sa fundamentală: de a-și crește și de a educa propriul copil.

Deși problema educației este astăzi o problemă socială, la care sînt chemați a-și da concursul numeroși factori: școala, autoritatea tutelară, U.T.C.-ul, opinia publică ș.a., nici o clipă nu trebuie uitat că familia este și rămîne încă aceea care trebuie să se ocupe cea dintîi de educația copilului.

Lucian BELCEA

Judecător

# Creația literară în școli



GEORGE COȘBUC

ION VLASIU

Conținutul umanist al învățământului din țara noastră se caracterizează prin aceea că împletește armonios preocuparea pentru formarea unei temeinice culturi generale cu valorificarea aptitudinilor individuale, prin constituirea unor școli de profil (muzică, sport, artă plastică, coregrafie) sau prin încadrarea elevilor care manifestă înclinații deosebite în clase speciale create la anumite licee teoretice (matematică, fizică).

Datorită caracterului ei complex, precum și manifestării ei difuze la vârste mici și procesului mult mai lent de definire și maturizare, aptitudinii de creație literară nu i se acordă un regim asemănător disciplinelor amintite; elevilor li se dă numai posibilitatea de a se afirma prin intermediul cenaclurilor și revistelor școlare.

Cenaclurile literare, care funcționează în majoritatea școlilor din țară, urmăresc să descopere elevii cu aptitudini reale pentru creația literară, să le stimuleze interesul pentru studiul aprofundat al artei scriitoricești și al cerințelor esteticii marxiste și să-i ajute diferențiat în desăvârșirea talentului. Pentru a înlesni un schimb mai activ de experiență și a stimula creația literară a elevilor s-au

organizat cenacluri la nivel orășenesc, cum ar fi cnaclul „Săgetătorul“, pentru elevii liceelor din București.

Acțiunea de descoperire și de stimulare a talentelor se găsește în faza de început. Primul concurs de amploare l-a organizat în anul școlar trecut Consiliul Național al Pionierilor. La acest concurs au participat peste 10.000 de pionieri. În urma trierilor făcute de comisiile de selecție de la nivelul școlilor și județelor, aproape 1000 de lucrări în proză și grupaje de versuri au concurat la faza republicană. Alături de premiile decernate în tabăra de la Homorod — unde și-au dat întâlnire cei mai talentați pionieri ai țării — creațiile remarcate au fost difuzate la radioteleviziune, publicate de revista „Cutezătorii“, iar unele dintre ele au fost incluse în antologia „Copii — poeți“, în curs de apariție la „Editura tineretului“.

Pentru elevii de liceu există tradiționalul „concurs literar“ anual, unde se confruntă mii de elevi, dar care este mai mult un concurs de erudiție critică decât de talent literar. Poate că o variantă a acestui concurs, care să cuprindă pe elevii talentați, ar contribui mai substanțial la descoperirea viitorilor

autori. Pentru stimularea mai puternică a acestor talente n-ar fi lipsit de interes ca în colecția „Luceafărul“ să se tipărească și manuscrisele unor elevi dotați, selecționate printr-un concurs de amploare.

În ultimii ani, s-a reluat o valoroasă tradiție: revistele elevilor. Ele reprezintă un adevărat ferment intelectual, imaginea vie a adolescenței fremătătoare de azi. În școlile cu veche tradiție, revista continuă inițiativa predecesorilor; în cele noi, ea deschide o tradiție, indiferent de mijlocul de imprimare și de profilul ei dominant; este oglinda complexă a vieții școlii, cronica vie din care cercetătorii literari de mîne vor culege primele manifestări literare ale viitorilor poeți sau prozatori, așa cum azi ne bucurăm când descoperim în vechile periodice redactate de elevi aproape toate numele prestigioase ale literaturii române.

Un fenomen la fel de îmbucurător îl reprezintă interesul din ce în ce mai viu al părinților față de manifestările literare ale copiilor lor. Acum cîtăva vreme asistam întristați la frecvente cazuri de înfrînare sau chiar de jugulare a talentului literar, considerat de unii părinți „practici“ ca neconform cu epoca

noastră realistă și tehnică. Astfel de cazuri au dispărut aproape cu desăvîrșire. Părinții s-au convins că în societatea nouă, alături de cibernetică, avem nevoie și de poezie și că aceasta își are rostul firesc în viața sufletească și intelectuală a unui inginer.

A depista la timp, a selecționa și a începe încă din școală îndelungatul proces de perfecționare artistică înseamnă asigurarea fondului de valori naționale, a schimbului scriitoricesc de mîine. Desigur, în ultima instanță, timpul va cerne și va reține talentele autentice și rezistente la acțiunea corosivă a gustului estetic. Dar chiar dacă tînărul nu va face o carieră literară și nu va deveni un „nume“, totuși, pasiunea disciplinatoare a creației, exersarea scrisului, căutarea unor căi originale de exprimare vor da o notă în plus de sensibilitate, rafinament și distincție personalității sale, îi vor lărgi orizontul intelectual, îi vor da posibilitatea să stabilească acel echilibru interior necesar omului.

Prof. Tudor OPRÎȘ  
Liceul „Mihai Eminescu“  
București

# DIN CARNETUL UNUI DIRECTOR DE LICEU

O întâmplare recentă care mi-a dat multă bătaie de cap și mi-a lăsat încă destule îndoieli mi-a întărit totuși convingerea că aprecierea adolescentului la această vîrstă a devenirii nu se poate face decît prin cercetarea critică a faptelor lui și prin observarea atentă a ceea ce este constant și caracteristic în personalitatea lui. Nu e puțin lucru să găsești modalitatea cea mai potrivită de a ajuta un adolescent aflat în momente critice, mai ales cînd acesta se dovedește refractar la influențele educației. A-l trata cu duhul blîndeții, cu îngăduință și toleranță e tot atît de dăunător ca intoleranța rece, simplismul, sentințele pronunțate apodictic.

Doi elevi, colegi și buni prieteni, au ajuns într-un conflict mocnit la un moment dat, se pare din pricina unei fete pentru care nutreau o afecțiune tănuicită. Pînă aici, aparent, nimic grav sau neobișnuit. În urma unei reuniuni, conflictul a răbufnit într-o încăierare nu lipsită de violențe. Faptul acum ieșea din comun și a devenit fulgerător notoriu în școală. Se impunea deci măsuri disciplinare dintre cele mai drastice.

Drept să spun nici abaterea nu mi s-a părut alarmantă cu toate că mi s-a relatat într-o manieră care trebuia să mă scoată din fîgăș. Pornind însă pe firul întâmplării mi s-au dezvăluit și alte realități cu totul nebănuite despre cei doi incriminați și abia după ce am ajuns „să pipăi miezul” unor atari manifestări și să văd toate implicațiile ce le are comportarea lor asupra colectivului și asupra rostului fiecăruia, au început adevăratele dileme. Mai întîi, așa cum era firesc, am chemat părinții la școală. Au venit pe rînd, Cineva, care asistase întîmplător la convorbirea cu mama elevului Dinu F., mă întreba cu un fel de uimire dacă am mai avut vreodată un asemenea caz dificil de soluționat. N-am știut ce să-i răspund. Acum mi se pare că i-aș răspunde: „Nu”.

Pînă să ajungă la noi în clasa a XI-a Dinu F. a schimbat trei licee. Cînd avea 5 ani și-a pierdut tatăl în condițiile tragice ale unui accident de muncă. Mama, o femeie firavă, rămasă singură cu doi copii, dintre care unul foarte bolnăvicios, își împarte viața între slujbă, casă, spital, școală, sarcini obștești. Băiatul rămîne insensibil la necazurile din familie a căror natură depășește obișnuitul; un tînăr de 18 ani, care nu-și pune în nici un fel problema îndatoririlor elementare față de el însuși, față de școală, necum altele. Nu se întrebă: „Ce am realizat pînă acum?”, „Ce voi deveni?”. Foaia lui matricolă arată că în toți anii pe care nu i-a repetat, a promovat prin corijențe și cu note scăzute la purtare. Cînd am cerut relații de la școala de unde venea, primul răspuns ce mi s-a dat la telefon a fost: „Bine c-am scăpat de el. Ne-a mîncat sufletul”.

Ce isprăvi făcea în școală în afară de exersarea pumnilor?: chiulea masiv de la ore; lecțiile la care venea erau sistematic deranjate; observațiile și admonestările profesorilor nu numai că rămîneau fără ecou, dar erau comentate și respinse cu cea mai imperturbabilă impertinență; fuma fără jenă, iar într-o bună zi a fost găsit cu mîna în buzunarul colegilor plecați la laborator. Mama ofta și-și ștergea cu gesturi rezezi ochii. O înțelegeam și o compătimeam. Mi-a cerut cu o mină îngrijorată o „mică favoare”:

— V-aș ruga să-l mutați din bancă, să nu mai stea cu Aurel. Asta i-a sucit capul.

— Într-adevăr nu-mi cereți mare lucru, dar situația pe care și-a creat-o e atît de gravă, încît e foarte problematică rămînerea lui în școală, i-am spus abia stăpînindu-mi stoic poarea.

Mama părea că nu-și dă seama de seriozitatea situației sau era prea obișnuită cu asemenea „neghiobii copilărești”, ca să mai piardă vremea discutîndu-le. Dorea să treacă direct la soluții. Fără să-mi pierd cumpătul am încercat s-o fac să înțeleagă cît de nocivă este comportarea fiului său și cît suferă procesul de învățămînt de pe urma indisciplinei ce-o provoacă la lecții.

Mama învinovăța anturajul și protesta cu argumente formulate nu fără dibăcie, împotriva „învinuirilor” ce se aduc băiatului. Știu prea bine că subiectivismul părinților nu e ușor de vindecat, dar acesta mi se părea cu totul aparte. Intuiam un fel de complicitate tacită între mamă și fiu pe care mama se pricepea s-o disimuleze. Iată de ce cazul îmi apărea în toată dificultatea lui.

— Pe acest copil l-am crescut cu mari sacrificii și tocmai de aceea l-am ținut din scurt. E un copil minunat, acasă nu-mi iese din cuvînt, dar e foarte influențabil.

— Cine să-l influențeze? Lucruri mai rele n-a făcut nimeni în școală asta! Ce prieteni are?

— Nu-l știu decît pe acest Aurel cu care s-a împrietenit din școala generală. E o pacoste. Îl tîrăște peste tot. Cînd îl fluieră la fereastră lasă totul baltă și nu mai apare decît după miezul nopții.

— Cum nu vă iese din cuvînt dacă în prezența d-voastră azvirle cartea și o zbughește după Aurel fără măcar să-și ceară voie? Singură spuneți că aproape seară de seară vegheați la fereastră să-l vedeți venind acasă, că dați uneori telefoane la miliție, disperată că a pătît ceva... Pe el nu-l încălzește nimic, nici eforturile, nici emoțiile dumnea-voastră. Și cu toate astea e un băiat bun, „minunat” chiar?!

— Așa sînt mai toți de vîrsta lui, cred că li se cuvine totul. Nu știu ce înseamnă datorie, recunoștință. De fapt fiul meu nu face nimic deosebit față de ceilalți, dar nu e suficient de șmecher ca să pareze.

— Dar v-ați întrebat ce preocupări

are în nopțile cînd nu vine acasă, în zilele cînd pleacă de la școală sau nici nu dă pe aici. Aurel văd că nu lipsește nemotivat.

— Au și ei secretele lor, sînt de-acuma mari, nu putem intra cu de-a sila în sufletul lor. Ei tot nu ne vor spune ce fac, pe unde umblă, cu cine se încurcă.

Mama continuă să vorbească la plural. Ambiguitatea răspunsului era, evident, un subterfugiu. Era o mamă foarte grijulie de demnitatea ei. Cînd simțea că discuția e pe cale să scoată la lumină un adevăr, găsea cîte o replică prin care s-o abată în altă parte.

— Să știți că nimic nu se realizează decît prin dăruire și prin uitare de sine. Dacă sînteți mamă înțelegeți. Singura bucurie ce mi-a mai rămas sînt acești copii pe care vreau să-i fac oameni.

Cu cît pledoaria mamei era mai patetică, mai convingătoare, nu știu de ce pentru mine suna a gol, a ceva regizat. Începeam să-mi pierd răbdarea.

— Să știți că există în clasă o realitate nevăzută și necunoscută de profesori. Dar așa se întîmplă: cînd unul e luat la ochi e ținut de rău așa, la infinit. Dacă ați cerceta opinia colegilor lui ați vedea că toți au o părere bună despre fiul meu.

— Iată o sugestie interesantă și foarte ușor de pus în practică,

Zis și făcut. A fost de-ajuns un scurt sondaj în colectiv pentru a se face lumină. Dinu. F. apărea într-o lumină adevărată dar cît se poate de proastă. Opinia colectivului e cel mai imparțial judecător, atunci cînd o pui în acțiune.

Mă gîndeam în sinea mea cît de mult s-ar schimba situația dacă mama s-ar pricepe să-l îndrume pe fiul ei tot atît de bine pe cît îl apără. Iată de ce spuneam de la început că pe măsură ce înaintam pe firul acestui caz, lucrurile se complicau. Comportarea, faptele din ultima vreme la care se adăuga și dezaprobarea colectivului, făceau aproape imposibilă rămînerea lui Dinu în școală. Dar cum să dai străzii un astfel de băiat, orfan de tată și avînd o mamă cu asemenea concepție opacă.

Măsurile ce urmau să se adopte în privința lui erau de competența consiliului profesoral. Profesorii se vor gîndi, firește, la interesele majorității, lecțiile lor au fost prejudiciate în repetate rînduri de acest elev. Cine-mi va garanta că menținîndu-l în școală nu va persista în abateri? Cum îl voi putea apăra?

În împrejurarea aceea mama lui Dinu stăruia să stea de vorbă în fiecare zi cu mine. „Să ne sfătuiți”. Convorbirile care se prelungeau peste limitele obișnuitului se dovedeau total nefertile, nu reușeau s-o apropie cît de cît de realitate. Îmi vorbea despre experiența ei de activistă în munca cu oamenii, îmi dădea tot soiul de pilde despre alții, mă flata, pune la cale pe te miri cine să mă roage la telefon. Am re-

zistat la cîteva întrevederi și intervenții de acest fel cu prețul unei cheltuieli nervoase greu de estimat.

După ce s-au comunicat elevilor măsurile disciplinare, un profesor a interceptat următorul dialog:

— Cum de nu te-a exmatriculat, măi Dinule?

— Păi simplu, mi-am pus și eu niște proptele. Rîsete, schimb de priviri semnificative.

Problema lui Dinu rămîne firește, deschisă. Pentru el e încă foarte greu să priceapă sensul educativ al unei sancțiuni și aproape imposibil să-și cunoască interesele fundamentale. Dacă am făcut rău sau bine menținîndu-l în școală? Timpul o va dovedi. Cu toate incertitudinile și gustul amar sînt împăcată că am dat posibilitatea unui tînăr și mamei lui să-și facă un serios examen de conștiință.

Ce s-a petrecut în acest timp cu Aurel, pârtașul la încăierarea cu pricina, cel învinuit de a fi autorul moral al escapadelor și abaterilor lui Dinu?

Părinții lui fiind despărțiți, venea la școală cînd unul cînd altul, iar cînd se găseau împreună se învinuiau reciproc, fiecare căutînd să demonstreze prin argumente „solide” că dreptatea e de partea lui. Băiatul — între ciocan și nicovăla. Atribuit mamei, era tolerat de tată pentru motive de spațiu locativ.

Din prima clipă și-a recunoscut vina și se trudea să dea o explicație:

— Îmi dau seama, a fost un gest necugetat... Dar să mă prăbușesc pentru atîta lucru...? Îngăimă Aurel frămîntîndu-și mîinile, fără să ridice ochii din pămînt.

L-am întrebat dacă își dă seama de de situația lui delicată în familie, în școală și dacă s-a gîndit la consecințe.

— În clipa cînd l-am lovit în obraz nu m-am gîndit, dar el mi-a rănit sufletul, a distrus o prietenie.

Frazele lui întrerupte, rostite cu inflexiuni tremurate trădau dialogul unei conștiințe care fierbea. Discuția cu Aurel mi-a dezvăluit un element important, anume acela că în sufletul lui se petrecea un proces de clarificare morală. Această impresie mi-au întărit-o cuvintele pe care le-a rostit la plecarea, tot așa de învălmășit:

— Vă mulțumesc că mi-ați dat acest prilej să mă destăinui. Indiferent de pedeapsa care mă așteaptă, mă simt mai ușurat.

Într-o zi după terminarea cursurilor, mergînd spre casă, am simțit în urma mea niște pași grăbiți să mă ajungă. Era Aurel. După ce a salutat, vrînd parcă să meargă alături de mine, șovăia. A încercat să lege o discuție despre cele întîmplare, dar pînă la stația de autobuz ne-am întreținut cu totul despre altceva.

Prof. Zina SÎRBU  
Directoarea Liceului „Mihai Eminescu”  
București

# SUCESUL FRATELUI MEU

**D**intr-o perspectivă ideală, relațiile cele mai firești ce trebuie să existe între frați sau surori, între membrii micro-colectivității familiale nu pot fi, în lumea socialistă, decât de un singur tip: bazate pe cea mai caldă afecțiune și înțelegere, izvorite din unitatea desăvârșită de idealuri și aspirații. Aceasta, din punctul de vedere strict pedagogic. Dar psihologia își are legile și surprizele ei, în câmpul cărora există spațiu suficient pentru cele mai derutante și contradictorii reacții și mentalități. Iată de ce, nis-a părut interesant să urmărim „pe viu” câteva rînduri din filele acelei cărți de psihologie niciodată parcursă integral, care e sufletul elevului.

Primul interlocutor: **Georgeta Bors**, elevă în clasa a VIII-a a Liceului nr. 39. Cele două surori ale sale, Angela (cl. II-a) și Nely (cl. VI-a) au asupra ei un ascendent serios: ambele sînt premiante, încă din clasa întâi...

— Spune drept: te bucuri că sînt premiante?

— În general, mă bucur... Dar îmi pare rău de mine... Cînd văd că ele iau note mai bune. Mămica i-a promis Angelei că dacă ia premiul întâi îi cumpără o păpușă mare de 200 lei...

— Și, a încîntat-o promisiunea? — Cred că da... Deși marea ei dorință este să-i cumpere patine și să fie înscrisă la patinaj artistic...

— Dacă o să ajungă campioană republicană?

— Mi-ar părea bine că-i vestită, ca fetița aceea, nu știu cum o cheamă, Elisabeta, mi se pare... Am fotografia ei decupată din ziarul „Informația”... Mi-am adus aminte: Beatrice!

— De ce te-ai bucura: pentru că ar fi vestită sau pentru că e sora ta?

— Pentru că aș ști că e sora mea. Aș vedea-o la televizor și poate mulți colegi din clasă ar vedea-o și ar ști că-i sora mea. Mai ales că ea-i iubită de colegii mei. M-ar bucura aprecierile lor despre ea. — Pe tine nu te-a pasionat patinajul artistic?

— Eu am fost amatoare de coregrafie... dar n-am reușit la examen...

— Dacă ar fi după tine, ce-ai vrea să faci sora ta?

— Mi-ar plăcea să fac patinaj. Dacă eu n-am putut intra la școala de coregrafie, ce-l puțin ea să-și realizeze dorința.

— Dar Nely, ce-ai vrea să faci?

— Ea n-are încă nici o preferință. — Sau nu ți le spune...

— Ba îmi spune mai multe: să ajungă studentă la comerțul exterior. Să ajungă cîntăreață, solistă de muzică ușoară. Cîntă la mandolină în orchestra școlii.

— Deci, în familia voastră sînt două concurente la celebritate!

— Și eu vreau să ajung la conservator, la secția canto. Vrem să facem chiar o formație de chitare, în genul lui „Venus-1”...

— Ai voce?

— Lumea zice că am. Sînt în corul școlii. De multe ori cînt și ca solistă.

— Cine o ajută mai mult pe sora mai mică?

— Nely. Eu am mai multă treabă, am și repetiții la cor, mă pregătesc și pentru examenul de admitere. Eu o ajut mai ales la limba română cînd mă întrebă ea. Nely o ajută și cînd îi cere și cînd nu-i cere. Pentru ele e mai ușor. Și părinții...

— Crezi că le protejează?

— Nu știu. Dar eu am visat să merg la școala sportivă, pentru gimnastica artistică, și num-au lăsat părinții... Ziceau că nu voi

putea să mă țin de gimnastică și de carte. Dacă învățam foarte bine, ca Nely și Angela, poate mă lăsau...

— Nu cumva le iubesc mai mult decât pe tine?

— Sînt convinsă! Pe Angela pentru că e mai mică, învață mai bine și e mai drăguță. Pe Nely pentru că învață mai bine. Eu... sînt mai gospodină... am grijă de casă...

— Dar profesorii te iubesc?

— Cred că da... Doar tovarășa profesoară de engleză, anul trecut, mi-a spus în fața clasei că Nely învață mai bine decât mine. Tare m-am întristat că au aflat toți colegii...

— Și încă nu ți-a trecut supărarea?

— Ba da. Și m-am ambiționat. Am început să mă iau la întrecere cu ea. Nu pot să mă las mai jos, doar e mai mică decât mine...

Al doilea interlocutor: **Daniela Nicoară**, clasa a XII-a la Liceul „Gh. Lazăr”. Între ea și fratele ei Radu (cl. IX-a) lucrurile par echilibrate; ea are înclinații (și talent) la poezie, pictură și modelaj. El preferă muzica ușoară, dar și poezia, cîntă la chitară, dar și confecționează „la domiciliu” aparatură tehnică, aplicînd ultimele legi ale fizicii învățate la școală. Câmpul cel mai frecvent al „concurinței” dintre ei este poezia. Versurile și le citesc reciproc, selectîndu-le împreună înainte de a fi prezentate „judecătorului” suprem care e (deocamdată) mama lor, Viorica Nicoară, ea însăși poetă și prozatoare pentru copii.

— În ziua cînd am publicat prima poezie — ne spune Daniela — Radu a fost tare trist și gînditor. După cîtva timp și-a depășit „criza” într-un mod copilăresc: „Ei, nu-i nimic! o să-mi dai o prăjitură...”

— Dar dacă ar fi publicat el primul, tu ce-ai fi făcut?

— Aș fi fost deosebit de mîndră! Sentimentul cred că ar fi fost acela al unei mame care se bucură de succesele copilului ei „minune”...

— El te ajută pe tine la ceva?

— Uneori, la matematică și fizică îi cer eu cite o „consultație”. Și nu mă simt de loc umilită. Chiar dacă mă zgîrie ceva pe dinăuntru... Dar imediat iau un aer de superioritate, ca și cînd i-aș face o supremă favoare solicitîndu-i sfatul...

— Dar tu pe el îl ajuți?

— În general e tare mîndru, nu-mi cere ajutorul la lecții. De pildă, m-am pomenit cu el că a învățat singur — și destul de bine! — limba italiană. Am fost de-a dreptul fericită că am cu cine discuta. Și, mai ales, că are o asemenea voință și pricepere. Ajutorul meu e mai ales de altă natură: vreau să-l apăr de toate greșelile mele sau ale colegilor mei. De pildă, l-am speriat că dacă fumează n-o să mai crească, rămîne mic, și urît, dîndu-i exemple concrete dintre colegii de școală, cunoștințe comune.

— Și care a fost efectul?

— Metoda a prins. Cel puțin pînă la ora actuală. Mai mult chiar, ca autosugestie, el însuși găsește exemple spre a mă convinge pe mine cit este el de convins. Deci, este un succes, fie și temporar, de loc neglijabil.

— Cui i-l atribui: lui sau ție?

— Este și al meu! Din moment ce i-am creat impulsul de voință...

— La fete are succes?

— Are, are! Toată ziua îl caută la telefon! El primul a cînd are succes. Asta îl face tare mîndru, uneori chiar arogant cu ele și cu noi.

— E... „reversul medaliei”? Sau o descumpănire de moment?

— Cred că amîndouă. Iată de ce, încerc să-l feresc de a se îndrăgosti — dacă se poate... — spre a nu avea repercusiuni nedorite asupra psihicului lui, asupra capacității sale de muncă...

— Ai folosit aceeași tactică?

— Întocmai! Îi furnizez exemple de colegi care au rămas de-a dreptul repetenți din cauza unor amoruri „fatale”. E un alt succes al nostru, extrem de important pentru el. Din partea mea poate

că e o oarecare doză de egoism, dar de nuanță maternă...

— Dar insuccesele lui cum le privești?

— Cele de la școală le tratăm cu anume complicitate. În fața părinților îi iau apărarea, creîndu-mi astfel un ascendent moral asupra lui prin noblețea solidarității „de breaslă” (fie ea și greșit înțeleasă...). Firește că, între noi doi, are loc o discuție de maximă, uneori de brutală sinceritate: „Vezi?! Din cauza ta trebuie să mint! Tu te ocupi mai mult de chitară decât de lecții”...

— Și, el cum privește atitudinea ta: ca o expresie a autorității sau a prieteniei ce i-o porți?

— Autoritate găsește și la școală și la părinți... Dar prietenie, mai rar...

— Părinții nu sînt prietenii voștri?

— Mama e foarte bună prietenă...

— Cu el sau cu tine?

— Și cu el și cu mine.

— În egală măsură?

— Da! Cred că da... Nu sînt sigură. Radu n-are nici un secret față de mine, nici față de mama. Numai că mie mi-l spune întâi.

— De ce crezi că face asta?

— La mijloc e apropierea de vîrstă. Mama îi mai face și observație...

— Pe cînd tu...

— Și eu îi fac. Dar nu la nivelul... cel mai înalt! Chiar și unele observații ale mamei, prin mine le primește mult mai ușor...

— Dacă, brusc, Radu ar avea eșecuri pe toate planurile, ce ai face?

— Este imposibil!

— De ce?

— Pentru că nu-l las cu să ajungă într-un asemenea impas! În orice caz, aș căuta să-i ridic moralul, că situația — oricare ar fi — nu-i ireparabilă. Aș renunța apoi la puținul meu timp liber spre a-l ajuta pe el. În doi, învingi mult mai ușor. Pentru că succesele lui sînt, cel puțin în egală măsură, succesele mele. Iar succesele noastre sînt ale familiei întregi. Ba chiar îmi place să cred — de ce nu? — că sînt ale țării întregi; ce-i altceva țara, decât o familie imensă, cu vreo 20 de milioane de membri?...

Ion BUTNARU

## PEISAJ



## TĂNASE ANA

cl. V, Școala generală Bolintinul din Vale, jud. Ilfov

Auzi adeseori o replică ciudată: „Bun sau rău... E al meu! Ce vrei să-i faci!?” E în aceste cuvinte o mîhnire abia mascată. E provocată de copii considerată „nereușiți”, de cei numiți „rușine a familiei”. Și cine n-a simțit gustul amar al dezamăgirilor? Și cît de dureros este sentimentul că te-ai ratat în proprii copii? Dar să nu uităm: „rușine a familiei” au fost în anii școlarității lor și Newton, și Darwin, și Byron, care au devenit mai tîrziu „mîndria” familiei (despre Newton, de pildă, profesorii săi opinau că-și pierde zadarnic vremea prin școli, că ar fi mai nimerit să fie retras).

O carte excelentă, recent apărută în traducere românească, „Defectele părinților”, a profesorului André Berge, invită cu subtilitate la meditație lucidă și la autocontrol riguros în activitatea cu copiii. La noi, cîteva anchete sociologice întreprinse în ultima vreme au relevat fără drept de tăgadă carențe de adaptare a părinților la problemele educației. Într-adevăr, experiența pedagogică a celor care au astăzi copii de 20, de 15 sau de 10 ani este calitativ diferită și nici nu putea fi altfel. Revoluția culturală în țara noastră n-a afectat în egală măsură toate păturile sociale și categoriile de vîrstă, iar, pe de altă parte, să ne amintim că nici chiar cercetarea pedagogică n-a ținut, o perioadă de timp, pasul cu cerințele societății. Eseul amintit al profesorului André Berge analizează pătrunzător unele defecte ale părinților, dar evită să facă o descriere exactă a consecințelor lor.

„A greși este lucru omenesc”. Am greși, la rîndul nostru, dacă n-am recunoaște caracterul axiomatic al acestui adevăr; dar a greși în educație credem că este tot atît de grav cu „a greși” în medicină, deși poate nu tot de pregnant. Dictonul medical latin; „medicus alter morbus” este perfect valabil și în educație: „Și pedagogul poate constitui o boală”. Mai trist este însă atunci cînd, ca părinte, ești nu numai „autorul autorului”, dar și al defectelor sale.

Gama afecțiunilor al căror izvor stă în neînțelegerea locului, a rolului și a răspunderii educatorului este destul de bogată: surmenaj, astenie, insomnie etc. Tulburările psihice sau psihonevrozele provocate de atitudinea sau cuvîntul educatorului față de cel educat au primit, în literatura de specialitate, numele de didactogenii. Cuvîntul profesorului, al părintelui, al educatorilor în general are o uriașă forță de sugestie

asupra copilului sau tînarului. Marele savant spaniol Ramon y Cajal observa „Prețuirea din partea celor învățați face să crească și sentimentul propriei prețuiri. Dimpotrivă, dacă sîntem disprețuiți, ajungem să ne disprețuim”. Asupra unui tînar afectat de un insucces atitudinea educatorului poate avea un rol decisiv; va dispărea încrederea în forțele proprii și dorința de a se depăși pe sine.

## „RUȘINEA” ȘI „MÎNDRIA” FAMILIEI — Greșeli educative —

Dacă psihoza s-a instalat, funcțiile organice se dereglează; iar neglijarea unei nevroze poate duce uneori la boli organice serioase: hipertensiune arterială, ulcer gastro-intestinal ș.a.

Cu atît mai mare trebuie să fie prudența educatorului în exprimarea unei judecăți de valoare, cu cît majoritatea oamenilor, nu numai a copiilor, sînt într-o măsură mai mare sau mai mică influențabili. Tipurile de didactogenii se întind pe un registru extrem de variat. Sînt unele tulburări ale activității nervoase superioare care se elimină spontan, altele necesită un tratament psihoterapeutic calificat. Unele nevroze se pot localiza la nivelul cordului (palpitații) sau al tubului digestiv (absența poftei de mîncare, constipație, diaree). Uneori asemenea tulburări în activitatea unor organe apar în tabloul bolii pe plan principal, înșelînd chiar pe medic. (În literatura pedagogică au fost descrise cazuri de laringită cronică, mutism electiv provocate de tulburări didactogene.) Depistarea nevrozei didactogene trebuie făcută în orice caz în timp util. Tulburările de conduită, chiar incapacitatea de a învăța — amintiți-vă că Linné era socotit un incapabil în școală — nu sînt imediat o dovadă clară a incapacității copilului. Identificarea didactogeniilor indiferent de cine sînt provocate — părinte sau profesor — este în primul rînd o sarcină a părintelui, care trebuie să supravegheze continuu evoluția generală psiho-somatică a copilului său și

să păstreze o legătură de informații reciproce, permanentă cu profesorul — diriginte și medicul școlii (sau al circumscripției).

Un gen frecvent de didactogenii, asupra căroră dorim să insistăm, este provocat de orientarea profesională greșită. Se știe ce afecte negative are asupra activității noastre absența încrederii în sine. La fel de dăunătoare sînt și efectele unei supraestimări a noastre, a acceptării fără control a bunei păreri pe care o au alții despre noi. Situația aceasta o întîlnim în unele familii. Este cazul a zeci și sute de elevi cu o pregătire bună în licee, care, sub Imperativul îndrumării părinților, pășesc în facultăți fără să-și fi pus întrebarea la ce sînt buni. Elevii „buni la toate” nu și-au descoperit încă aptitudinile sau dacă au făcut-o nu și le-au cultivat din vreme. Procentul cel mai mare de nereușiți este dat tocmai de această categorie de tineri. Pe de altă parte, o bună părere despre sine fără o bază reală este sursa nu numai a nefericirii personale, prin ratare, dar și prin defectele de caracter care se constituie pe această bază. Străduința acestor tineri pentru a obține rezultate foarte bune „pe toată linia” ar da satisfacții incomparabil mai mari dacă ar fi canalizată spre acele activități pentru care dovedesc reale interese și înclinații.

Ambiția părinților de a-și vedea copiii buni la toate obiectele de studiu poate fi legitimă, ea nu este însă întotdeauna și justificată. Aprecierea lor se înscrie în sfera subiectivității. Criterii obiective pot să intervină cu folos pentru aprecierea capacității copilului, precum și pentru orientarea lui profesională.

Dacă pentru orientarea spre anumite meserii și profesii practice examenul psihotehnic este necesar și s-a dovedit util, va trebui să se găsească unele criterii obiective și pentru aprecierea cunoștințelor, pentru diagnosticarea aptitudinilor și înclinațiilor, pentru măsurarea capacității intelectuale. Pînă atunci, să ne ferim să calificăm cu atîta ușurință un copil drept „rușinea” sau „mîndria” familiei. Ar fi tot atît de peremptoriu, pe cît de dăunător. Condamnabilă însă este și atitudinea pasivă, de expectativă, a familiei. Colaborarea strînsă cu școala, cu dirigintele clasei, cu psihologul, cu medicul școlar este cea mai bună cale în evitarea acestor greșeli cu consecințe negative.

Prof. Ion MĂRUIA  
Prof. Romeo POENARU—Reșița

## CAZUL S.M...

Surprinzi cîteodată un elev cu ochii pironiți la profesorul care explică lecția — și ca poate fi una de geometrie, de științele naturale sau de literatură — fără să-l vadă, abia percepiind sunetele nenoționibile în relațiile lor logice. Îl faci atent, și are o tresărire care-ți confirmă absența lui de la momentul clasei. O regulă elementară ar cere pedepsirea lui.

Dacă l-ai certa, el nu ar înțelege de ce, pentru că știe, simte că n-a făcut un lucru rău. Poate, în imaginația sa nehotărnicită, cutreiera preeriile, însoțind eroul unei cărți neterminate spre un final cu totul imprevizibil și incredibil, sau se închipuia zburînd în spațiile interstelare, sau, pur și simplu, se visa un fotbalist, uluind tribunele cu jocul său magnific.

„Cu ce a greșit?” Desigur, astfel se întreba și S.M., elev în clasa a VI-a, de cîte ori i se făceau observații în timpul orelor. Și nu o dată profesorul s-a mulțumit doar cu atît. Pentru că mai întotdeauna S.M. părea jenat și atît de încurcat, încît cu greu mai putea lega două cuvinte. Uneori poate nici n-ar fi avut ce spune, sau dacă ar fi avut, se temea că ar fi devenit ridicol în fața clasei.

A devenit „un caz” din clipa în care a început să lipsească la primele ore, mereu în aceleași zile ale săptămîinii. Într-una din zile, n-a venit deloc. Nu era nici acasă.

Întrebat a doua zi, de ce a lipsit, a evitat să răspundă. Tăcea, cu ochii în pămînt. Nu cunoștea minciuna. Și cu cît profesorul insista, cu atît el devenea mai abătut, mai închis, de nepătruns. Un ochi perseverent și mai intuitiv ar fi bănuț... O taină...

Nici mama n-a putut afla ce se întîmplase cu copilul ei. Venise la școală direct de la serviciu — obosită, cu priviri speriate. N-a mai avut răbdare să cerceteze cauza absențelor fiului; acasă, i-a aplicat pedeapsa cea mai simplă și la îndemîna oricui, fiindcă nu cere nici un efort spiritual: bătaia.

Dar situația era departe de a se îndrepta. S. M. continua să lipsească periodic, constant. Școala invită părinții la o nouă convorbire. Cine putea fi mai aproape de sufletul lui?! Dar, mama nu avea tact, iar tatăl, foarte ocupat, îi vorbea rar, puțin, distant, sau îi administra pedeapsa maximă. La școală, mama a fost sfătuită, după o discuție destul de agitată, să nu-l mai bată. I s-a atras atenția că băiatul este sensibil, că se jenează chiar de o simplă observație, că nu suportă nici jignirile colegilor, risul lor batjocoritor, și, desigur, bătaia îl revoltă mai mult ca orice, îl îndirjește în tăcerea lui.

Dar toate lucrurile care par grele sînt adeseori simple. „Ar trebui să discuțați mai mult cu el”. Într-o zi, la ora educativă, S.M. vorbise frumos,

emoționat chiar, despre profesia tatălui său, care era și idealul lui. Își stima tatăl și pentru profesia pe care o avea. Profesorului i-a făcut plăcere să i-o spună acestuia, adăugînd: „Copilul este și el creația dumneavoastră, acordă-i atenție și puțin timp”.

Dar greu se stabilește o legătură între tată și fiu cînd ei nu se cunosc îndeajuns. De unde, firese, și reacțiile imprevizibile ale fiului, în anumite situații, și procedura greșită, artificială a părintelui. Așa se explică de ce discuțiile „serioase”, la rece, între cei doi nu au putut aduce nici o schimbare în mersul lucrurilor, deși părintele s-a arătat înțeleghător, dornic să-și sfătuiască de bine copilul. Apoi, a înțeles că e nevoie mai întîi să-și cîștige încrederea, apropiindu-și-l sufletește. Așadar, trebuia găsit un climat afectiv natural, în care destăinuirea să vină ca o consecință firească a noilor raporturi. În diverse ocazii tatăl angajează discuții „oarecare”, aparent fără nici un scop, mai mult sau mai puțin importante, căuțînd să cunoască preocupările copilului, pasiunile, dorințele. Astfel, de la o vreme, tatăl constată că băiatul este mult atras de fotbal. Copilul cunoaște elemente importante, în detaliu, despre tehnica fotbalului, amănunte despre jucătorii buni sau mai puțin buni, se angajează în aprecieri suplimentare. Tatăl nu-l crezuse niciodată în stare să vorbească despre ceva cu „competență”, ca un cunoscător, să aibă păreri personale, alegîndu-și cuvintele. Își dădea seama că băiețelul de odinioară crescuse, aruncase jucăriile de tablă, iar el, părintele, rămăsese în urma preocupărilor sale, în afara lor, nu le mai cunoștea.

Altădată, satisfăcîndu-i plăcerea evidentă de a discuta tot despre fotbal, tatăl îi propuse să se înscrie într-o echipă de pitici. Cu această încrederea copilului în tată devine totală. Regretă — se mărturisește el — că l-a supărat. S-a temut că nu-l va înțelege. Acum poate să-i spună de ce întîrzie și că în ziua cînd lipsise de la școală asistase la o întîlnire a maeștrilor, care-l entuziasmaser; promite că de-aici înainte va face în așa fel încît preocupările sale școlare să nu mai sufere...

Aici se impune un final. Oare ce soartă ar fi rezervat viitorul acestui elev dacă, școala, pînă la urmă, n-ar fi tras semnalul de alarmă? (Ce banală observație că timpul consacrat copiilor noștri nu este niciodată timp pierdut!). Școala nu poate înlocui însă familia, după cum nici singură nu poate să răspundă și să rezolve problemele majore ale educației copilului. Intervenția ei, însă, făcută la timp și cu tact, poate fi salutară dacă semnalărilor unor abateri ale elevilor li se adaugă munca de îndrumare și de sprijinire a părinților de către profesori.

Cazul S.M. e un caz banal în sine, dar demonstrează necesitatea unei strînse colaborări între familie și școală.

Prof. Angela GHEORGHIU  
Școala generală nr. 191 — București

# UN BĂIAT ȘI O VIOARĂ



**D**e undeva, din spatele unei stive de lemne, se aude ronțăitul subțire al unui fierăstrău. O rază șovăielnică de lumină, ce se strecoară printr-o fereastră a magaziei, învăluie un băiat, de vreo doisprezece ani. Băiatul stă în genunchi în fața unei buturugi, sprijinind de ea o scindură subțire, din care fierăstrăul scurt mușcă harnic și cu pricepere.

Lângă buturugă, se află câteva unelte miniaturale dintr-o trusă de traforaj, un ciocan mare și cuie, așezate după dimensiuni, ca niște soldați aliniați pentru paradă.

Băiatul urmărește cu ochii pe jumătate închiși, dar lucind de concentrare mușcătura fierăstrăului. Uneori, fierăstrăul amuțește pentru scurt timp și privirea băiatului pluteste, cu vădită plăcere, peste micile rinduri de cuie.

Cînd din scindură se desprinde fragmentul dorit, băiatul îl măsoară de câteva ori. Apoi, un zîmbet de satisfacție îi apare pe buzele pînă atunci crispate. Și bocăniturile de ciocan încep din nou să străpungă liniștea locului. Băiatul se oprește adesea din lucru și trage cu urechea, dincolo de stiva de lemne. Nu după mult timp, lucrul îi absoarbe însă cu totul atenția și ciocanul cutedză să-și ridice glasul cu mai multă vigoare...

— Aici erai?! Ia uități-vă la el ce cotlon și-a găsit! Te ascunzi ca un om cu conștiința încărcată. Și chiar că ai motiv să nu-ți simți conștiința prea liniștită. În loc să exersezi, poftim cu ce-ți pierzi timpul!

Mama, apărută pe neașteptate de după stiva de lemne, revărsă asupra fiului ei, înmărmurii, un potop de muștrări. Băiatul privește neputincios

cum rindurile de cuie sînt călcate în picioare, risipite, cum uneltele zboară și se prăbușesc undeva, printre blănițele de lemne pentru foc. Mama îl înhață de mîna și-l duce în casă, continuîndu-și, aprig, rechizitoriul:

— Ce plăcere o fi și asta să tai scinduri și să bocănești cu ciocanul fără rost?! Doar nu mai ai doi ani să te joci de-a „cioca-boca“!

Băiatul ar vrea să spună că ceea ce dorise el să facă era un lucru foarte interesant, că... Dar parcă are cînd să mai scoată o vorbă, parcă are vreun rost?!

— A sosit timpul să urmărești cu stăruință scopul principal al vieții! La vîrsta ta, Mozart...

Băiatul trebuie să asculte iarăși — pentru a cîta oară?! — povestea copilăriei lui Mozart, poveste — parabolă ce se termină, ca de obicei, cu binecunoscutul aforism: „Arta e lungă, viața e scurtă“.

În timp ce-i întinde vioara, cu un gest poruncitor, mama adaugă noi argumente „zdrobitoare“ împotriva preocupărilor „neserioase“ ale fiului ei.

— Ai degete lungi și fine, degete ideale de violonist, așa cum au avut tatăl și bunicul meu. Vrei să le strici suplețea bocănind, ca un te miri cine, cu ciocanul?!

De data asta, băiatul scapă, poate fără voie, câteva cuvinte:

— Mai bine aveam mîinile ca ale lui...

Nu rostește ultimul cuvînt, dar parcă simte pe frunte mîngierea puțin stîngace a unei mîini mari, cu degetele groase, puternice, mîngierea mîinii tatălui său. Tatăl este inginer constructor și obișnuiește să spună despre el însuși: „Sînt o pasăre călătoare, pe toate vînturile țării!“ Băiatul îl vede rar... atît de rar!

Mama poate că bănuiește la ce se gîndește fiul. Cîteva clipe tace, dezorientată. Numai cîteva clipe, însă, pentru că apoi rostește apăsător:

— Trebuie să înțelegi odată că tu nu ești ca ceilalți oameni! Ai moștenit mîinile și talentul tatei și al bunicului meu. Numai împrejurările dușmănoase ale vieții i-au împiedicat pe ei să ajungă violoniști celebri, așa cum meritau. Tu însă ai toate condițiile să ajungi un mare violonist! Te așteaptă cele mai de seamă scene ale lumii, și nu noroaiile din nu știu ce fund de țară, unde se mai construiește... nu știu ce. Tu ai în tine floarea rară a talentului, de care trebuie să îngrijești ca de ochii din cap. Ai mîini de violonist și un talent deosebit, pe care cîți nu și l-ar dori!

Băiatul recunoaște că mîinile sale pot fi socotite mîini de violonist; în privința talentului, însă, are anumite rezerve, cum e convins că le are și profesorul său de vioară, care nu spune niciodată nimic în această privință, că doar din lecții trăiește!

— Dar arta cere sacrificii! continuă mama. Ore întregi de exercițiu. Hai, începe! Exersează! Peste puțin timp vine profesorul. Trebuie să ai degetele dezmoțite...

Vioara prinde glas, un glas șovăielnic, neconvingător.

— Mai cu inimă! Mai cu inimă, Barbule! Tună glasul mamei!

Degetele băiatului, adevărate degete de violonist, apasă mai tare arcușul, și glasul vioarei capătă ceva mai mult vigoare. „Violonistul“ aproape că nici nu-l aude. Gîndul său se îndreaptă spre magazie: „Cum scot uneltele dintre lemne?!... Trebuie să le scot!“

— Cîinți fals, Barbule! Fals! Sol diez, nu fa! Sol diez!

Mihnea MOISESCU

**N**ici nu s-a terminat bine ultima sesiune de admitere în facultăți că problema revine în actualitate. Meritorii sînt inițiativa pe care a luat-o revista „Viața studentescă“ de a-i informa pe elevi, — poate la un mod cam general, dar într-o rubrică specială, intitulată Preuniversitaria (titlul e foarte frumos!) — asupra profilului diferitelor facultăți, cu secțiile respective, precum și întîlnirile dintre viitorii studenți — actuali elevii — și viitorii lor profesori și colegi, întîlniri la care — vrînd, nevrînd — nu lipsește și nu poate lipsi stînjeala inerență a celor care mai poartă încă uniforme de liceeni. Poate că nu cei mai buni studenți ar trebui să fie partenerii de discuție ai elevilor, întrucît aceștia nu reprezintă decît un procent minim și sînt dotați adesea cu calități pe care nu le posedă chiar toată lumea. Și apoi, elevul care își propune să fie primul în facultate, ca și în școala medie, din pură ambiție și hiperzel rău aplicat — (chiar dacă e deosebit de inteligent), — cade în păcatul de a fi „tocilar“, apoi în acela de a face progrese într-un domeniu despre care nu știe aproape nimic sau știe prea puțin.

Printre candidații la admiterea în învățămîntul superior, există o categorie pe care o formează veteranii acestor examene. Aceștia sînt de două feluri: fluturii —

## În curînd: vechea alertă

care zboară de la o facultate la alta, doar or intra undeva — și consecvenții. (Cunoscusem cîndva pe un reprezentant al acestei categorii care dăduse de vreo opt ori examen la Arhitectură). Primii nu-și pun niciodată problema învățatului — merg la noroc: poate, poate... sau dacă și-o pun, atunci o fac de mintuală. Ceilalți, de obicei, învață; dar mulți nu mai știu cum, nu mai știu ce și nu știu nici cît — nu se concentrează sau se pierd în amănunte.

Oricum consecvenții au o calitate: consecvența lor — și e o calitate laudabilă, dar nu cînd depășește raționalul. A nu voi să înțelegi că nu ai aptitudini suficiente sau că examenul la respectiva facultate pretinde mai mult decît poți da înseamnă să porți ochelari de cal și, ca să nu te deranjeze, să mai închizi și ochii.

Să cazi o dată la examenul de admitere poate fi o întîmplare. Dacă întîmplarea se repetă și pierzi ani în șir nu mai e o întîmplare; ar fi o întîmplare să intri, dar nu ai avea nici o șansă să termini facultatea.

Așa că e cazul ca unii să mai reflecteze. Poate... există vreo

soluție. Poate...

Revin la cei care se pregătesc anul acesta pentru prima întîlnire cu acel măreț „gaudeamus igitur“. În liceu trebuie să înveți cum se învață. Școala medie, pe lângă rolul ei de propagator de cultură generală, încearcă să-l facă pe elev să învețe rațional, să-și ordoneze cunoștințele într-un sistem logic, bine articulat; să știe să găsească cu ușurință esențialul, fundamentalul, dar și să cristalizeze amănuntele (dată fiind valoarea lor concretă și ilustrativă) în jurul acestui esențial.

Frumusețea oricărei discipline vine din posibilitatea creației, iar această posibilitate e o urmare firească a învățaturii conștiente, adică tocmai a punerii într-un sistem logic, a realizării unei înlănțuirii perfect încheiate a tuturor cunoștințelor.

Că trebuie învățat metodic, a auzit-o toată lumea și nu o dată. Se spune adesea la orele de dirigenție și cum trebuie împărțit timpul. N-am să mă apuc să repet toate acestea. Nu de alta, dar s-ar găsi unii să spună: „Ce mă tot bîzîe la cap deșteptul ăsta? Crede că dacă-i student...“ Nu vreau să iignese pe nimeni cu sfaturile mele și, orit

cum, am să încerc să nu repet lucrurile prea cunoscute.

În ce constă „metoda“ de pregătire? O rețetă universal valabilă nu există. E recomandabil ca pregătirea să înceapă din timp și să se desfășoare paralel cu pregătirea lecțiilor curente, dacă ești elev de liceu. În orice caz, trebuie să lucrezi, în funcție de timpul pînă la examen, cel puțin două, trei ore pe zi fără pauză și fără a te gîndi la altceva. Pentru ce? Pentru că durata unei probe scrise la un examen de admitere este cam aceeași, și printr-o rațională împărțire a timpului de lucru trebuie să fii pregătit a o putea parcurge fără panică, fenomen care intervine uneori chiar cînd cunoști materia. În orice caz, a lucra chiar și mai mult pe zi în vederea admiterii nu e rău, dar a lucra mai puțin înseamnă muncă irosită în van. Pentru toate obiectele de examen trebuie citită întreaga materie și e bine ca aceasta să se facă din manual, lecție cu lecție, pagină cu pagină. Urmează apoi parcurgerea notițelor, cu tabele sistematizate pe probleme, și, pentru cine are posibilitatea s-o facă, consultarea altor materiale documentare. Totul trebuie conspectat. Abia după aceasta se poate trece la verificarea cunoștințelor: rezolvări de probleme, întrebări de control, demonstrații, expuneri verbale sau mai curînd scrise. Caietul de conspecte e folositor și prin faptul că permite oricînd o revenire lesnicioasă asupra materiei.

Alin SEBASTIAN

# MOTIVAȚIA SOCIAL-POLITICĂ ÎN ALEGEREA PROFESIUNII

**M**otivația social-politică este condiția esențială a alegerii profesiei de către adolescenți.

Pentru fundamentarea științifică a sistemului educațional se cer lămurite conceptul de motivație, în general — și conceptul de motivație social-politică, în special. Conceptul de motivație are un rol complex în determinarea oricărei activități umane, caracterizată prin scopuri și eforturi conștiente de realizare. Prin conținutul ei, problema motivației este strâns legată de concepția generală despre lume.

Privit în sens larg, ca totalitate a mobilurilor interne de conduită (ansamblul comportamentului uman), conceptul de motivație nu poate fi înțeles decât pe baza cunoașterii juste a raportului dialectic dintre om și societate — (omul este nu numai ființă vie, biologică, ci și o ființă socială, activă, constructivă, mobilizatoare, capabilă de creație și progres.)

Motivația social-politică a elevilor în alegerea profesiei angajează integral personalitatea lor, care se formează pe baza unei concepții generale despre viață și societate, despre om și despre muncă. Aceasta conferă momentului alegerii profesiei acea tensiune spirituală care însoțește de obicei actul răspunderii sociale. Adolescentul își confruntă implicit aspirațiile proprii cu valorile sociale. Factorul politic, nucleul conștiinței sociale în orînduirea socialistă, direcționează activitatea de învățare a elevilor adolescenți, conștientizînd sensul politicii partidului și progresul istoric înfăptuit prin munca liberă și creatoare a întregului popor.

În sistemul experimental al acțiunilor de orientare școlară și profesională întreprinse la Liceul nr. 3, Brașov, problema formării la elevi a motivației social-politice în alegerea profesiei a fost integrată în însuși conținutul muncii instructiv-educative, deoarece are un caracter multi-disciplinar și exprimă esența procesului de învățămînt. Identitatea de conținut, de forme, de scop dă procesului de formare a motivației social-politice a elevilor adolescenți profunzime. Sistemul de învățămînt capătă densitate de idei, profesorii sînt solicitați să mediteze la caracterul umanist-pedagogic al activității lor, iar elevii să delibereze în forul lor interior, poate cu neliniște și incertitudine, asupra opțiunii, confruntîndu-și nivelul personal de aspirații cu nivelul de posibilități și raportîndu-le la valoarea obiectivă socială și politică a cerințelor profesionale din societatea noastră socialistă.

În această situație, procesul pedagogic are o dublă înrîmire: educativă și autoeducativă. Adolescentul, aflat în pragul intrării în viață, își caută acum rostul, își alege calea pe care poate fi necesar și util societății, adică hotărăște singur idealul profesional. În acest sens, alegerea profesiei constituie o autodefinire a elevului adolescent în ceea ce privește munca pe care se simte chemat să o înfăptuiască, pentru a-și forma personalitatea și a se integra în viața social-politică a poporului, a patriei.

Procesul educațional de la Liceul nr. 3 Brașov s-a desfășurat în două direcții: în activitatea din clasă, prin toate obiectele de învățămînt, precum și prin orele de dirigenție, și în activitatea din afara clasei, în organizația U.T.C. și în cabinetul de orientare școlară și profesională.

Pentru formarea unei motivații social-politice la elevi s-au evidențiat, sub diferite aspecte, la fiecare obiect de învățămînt, corespunzător specificului conținutului lui, politica partidului nostru: crearea și dezvoltarea bazei tehnice-materiale a socialismului, implicit a condițiilor materiale și culturale necesare pregătirii tineretului din patria noastră, specificul diferitelor profesii în stadiul actual al cuceririlor științei și tehnicii. Toate acestea s-au

arătat pornindu-se de la semnificația înalt patriotică a muncii în socialism, subliniindu-se devotamentul maselor de cetățeni ai țării noastre în aplicarea liniilor directoare stabilite prin documentele de partid și de stat. Pentru a spori eficiența acestor acțiuni, ele au fost însoțite de exemplificări concrete, evocîndu-se oamenii care prin faptele lor se bucură de prețuirea noastră a tuturor, indiferent de profesiunea pe care o exercită.

În orele de dirigenție s-a subliniat esența umană a muncii, sensul major al pasiunii și al efortului în muncă, prin scurte referate prezentate de elevi sau prin convorbiri etice. Teme ca: „Să pătrundem taina zilei de mîine”, „Locul meu în societate”, „Prin ce profesie voi deveni folositor patriei?”, „Să cunoaștem oamenii și munca lor”, „Drumul spre știință”, „Cetățeniele științei”, au avut ca scop formarea la elevi a convingerii și încrederei profunde în orînduirea noastră socialistă, care asigură fiecăruia un loc cert de muncă, după capacitatea, efortul și pasiunea cu care se pregătește pentru profesiunea respectivă. În concluzia acestor dezbateri s-a relevat ideea că în societatea noastră sentimentul profesional este devotamentul.

U.T.C. a inclus printre obiectivele principale ale activității sale și formarea motivației social-politice a orientării școlare sau profesionale. Informările politice pe teme de actualitate prezentate de activiști de partid au contribuit la adîncirea cunoașterii vieții politice interne și externe, la conturarea unei viziuni clare a realității noastre socialiste.

Organizarea cabinetului de orientare școlară și profesională în școală a creat un cadru adecvat pentru asigurarea unei îndrumări științifice a tuturor factorilor de influențare și tuturor acțiunilor inițiate în scopul dezvoltării unei motivații superioare în alegerea profesiei.

Integrat în unitatea scopului educativ al școlii, psihologul școlar a putut desprinde din cadrul larg de probleme ceea ce este diferențiat, specific, în fiecare formă de influențare a elevilor și, printr-o interpretare mai adîncă, a contribuit la întărirea efortului colectiv. El a inițiat convorbiri pe tema: „Cu gîndul la viitor”. Ele au adus un spor educativ de intuiție psihologică în determinarea unor atitudini, în creșterea seriozității și răspunderii adolescentului pus să-și aleagă profesiunea.

În acest cadru, convorbirile se desfășoară mai liber — fără bănci și fără note — elevul întreabă și profesorul răspunde, răsturnînd ordinea didactică. Răspunsurile sînt îndemnuri care suscită întrebări, preocupări, probleme de viață și angajează elevul într-o atitudine conștientă față de profesiunea pe care o alege.

În acest fel, sistemul educațional pentru orientarea școlară și profesională a elevilor, îndrumat de psihologul școlar (cu rol de consilier), contribuie cu mai multă forță la modificarea și configurarea motivelor, într-o arhitectonică nouă, în care motivul social-politic devine dominant. Ca rezultat al educației, motivația trece de la nivelul școlar (motivația învățării prin care elevul afirmă că alege profesiunea în funcție de un obiect de studiu) la motivația socială (de a fi util societății, poporului, patriei).

Astfel, alegerea profesiei devine un act de răspundere al adolescentului față de societate, față de patria în care trebuie să se integreze ca membru activ și creator.

prof. Neaga CONSTANTINESCU  
Inspector școlar — Brașov

# LECTORATELE

## CU

## PĂRINȚII

— Cîteva constatări

pe marginea unui

sondaj —

În practica școlii noastre lectoratul cu părinții e unul dintre instrumentele cele mai eficiente pe planul educației și instrucției generațiilor tinere. Astăzi, pentru oricare cetățean al țării noastre este tot mai limpede că a educa și instrui nu este numai o îndatorire a acelei instituții specializate — școala — și a celor care au și priceperea necesară pentru a o îndeplini — profesorii —, ci, în egală măsură, o îndatorire a familiei. A pătruns tot mai adînc în convingerea fiecărei familii și faptul că educația și instruirea unui copil nu este doar o chestiune a părinților copilului respectiv, ci o problemă a tuturor părinților, a tuturor familiilor ai căror copii sînt colegi de clasă sau de școală cu fata sau băiatul lor. Tot mai mulți sînt părinții care simt în mod real responsabilitatea nu numai față de copilul lor, ci și față de colegul sau prietenul copilului lor. Familia a realizat un salt apreciabil în planul răspunderii sale față de modul cum se pregătesc generațiile tinere pentru viața socială, se străduiește să devină acel partener de care școala are nevoie, se apropie tot mai mult de nivelul de conștiință civică și de cunoștințe pedagogice pentru a putea înțelege exigențele școlii și pentru a face astfel din îndatoririle și dezideratele acesteia pe plan instructiv-educativ propriile, sale îndatoriri și deziderate. În acest context nou, în dialogul școală-familie, un rol de cea mai mare însemnătate îl are — și îl va avea considerabil mărit în viitor, în funcție de sarcinile tot mai mari ale școlii — lectoratul cu părinții. Lectoratul devine astfel acea catedră pedagogică liberă în care se formează aliatul cel mai prețios al școlii — familia.

Am urmărit în sondajul de față să prindem pe „viu” modul de funcționare a lectoratelor. Pentru a avea o imagine mai largă a tematicii și a diversității chipului în care se desfășoară fiecare lectorat în funcție de școală, am socotit că este potrivit să ne adresăm inspectoratului școlar al sectorului 8, în care aveam de gînd să efectuăm sondajul, cu rugămintea de a ne da un tabel cu lectoratele care se țin în trimestrul I, în cadrul școlilor generale și al liceelor din sector. Ni s-a comunicat că un asemenea tabel nu se află la inspectoratul școlar. Fiecare școală are însă o evidență a lectoratelor și, deci, să ne adresăm acestora. (Vom vedea ceva mai departe cît de relativă este această asigurare.) Nu ne-a rămas altceva decît să luăm legătura cu școlile indicate de inspectorat. În mod firesc, totuși, ne-am întrebât: dacă nu există o evidență a acestor lectorate la forul școlar imediat superior, atunci cum poate acesta exercita un control și cum poate sprijini școala în stabilirea tematicii, în ținerea lor la datele fixate? De asemenea, cum ar putea același for să aprecieze valoarea, modul de desfășurare și eficiența lor pedagogică? Pentru a înțelege că nu este un simplu act formal a ține evidența lectoratelor, amintim că solicitînd un tabel asemănător inspectoratului școlar al sectorului 4, am intrat numaidecît în posesia unei copii. Poate că este o întîmplare că lipsa unei evidențe a lectoratelor la inspectoratul 8 a făcut ca doar o singură școală din cele indicate — Școala generală nr. 183 — să ne poată comunica pe loc tematica și datele la care se vor ține lectoratele (sondajul a fost efectuat în luna noiembrie 1968).

Firește, în funcție de condițiile specifice, între care de multe ori hotărîtor este spațiul — de problematica pusă în discuție etc., fiecare școală își organizează lectoratele într-un anumit mod: pe clasă, pe grupe de clasă (atunci cînd în cadrul școlii funcționează clase paralele, așa cum este de obicei situația liceelor), pe cicluri sau, în fine, pe întregă școală. De o reală

însemnătate este stabilirea datei la care are loc lectoratul. Școala nu poate aștepta să se acumuleze o mulțime de probleme ca abia atunci să hotărască fixarea unui lectorat. Este limpede pentru oricine că un asemenea lectorat poate fi dacă nu tardiv, în orice caz cu o eficiență mult redusă. De aceea, ni s-a părut că data la care și-a planificat școala generală nr. 179 lectoratul cu părinții în trimestrul I al anului școlar în curs, anume la aproximativ o lună după deschiderea anului de învățămînt, poate îngădui colectivului didactic al școlii, conducerii ei, să tragă acele concluzii ce se impun asupra eficienței pedagogice a lectoratului ținut cu părinții. La Liceul nr. 40 (vizitat din proprie inițiativă, el nefigurînd pe lista școlilor indicate de inspectoratul școlar), situația este puțin ciudată. Liceul respectiv și-a planificat lectoratul pentru luna decembrie, aproape de încheierea trimestrului, cînd părinții sînt convocați pentru a se discuta situația la învățătură a copiilor lor. De reținut că la data la care am luat legătura cu școala (7 noiembrie 1968) data ținerii acestui lectorat nu fusese încă stabilită.

Am avut posibilitatea să asistăm la lectoratele ținute la următoarele școli și licee: Școala generală nr. 172, nr. 175 și nr. 183 și liceele „Ion Neculce” (nr. 3) și „Aurel Vlaicu” (neindicat de inspectoratul școlar). La școlile generale am asistat la cîte un singur lectorat. La liceele „Ion Neculce” și „Aurel Vlaicu” am asistat la o serie de trei și respectiv două lectorate.

Desigur, există un consens general că pentru a fi eficient un lectorat are nevoie de anumite elemente. Mai întîi, el presupune o temă care să reflecte problemele ridicate de vîrsta copiilor și, respectiv, de cerințele pedagogice, psihologice și sociale ale vîrstei, precum și de specificul clasei; apoi, găsirea modalității celei mai potrivite de a înfățișa părinților aceste probleme. Dacă lectoratul nu izbutește să provoace în masa de părinți acea stare de frămîntare, de întrebări și căutări de răspunsuri, stare care este cel mai exact indicator al interesului pe care expunerea l-a trezit, atunci este limpede că el se va desfășura într-o singură direcție: de la școală la familie. Un asemenea lectorat, oricît ar fi el de bine gîndit de către conferențiar, se va desfășura monoton, nu va avea audiența scontată. La sfîrșit, cei doi parteneri — școala și familia — vor avea sentimentul că au îndeplinit și această formalitate de la care nu se puteau eschiva. Dialogul ideal și necesar (părinte — profesor) se va reduce la un lung monolog. Rezultatul nu este greu de anticipat: ineficiența. Nivelul pedagogic al familiei n-a înregistrat nici cea mai modestă tendință de creștere, de îmbogățire cu noi cunoștințe; problemele pe care viața și școala le ridică n-au fost tratate cu simțul de răspundere cu care ar fi trebuit. Ele rămîn mai departe pe „agenda” clasei sau școlii respective. Dar mai trebuie avut în vedere și un alt factor, de o însemnătate și mai mare. Un lectorat ținut în mod formal, ratat deci în intențiile sale, apasă, în conștiința părinților, asupra tuturor lectoratelor care se vor ține de acum încolo. Calificativul pe care inerent acei părinți care au participat la lectorat l-au acordat îi va determina ca la următoarele lectorate să privească cu rezervă participarea. Și astfel numărul părinților care păstrează în mod efectiv legătura cu școala și mențin dialogul cu ea poate fi într-o scădere îngrijorătoare. Pregătirea în grabă a unui lectorat sau, în cel mai bun caz, insuficiența lui popularizare în masa părinților, convocarea acestora abia în ultima clipă, neantrenarea tuturor factorilor care pot asigura o participare numeroasă și efectivă la lectorat (comitetele de părinți pe clasă și școală, diriginții de clasă), toate acestea la un loc pot duce la situații de nedorit pentru școală, adică la o participare simbolică a familiei la lectorate. Numai așa ne putem explica, de pildă, prezența mai mult de cît modestă a mamelor și taților elevilor liceului „Ion Neculce” la fiecare din cele trei lectorate ținute în cursul lunii noiembrie, la care am avut posibilitatea să asistăm. Dacă ne gîndim că la unul din aceste lectorate erau convocați părinții elevilor din toate clasele ciclului II (clasele V pînă la VIII), iar la celelalte două lectorate de la aceeași școală erau invitați părinții elevilor claselor a IX și a X-a (cinci clase paralele,) atunci avem imaginea exactă a eficienței unor asemenea lectorate.

Adecvarea temei pe care lectoratul o va dezbate la problemele pe care le ridică vîrsta și viața internă a claselor respective (atunci cînd asemenea lectorate se țin pe clase) este o cerință fundamentală a eficacității lui. Dacă lectoratul care își propunea să dezbată tema „Rolul pozitiv al exemplului părinților în educația copiilor” ni se pare un lectorat adecvat părinților care au elevi în orice clasă din învățămîntul de cultură generală, fie că aceștia sînt elevi în clasa a V-a (lectorat ținut la școala generală nr. 183 cu părinții elevilor claselor a V-a de către profesoara Anca Dochinoiu) sau în clasa a IX-a (lectorat care a avut loc la liceul „Ion Neculce” — prof. Rodica Nicolaiciuc — cu părinții elevilor claselor a IX-a), nu același lucru am putea spune despre eficiența unui alt lectorat ținut tot la liceul „Ion Neculce” cu părinții elevilor claselor întregului ciclu II al școlii (prof. Ioana Costinescu) cu tema: „Copiii noștri au crescut. Ce vor deveni?” Indiscutabil, orientarea școlară și profesională ține de însăși finalitatea, eficiența procesului de învățămînt. Oricine însă își poate da seama că unele sînt problemele arzătoare care stau în fața elevilor claselor a V-a (și implicit în fața părinților lor) și cu totul altele sînt problemele care frămîntă elevii și părinții acestor elevi din clasele a VIII-a. Elevii claselor a V-a trec de la un regim de activitate — ciclul I — la un alt regim școlar — ciclul II. Elevii claselor a VIII-a se află în pragul absolvirii ciclului II și al opțiunii pentru tipul de școală și profesie. Lor, indiscutabil, numai lor, și numai părinților lor, acest lectorat le era util și necesar. În schimb, tema unui alt lectorat („Organizarea vieții copilului în familie”), care părea mulat pe psihologia și problemele pe care le ridică școlarii din clasa a V-a, s-a ținut în mod paradoxal cu părinții elevilor din clasa a X-a (Liceul „Ion Neculce”, profesoara Galina Purcel).

Ceea ce conferă valoare unui lectorat și audiența necesară în masa de părinți este exactitatea științifică a noțiunilor comunicate. Nu putem însă neglija nici modalitatea expunerii, tonalitatea generală a conferinței, precum și accesibilitatea idelilor puse în discuție. Tonul doctoral, de la catedră,



# Prietenia dintre profesor și elev

lipsit de acea căldură sufletească necesară creării unei punți de legătură între familie și școală — condiție esențială a încrederii familiei în obiectivitatea școlii și în bunele ei intenții — poate însă scădea valoarea unui asemenea lectorat, sau chiar îl poate face să eșueze. De asemenea, lipsa de concretețea a expunerii și menținerea ei în cadrul unor generalități pot face să se diminueze valoarea și interesul unor teme prețioase în sine pe care le discută lectoratul respectiv. De aceea, ni s-a părut, în urma sondajului întreprins, că forma cu cea mai largă audiență, cea mai vie și mai atractivă de lectorat a fost aceea în care s-a îmbinat expunerea conferențiarului cu evocarea unor episoade, cazuri, împrejurări petrecute în ambianța din cartier sau din școală și care aveau toate șansele să fie cunoscute de către majoritatea părinților aflați în sală. Un asemenea lectorat s-a ținut la școala generală nr. 183 (profesoara Anca Dochinoiu). În plus, trebuie subliniat că la sfârșitul lectoratului profesoara respectivă a indicat părinților unele materiale de popularizare pe teme educative, în care era vorba în primul rând de părinți, apărute în colecția „În ajutorul părinților” sau în unele publicații pedagogice. Ni se pare, de asemenea, demn de reținut faptul că la școala respectivă părinții elevilor sînt cititori ai bibliotecii școlii. Aceeași temă a constituit și obiectul unuia din lectoratele care s-au desfășurat la Liceul „Ion Neculce”. Auditoriul a fost constituit din părinții elevilor din a IX-a. Cum s-a desfășurat aici lectoratul? S-a citit un text pe un ton egal, fără exemplificări din viața școlii sau a familiilor copiilor care învățau în această școală, încheiat cu un îndemn, lipsit de convingere, adresat părinților de a fi exemple pentru propriii lor copii.

La unele școli există practica de a se apela la un specialist din afară pentru a se ține anumite lectorate pe teme considerate mai dificile. Desigur, o asemenea practică nu poate fi decît bine venită atunci cînd nu tînde să se generalizeze, cînd e folosită cu discernămint. Specialistul, prin ținuta și valoarea expunerii sale, ridică în ochii părinților rolul acestei forme de dialog între școală și familie, transmite și cunoștințe mult mai multe și mai nuanțate. Pe de altă parte, însă, el, necunoscînd realitatea concretă a școlii așa cum o cunosc profesorii care își desfășoară activitatea în școală zi de zi, își va menține expunerea în cadrul unor generalități.

Un lectorat pregătit și care s-a bucurat de prezența și participarea părinților, și chiar de contribuția lor la limpezirea unor probleme mai delicate pe care le ridică vîrsta mică a școlariilor, a fost ținut la Școala generală nr. 175 (experimentală) cu părinții elevilor din clasele I. S-au prezentat un referat și un coreferat, întocmite de cele două învățătoare ale claselor a I, Popescu Eugenia și Pîrvu Maria, pe tema: „Particularitățile copiilor de 6 ani privind adaptarea la regimul școlar și formarea deprinderilor de comportare”. Referatul și coreferatul au creat cadrul și climatul favorabil pentru un dialog deosebit de viu — uneori în contradicție — și rodnic în consecințe practice imediate pentru familie. Părinții participanți la acest lectorat au putut reține cel puțin trei idei deosebit de importante pentru înțelegerea sarcinilor care stau în fața familiei: necesitatea de a se dezvolta la copiii de această vîrstă puterea de judecată, deoarece în instituțiile preșcolare s-a apelat mai mult la memoria lor; formarea încă de pe acum a acești copii a unor deprinderi practice de autoservire; dezvoltarea copiilor de anumite deprinderi căpătate în familie și dobîndirea unor deprinderi corecte. La fel, un lectorat care și-a atins ținta propusă și care s-a bucurat de participarea părinților claselor respective ni s-a părut a fi lectoratul ținut la Liceul „Aurel Vlaicu” cu părinții elevilor claselor a XI-a pe tema: „Comportarea civilizată în școală și în afară de școală” (profesor Lucia Popovici). Eleganța sobră a expunerii, logica ideilor, exemplificările abundente și, mai ales, aceea știință de a face pe părinți să înțeleagă că este în primul rînd în interesul familiei ca fetele și băieții să aibă o conduită corespunzătoare vîrstei atît în școală, cît și în afară, că pe de altă parte, acest deziderat nu se poate realiza fără a se asigura în prealabil în familie un climat adecvat, toate acestea au conferit lectoratului respectiv ținută și i-au sporit eficiența. Ca o notă în plus merită a fi reținut faptul că pe parcursul expunerii, fără ostentație, conferențiarul a sugerat părinților articole din publicațiile de specialitate, care le erau și accesibile, și erau adecvate temei tratate.

Sondajul efectuat la aceste școli generale și licee din sectorul 8 asupra modului în care se țin lectoratele cu părinții a scos în evidență — și expunerea noastră a subliniat atunci cînd era cazul — o serie de aspecte pozitive, dar, spre părerea noastră de rău, și unele lucruri mai puțin îmbucurătoare. Încercînd să sintetizăm aceste concluzii trase pe baza cunoașterii unui număr relativ mic, totuși, de lectorate, concluzii care privesc numai școlile respective și numai în momentele în care s-au ținut lectoratele, vom formula, provizoriu, cîteva lucruri care ni se par necesare pentru a spori eficiența acestei forme.

— Neajunsurile constatate își au cauza în tratarea formală a acestei însemnate pirghii de ridicare a nivelului de cunoștințe pedagogice — și implicit, de responsabilitate civică — al familiei de către unele școli.

— Caracterul abstract, general, exclusiv teoretic al unor lectorate face să scadă sensibil eficiența lor.

— Este necesară o eșalonare pe toată durata anului școlar a lectoratelor, cu specificarea temei ce se va trata în fiecare dintre acestea, a datei la care se va ține și indicarea persoanei căreia îi revine sarcina de a-l pregăti. (Un exemplu pozitiv ni l-au oferit școala generală nr. 183, care ne-a indicat pe loc temele și datele lectoratelor pînă la sfârșitul trimestrului I, precum și Liceul „Aurel Vlaicu”, care are tematica lectoratelor cu părinții la toate clasele pe întregul an școlar.)

— Trebuie folosit mai mult sprijinul pe care îl pot acorda comitetele de părinți pe clasă și școală în mobilizarea părinților la lectorate. Diriginții, prin calitatea pe care o au, pot folosi mai mult acești reprezentanți ai masei de părinți. În acest fel sîntem convinși că se va evita fenomenul neplăcut al prezenței doar simbolice la aceste lectorate a părinților (de regulă, aceiași părinți și tot de regulă părinții elevilor care obțin rezultate bune la învățătură și au o comportare corespunzătoare), fenomen semnalat la unele școli, cu prilejul sondajului efectuat.

— Adecvarea tematicii lectoratului la problemele pe care le ridică vîrsta copiilor, etapa școlară în care se află și realitatea concretă a clasei (sau școlii).

Nicolae SORIN

Munca de educare și în mod deosebit munca de educare în școală, unde fiecare elev vine cu propriul său fel de a fi, imprimat de mediul familial, prilejuește adeseori întrebarea: cum și prin ce mijloace s-ar putea obține cele mai bune rezultate?

Întrebarea este firescă, pentru că nu e lucru ușor să fii educator. Nu e lucru ușor să șlefuești și să înrumusezezi, în cele cîteva ore de școală, firea copilului asupra căreia acționează concomitent și nu arareori cu influențe negative — atît mediul familial cît și cel social.

A educa înseamnă a cultiva: a semăna și a îngriji să crească în firea cuiva alesele însușiri caracteristice ființei umane: generozitatea, dreptatea, dorința de mai bine, dragostea de frumos. Nu vom putea cultiva însă cu bune rezultate aceste alese însușiri dacă nu vom cunoaște, în prealabil, firea copilului. Numai astfel vom izbăvi s-o modelăm și s-o împodobim cu trăsături morale din care să izvorască atitudinile și faptele în concordanță cu demnitatea ființei umane.

Dar firea copilului e greu de cunoscut. Copilul este susceptibil, înclinat spre contradicție și împotrivire, ascuns și șovăitor. Din această cauză, explorarea e atît de dificilă și cunoașterea omului devine atît de anevoioasă. Fiindcă nu oricum și nu pe orice cale ne putem apropia și pătrunde în lăuntrul acestui microcosmos. De firea copilului, mai ales, nu ne putem apropia decît pe calea prețurii și a prieteniei, prin dragoste și sinceritate. Prietenia și prețuirea, respectul ce-l datorăm copilului sînt cheile cu care se deschid porțile sufletului acestuia.

Prietenia însă trebuie să pornească de la profesor la elev și în nici un caz nu trebuie așteptat ca ea să pornească de la elev la profesor.

Prietenia impune unele norme de comportare. În primul rînd, să nu-l privim nicicînd pe elev de la înălțimea catedrei, de la distanța vîrstei și a funcției noastre sociale, cu superioritatea pe care ne-o dă puterea de cercetare și pătrundere a lucrurilor. În al doilea rînd, să ne apropiem de el, să ne coborîm la nivelul vîrstei, zburdălniciei, înțelegerii, sensibilității și frămîntărilor lui, spre a-l ajuta să se cunoască și să se ridice neconștient, dacă e posibil, chiar dincolo de nivelul meritelor noastre. Elevul trebuie să vadă întotdeauna în dascălul său un prieten mai vîrstnic, un prieten apropiat, în fața căruia să-și deschidă firea și să-și spună — fără nici o rezervă — gîndurile și frămîntările.

La școala primară, deschisă pe cheltuiala sa, la Iasnaia Poliana, Lev Nicolaievici Tolstoi, care era și învățător și director la acea școală, acorda o deosebită atenție formării și menținerii aceluia climat care să faciliteze apropierea de elev și înfîpșirea prieteniei profesor-elev.

Încă din prima zi de școală, scrie C. Narly în lucrarea sa, intitulată „Tolstoi ca educator”, Lev Tolstoi se adresează fiecărui elev în parte, se interesează de vîrsta lui, de familia lui, de prietenii lui, de rudele lui. Apoi îi duce pe toți să le arate clasa și odaia sa proprie, care era despărțită de clasă numai printr-o ușă. În tot acest timp, rîde și glumește cu ei, făcîndu-i să se simtă

liberi și nestingheriți în fața lui, ca și cum ar fi fost un frate mai mare, așa că, plecînd acasă copiii erau în culmea fericirii. Părăsind școala, spune V. Morozov, unul dintre foștii săi elevi, ne luarăm rămas bun de la scumpul nostru profesor și îi promiserăm să fim mîine dis-de-dimineată înapoi. Încîntarea noastră nu avea margini. Ne povestirăm unul altuia mereu de la început, ca și cum nu ar fi fost fiecare de față, cum a ieșit el din casă, ce ne-a spus, cum a vorbit, cum a zîmbit“.

Cu grija sa de desăvîrșit educator, Tolstoi se preocupa ca, în permanență, să fie cît mai aproape de elevii săi, și pentru aceasta el, învățătorul, se cobora la nivelul lor, pînă a se confunda cu zburdălnicia, cu fantezia lor plină de poezia copilăriei, și participa la jocurile școlariilor săi cu aceeași dăruire și pasiune ca și cum ar fi avut vîrsta lor.

Tolstoi vedea în participarea sa la jocurile copiilor nu numai calea de a se apropia cît mai mult de școlarii săi în scopul de a ușura desfășurarea procesului educativ, ci și modalitatea de a le stimula jocurile, ele fiind un excelent mijloc de dezvoltare fizică și cerebrală, un mijloc de a menține seninătatea climatului de sinceritate, prețuire și devotament și de a înlătura teama elevilor față de dascălul lor.

Pe de altă parte, prietenia, respectiv prețuirea pe care Tolstoi o acorda școlariilor săi mergea pînă acolo, încît el le împărțea pînă și cele mai intime gînduri ale sale. Astfel în amintirile sale, Morozov arată că Tolstoi le-a destăinuit dorința de a-și împărți moșia țărănilor din sat, urmînd ca el să trăiască ca orice gospodar al satului. În fața acestei mărturisiri de la prieten la prieten, de la om la om, copiii, la rîndu-le, răspundeau cu toată seriozitatea caracteristică relațiilor de reciprocă considerație.

A-ți împărții cuiva gîndurile și nobilele intenții, a-ți deschide în fața cuiva, larg și cu toată sinceritatea, sufletul, oferindu-i posibilitatea să pătrundă în toată voia întrușul în scopul de a-l cunoaște, de a-i afla căldura, vibrațiile, pasiunile și năzuințele, înseamnă a-i acorda acea nelimitată încredere și considerație cu care trebuie întîmpinat omul chiar și atunci cînd el este școlarul — și mai ales atunci — ce-ți este încredințat să-l educi și să-l ridici pe culmile cele mai înalte ale omeniei.

„Sufletul copilului, arată același pedagog român, are nevoie de această încredere, de această considerație, are nevoie să se vadă înțeles și luat în serios. El simte, în special, în apropierea și în timpul pubertății, nevoia unor tovarăși înțelegători, cărora să le poată spune ce gîndește, ce simte. Atît de bogat în impresii, în sentimente noi este sufletul unui copil, al unui adolescent, încît această bogăție îl apasă, trebuie s-o împărțască. Tocmai din cauză că individualitatea lui este clocotitoare, el simte nevoia unei prietenii, unei solidarități, unei colectivități. Cît nu cîștigă părintele! Cît nu cîștigă educatorul care știe să devină prietenul copilului în aceste momente de cumpănă, de formare!“

Dumitru Ion BELCHIȚĂ  
economist — București

Deschidem o rubrică nouă, „Consultații”, destinată dialogului nostru cu cititorii pe tema educației.

În cadrul ei — așa cum am anunțat în nr. 12/1968 al revistei — vom răspunde la întrebările ce ni se vor adresa de către toți cei ce întâmpină dificultăți sau au unele nelămuriri în variatele probleme pedagogice.

Asigurăm pe cititorii noștri (părinți ai copiilor, învățători, profesori, diriginți, cetățeni preocupați de educația tineretului) că, făcând apel la știință, direct sau prin colaboratorii noștri specializați în diferitele domenii ale pedagogiei, psihologiei, medicinei, sociologiei, ale culturii, în general, ne vom strădui să răspundem solicitărilor lor.

REDACȚIA

## VERIFICAREA LA LECȚIE A ELEVILOR TIMIZI

Prof. A.A. de la liceul „Al. Sahia” din Capitală ne întreabă cum să procedeze la verificarea cunoștințelor din lecția zilei cu elevii timizi. A constatat că această categorie de elevi la examinarea orală dau răspunsuri mai slabe decît cele din lucrările scrise de control.

Din convorbirile cu părinții acestor elevi și cu elevii înșiși și-a putut da seama că aceștia se pregătesc regulat pentru lecții.

**RĂSPUNS:** Se știe că timiditatea se manifestă printr-o lipsă de siguranță. Timidul este îndebște un emotiv. Foarte impresionabil, reacționează exagerat la emoții (roșește, se bilbie, tremură; în prezența altor persoane, e tulburat și evită contactele sociale. Timiditatea sa, cînd nu are cauze pur fiziologice, apare din copilărie sub influența unei educații greșite: o protecție, tutelare excesivă, sau o exigență și autoritate abuzivă din partea părinților.

Cum vom proceda cu această categorie de elevi?

Un timid e bine să fie ascultat cu prilejul verificării altor elevi; fără să fie desemnat inițial, el va fi solicitat să completeze sau să corecteze răspunsurile colegilor. Astfel, timidul vorbește ca un substituit al altuia. La adăpostul acestui transfer în altul, el are o conștiință de sine mai mică. *Blocajul* pe care îl creează emotivitatea lui și ideea că îi este angajată întreaga răspundere personală sînt, în parte, sau total, înlăturate. De asemenea, se înlătură starea de *tensiune* care, de cele mai multe ori, împreună cu *blocajul*, determină ori tăcerea în fața profesorului și a clasei, ori răspunsuri pripite, și, în general, greșite. Intervenția profesorului, nemulțumirea manifestată față de răspunsul incorect, sporesc de obicei emotivitatea și împiedică procesul firesc de gîndire.

Examinarea elevului timid se va face, la început, din bancă și numai pentru răspunsuri scurte.

Cînd totuși este chemat la tablă, aceasta să se facă numai pentru completări sau corectări ale răspunsurilor elevilor examinați.

După răspuns să nu fie reținut la tablă.

În timpul verificării să evităm de a ne opri privirea prea mult asupra lui. În general, practica pedagogică recomandă ca pentru acești elevi să se utilizeze, la început, mai mult metoda examinării scrise. Mai tîrziu, cînd îl scoatem la răspuns în fața clasei, împreună cu alți elevi, e recomandabil să l plasăm ultimul. Aceasta din două motive: timidul are timp să reflecteze asupra întrebării puse și, în același timp, să se adapteze situației, momentul „surprindere” fiind depășit.

Bineînțeles, procedeele enunțate se aplică *treptat și diferențiat* de la caz la caz și numai după o cunoaștere prealabilă a gradului de timiditate și a cauzelor care au determinat-o.

Foarte utilă, indiferent de gradul și de tipul de timiditate, se dovedește metoda reproducerii acasă a lecției. Cînd e mai mare, elevul își face singur verificarea cunoștințelor prin încercări de reproducere orală, cînd e mai mic, aceasta cade în sarcina părinților.

În ambele situații, *cîștigul* e dublu: pe de o parte, timidul își poate da seama de nivelul pregătirii sale pentru a doua zi și, deci, poate interveni la vreme acolo unde constată el sau familia fisuri; pe de altă parte, acest control al cunoștințelor îi dă o anumită siguranță și încredere în el care atenuază tensiunea pe care o încearcă la lecție. Faptul că încă de seara știe ce anume a reținut, și a făcut exercițiul *exprimării verbale* la întrebările posibile ale profesorilor este de mare ajutor în liniștirea lui.

Să nu uităm că o anumită timiditate la lecții manifestă și elevii care în alte activități se exprimă nestînjnit, ori de cîte ori sînt insuficient pregătiți.

E necesară o colaborare strînsă a dirigintei cu profesorii clasei respective cărora le va atrage atenția asupra acestei categorii de elevi în vederea unei atitudini comune față de ei. Timizii trebuie feriți de bruscării, de replica tare a profesorului sau de rîsul colegilor.

E neîndoielnic că în problema discutată rolul familiei este imens, atît pentru cunoașterea cauzelor care au dus la timiditatea copilului, cît și pentru crearea unui climat adecvat educativ.

Timidul are nevoie să-și cîștige încrederea în el; energia lui blocată de sentimentul de inferioritate se eliberează numai într-un anturaj comprehensiv, de simpatie, în care îi sînt încurajate succesele.

Salutară, în toate cazurile de timiditate, este integrarea elevului în viața colectivului (copil mic, în colectivul de joacă, elev, în colectivul clasei, în cadrul organizațiilor de tineret, în activitatea sportivă, a cercurilor pe obiecte etc.).

Repartizarea gradată a unor sarcini de la cele mai ușoare la altele din ce în ce mai grele și care să-l „socializeze” succesele care îl pun în valoare, încurajarea și stimularea fac să dispară treptat starea de neîncredere în forțele lui, complexe de inferioritate și claustrarea. Interesul pe care-l cîștigă timidul pentru munca sa îl face să-și uite emoția, să se confunde cu obiectul și să se integreze mai ușor vieții de colectiv.

Prof. Mihail RAȚIU

## COPILUL ADOPTIV

María Andronescu, Craiova: „Nu de mult am înfiat o fetiță, în vîrstă de 2 ani — drăguță, vioaie, sănătoasă. O dată cu venirea ei, în casa noastră a intrat mai multă lumină, și nu credem că un copil cu adevărat al nostru, „de sînge”, cum se spune, ne-ar fi putut face mai fericiți.

De la o vreme însă ne preocupă o întrebare, căreia nu știm ce răspuns să-i dăm: să-i spunem fetei că noi sîntem doar părinții ei adoptivi? Sinceră să fiu, îmi este teamă, pentru că s-ar putea să se schimbe, să vadă deodată în noi niște străini. Ceea ce pentru familia noastră ar constitui o adevărată tragedie. Dar dacă află de la alții, lucru perfect posibil? Atunci nu va fi mai rău? Și dacă trebuie să i-o spunem noi, cînd și cum s-o facem?”

**RĂSPUNS:** Pentru a lămuri această problemă ne vom sluji de concluziile la care au ajuns unele instituții specializate.

Mai întii o chestiune de principiu, adeseori abordată: Dacă raportul părinte-fiu „de sînge” e diferit de raportul părinte-fiu adoptiv? Iată ce afirmă Francesco Santanera, președintele „Asociației Naționale a Familiilor Adoptive și fără Copii” din Italia (creată în 1962 din inițiativa unui grup de părinți adoptivi și a unor persoane interesate în problemă) — el însuși tatăl adoptiv al unei fetei: „Îmi pare că situația este identică. În mentalitatea curentă există tendința de a identifica filiația cu procreația. În realitate, adevărata filiație derivă numai din raporturile dintre: părinte și fii, fii și părinții, fii între ei. Ea stă în identificarea copilului în adultul care îl conduce și care îl îngrijește. Că dragostea se naște din aceste motive și nu din obscure stimuli biologici este o realitate dovedită științific.”

După părerea unor persoane competente în problema pe care o dezbătem este necesar — ca regulă generală — să avem în vedere, ca adopțiunea să fie făcută foarte de vreme, pe cît posibil în primele luni de viață ale copilului. Dacă el intră în noua familie cînd e mai mîricel, se pot naște dificultăți, copilul trebuind să se adapteze la noul mediu. Pentru a ușura procesul de adaptare este bine ca introducerea copilului în familie să se facă treptat, după o serie de întîlniri, astfel încît el însuși să poată fi de acord cu viitoarea lui situație. Avertizăm pe părinții adoptivi că în aceste cazuri, după o scurtă perioadă de viață comună, copilul va izbucni

într-o criză agresivă, uneori chiar violentă (după unii e vorba de o tentativă, în subconștientul său, de a pune la încercare familia). Dacă această criză este tratată cu dragoste și răbdare, copilul o va învinge mai ușor și va căpăta încredere în noii săi părinți.

Frămîntarea pe care o trăiți, stimată cititoare, la întrebarea dacă fiica dumneavoastră trebuie sau nu să știe că a fost adoptată, este întemeiată. Cunoaștem urmările dramatice pe care le-au avut în unele familii greșile comise din acest punct de vedere. Specialiștii consideră că este indicat ca **părinții înșiși** să furnizeze copilului informațiile necesare și aceasta nu tîrziu, spre adolescență, cînd, cred ei, „este mai capabil să înțeleagă lucrurile” — ci cit mai de vreme, din primi ani de viață, chiar dacă pe el nu-l interesează în mod expres, cum a ajuns în casa părintească. Francesco Santanera, relatează în revista italiană „Jurnalul Părinților”, Nr. 10/1968, că fiica lui i-a pus această întrebare cînd abia avea doi ani și jumătate. I-a răspuns că înainte a fost într-un mare colegiu, că el și soția lui au ales-o dintre mai mulți copii și că a devenit de atunci fiica lor.

Dacă părinții abordează cu copilul lor problema adopțiunii foarte tîrziu, cînd acesta a devenit adolescent, se întîmplă în cele mai multe cazuri ca tînrul să trăiască brusc senzația că a fost mințit, că pînă atunci toată complexitatea de relații dintre el și părinții lui s-a bazat pe minciună. Această descoperire este încă mai dramatică dacă știrea îi parvine din surse exterioare casei părintești. Manifestările care urmează din partea acestui tînr descumpănit pot fi cît se poate de violente: e posibilă o adevărată ruptură afectivă între el și părinții lui; se cunosc și cazuri cînd el a părăsit pur și simplu casa părintească, și aceasta în adopțiuni pînă atunci foarte reușite.

Așa dar, ați procedat bine adoptînd fetița de vreme. Nu-i ascundeți faptul că ați adoptat-o și nu amînați informarea ei în această problemă. Căutați tot timpul să fiți pentru dînsa — dumneavoastră și soțul dumneavoastră — ființele cele mai bune, mai tandre, mai dornice să facă din ea un om desăvîrșit.

Prof. Stela PREDESCU

## STAREA SĂNĂTĂȚII ȘI SITUAȚIA ȘCOLARĂ

N eadaptarea copilului la viața și sarcinile școlare, greutățile în însușirea materiei și în adoptarea comportării cerute de educatori se pot datoră și unei sănătăți, șubrede, unor tulburări de ordin fiziologic, pe care uneori părinții și învățătorii nici nu le bănuiesc.

Între neajunsurile care pot stingeri activitatea copilului și îl pot împiedica să se alinieze mersului înainte, ritmic, al colectivului clasei — amintesc deficiențele fizice, deficiențele funcționale și defectele.

Sub aspectul fizic, copilul prezintă o serie de particularități individuale, care sînt în funcție de caracteristicile dezvoltării lui anatomico-fiziologice. Aceste particularități — ereditare sau cîștigate — dacă se abat de la limitele normale, se exprimă sub forma unor anomalii care pot împiedica direct sau indirect activitatea școlară (de exemplu, sechelele de poliomielită, afecțiunile posttraumatice, scoliozele, sechelele de rahitism etc.). Copiii cu deficiențe motorii, de pildă, nu pot lua parte la toate activitățile școlare, și ca urmare, cu timpul rămîn în urmă în domeniul respectiv. Se adaugă la aceasta și trăirile pe care le declanșează asemenea deficiențe. În special în momentul intrării în colectivi-

tate, copiii care prezintă deficiențe fizice devin susceptibili, se inhibează, încep să se complexeze.

Se răsfrîng adînc în procesul activității școlare și unele din deficiențele funcționale. Ele au o sferă foarte largă, în care putem îngloba aproape întreaga patologie infantilă. Nu ne vom opri asupra episoadelor acute ale diferitelor boli care sînt tranzitorii și nu tulbură procesul de adaptare — ci vom nota afecțiunile cele mai frecvente, cu o evoluție îndelungată sau cronică și care au repercusiuni serioase asupra procesului învățării. Astfel sînt afecțiunile pulmonare cronice (în special tuberculoza), cardiopatiile congenitale sau cîștigate, hepatopatiile, nefropatiile, bolile de metabolism (în special diabetul), bolile endocrine (hipofizarii, mixedemotoșii, adipozogenitale), reumatismul, bolile singelui (anemiile).

Nu vom detalia pentru fiecare grupă din aceste afecțiuni mecanismul fiziopatologic prin care ele influențează negativ starea sănătății copilului și implicit posibilitățile sale de adaptare la școală. Unele dintre ele (afecțiuni pulmonare cronice, cardiopatii, anemii) acționează prin tulburările de ventilație și circulație care duc la hipoxie cerebrală, prin perturbarea diferitelor metabolisme în raport

cu complexitatea funcțiilor și importanța organului lezat (ficat, rinichi, pancreas) în economia generală a organismului, prin tulburarea constelației endocrine sau coafectarea mai multor aparate în cadrul unei boli generale (de ex. reumatismul). În ultimă instanță, indiferent de afecțiunea de care suferă, acești copii pot prezenta un grad variabil de invaliditate. Ei obolesc ușor, alți fizic cît și psihic. În general, procesele lor cerebrale sînt mai dificile, fiind deci firește ca ei să întîmpine o serie de greutăți în procesul de instruire.

În ce privește diferitele defecte ale copilului amintim în primul rînd tulburările neurologice: encefalopatiile cronice infantile care cuprind sindroame cu o simptomatologie motorie și psihică polimorfă; miopatiile; sechelele de după meningoencefalite; sechelele post-traumatice cerebrale; epilepsia; coreea; tulburările de vorbire (bilbiliala); ticurile; apoi tulburările senzoriale (patologicul senzorial) de care suferă hipoacuzicii și slabi văzătorii.

Dar în afara cazurilor patologice, care în mod inevitabil duc la deficiențe școlare, există și perturbări privind anumite particularități fiziologice ale copilului, cu efecte negative asupra activității.

Amintim, de pildă, agitația psihomotorie care dă neliniște motorie și lipsa capacității de concentrare; copilul nervos, sensibil, anxios, astenic; marea frecvență a tulburărilor vegetative (dureri de cap, dureri abdominale, grețuri, vomă, leșinuri etc.) care caracterizează copiii cu distonie neurovegetativă. La cele mai mici contrarietăți, peste care un copil cu sistem nervos robust trece ușor, acești copii se indispun; o vorbă aspră acționează ca o traumă psihică. De aceea, învățătorul și în general educatorii trebuie să fie foarte atenți; în asemenea cazuri se obțin rezultate mai bune prin blîndețe decît prin severitate.

Relația dintre succesul școlar și sănătatea copilului este indiscutabilă. Cunoașterea deficiențelor din starea sănătății, tratarea, atenuarea sau înlăturarea lor, pot fi considerate ca un mijloc eficient de prevenire a dificultăților școlare. Deosebit de importantă în acest scop este dispensarizarea copiilor de șase ani și jumătate și examinarea lor de către specialiști ca și continua urmărire a evoluției lor prin medicii școlari.

Prof. univ. dr. Louis ȚURCANU

Timișoara

**A**m inițiat o anchetă în rîndul elevilor claselor a X-a, a XI-a și a XII-a din cîteva licee „bătrîne” și „tinere” din orașele Brăila și Galați despre tradiție, înțelegă drept una dintre coordonatele momentului istoric pe care îl trăiesc. Au participat elevi de la școli centenare ca Liceul „Nicolae Bălcescu” din Brăila și Liceul „Vasile Alecsandri” din Galați, elevi de la școli mai tinere, ca Liceele nr. 1 și nr. 4 din Brăila.

La anchetă, au răspuns aproape 600 elevi. Întrebările au fost formulate simplu, direct: *Ce știți despre tradiția liceului sau orașului vostru?*

Am căutat să aflăm ce cunosc și ce îi impresionează din trecutul cel mai drag: trecutul locului unde trăiesc și învață și pe care se cade să-l cinstesc. Răspunsurile le-am înregistrat cu emoție, pentru că, dincolo de volumul impunător al cunoștințelor, ne-a cucerit vibrația sufletească cu care fiecare elev a participat la anchetă.

Am constatat cu satisfacție că elevii cunosc în amănunt istoria liceului în care învață. Nu se pot transcrie aici cele 600 de răspunsuri, dar ceea ce se poate spune fără rezerve este că emoția, oarecum solemnă, în fața trecutului se transformă cotidian în tensiunea efervescentă a tinereții, în angajamentul de a fi demn, de a nu trăda, de a duce mai departe ceea ce au agonisit generațiile anterioare.

Și tocmai această idee, aceea a continuității și creativității, respiră din gîndul unanim al celor 600 de interlocutori.

Vom reproduce aici numai cîteva dintre răspunsurile elevilor, străduindu-ne să le alegem pe acelea din care reiese mai pregnant fiorul apartenenței la tradiția școlii și a orașului acestor elevi.

„Mai sînt trei ani pînă cînd voi părăsi acest liceu pe băncile căruia au învățat Angel Saligny, Gh. Țițeica, Iorgu Iordan. Închid uneori ochii imaginîndu-mi cum sedeau aici în uniformele lor, mă confrunt cu ei și aș vrea să nu roșesc în fața lor, dacă imposibilul s-ar produce și ne-am afla vreodată față în față”. (V.M., cl. a X-a, Liceul „V. Alecsandri”, Galați).

Trecînd pe culoarele liceului, — mărturisește o elevă — privesc galeria înaintașilor, foști elevi: Anton Bacalbașa, Panait Cerna, Panait Istrati, Mihail Sebastian, nume care astăzi se confundă cu nemurirea. Pe mine mă cheamă T.S. și vreau să mă fac fizician atomist. Mă uit la stampele de pe pereți; ele mă stimulează, mă determină să mă străduiesc și să mă confrunt cu mine însămi”. (Clasa a XI-a, Liceul „N. Bălcescu”, Brăila).

## „...Tradiție — continuitate și înnoire”

Gîndurile izvorîte din această retrăire vie a trecutului și care ne dezvăluie tînărul în calitatea sa esențială, aceea de „homo faber”, au fost exprimate ca răspuns la o doua întrebare: *„Ce tradiții sperați să lăsați moștenire urmașilor voștri?”*

„Prin tradiție se înțelege un obicei vechi. Eu părăsesc anul acesta băncile liceului. Aș dori să devină un obicei (și să devină și vechi) întîlnirile periodice ale fiecărei promoții, bilanțul periodic, confruntarea cu visurile începutului de drum. Doresc să revin aici, să-mi revăd profesorii și colegii după absolvirea facultății, cînd voi fi la începutul aceluia drum care va verifica valoarea străduințelor mele de acum”. (C.M.A., cl. a XII-a, Liceul „V. Alecsandri” Galați).

Cînd C.R., din cl. a X-a C. a liceului „N. Bălcescu” din Brăila a spus: „Simțim nevoia unor acțiuni care să devină tradiționale și să ne consacrem”, răspunsurile au rupt zăgăzul, și, incandescent, șuvoiul preocupărilor s-a revărsat în cuvînt, gata să se transforme în fapt. 600 de inimi au bătut mai puternic la gîndul că pun o piatră de temelie. Sentimentul atașamentului față de școală determină la cea mai mare parte dintre elevi și pe acela de nobilă răspundere față de societate: „Nu ne putem lăuda numai cu meritele celor care au fost. Simt datoria de a contribui și eu la îmbogățirea moștenirii lăuate, prin munca mea modestă”. (A.L., cl. a X-a, Liceul nr. 4, Brăila).

„Deoarece liceul nostru poartă numele marelui înaintaș N. Bălcescu, doresc ca în ziua aniversării nașterii lui să se organizeze anual manifestări științifice și artistice închinare memoriei sale. Aș dori ca la aceste manifestări să participe numai elevi demni de a purta pe uniformă lor numele lui N. Bălcescu; acesta ar fi un stimul pentru fiecare elev”. (L.N., cl. a X-a, Liceul „N. Bălcescu”, Brăila). În același sens este formulată și propunerea elevului R.V. din cl. a XI-a, Liceul nr. 1, Brăila;

„Orașul cu salcîmi, (cum îl numește Mihail Sebastian), ar trebui să cunoască, la vremea înfloririi salcîmilor, o sărbătoare a tinereții la care să participe prin creații literar-artistice elevii liceului nostru și ai celorlalte licee de aici. De asemenea, an de an, cu prilejul aniversării lui Al. Sahia, s-ar putea edita un caiet cu cele mai bune creații artistice ale elevilor închinare orașului lor. Mă gîndesc că atunci s-ar putea încheia și un bilanț al devenirii noastre. Foști elevi, care au avut realizări mai de seamă în munca lor în acel an, ar putea și ar trebui să participe la această sărbătoare, povestindu-ne despre înfăptuirile lor. Aceasta ne-ar obliga și ar crea o legătură foarte strînsă între generații”.

Acești tineri, dornici de a continua glorioasa tradiție și de a o îmbogăți, propun acțiuni care se cer permanentizate, și a căror necesitate interioară o simt: cenacluri literare, simpoziioane, sesiuni științifice, zile consacrate întîlnirilor cu foști elevi ai liceului — azi personalități proeminente ale științei sau artei — zile închinare vieții și creației personalității al cărui nume îl poartă școala. Fiecare propunere în parte și toate la un loc exprimă conștiința de sine a generației, sensul superior al patriotismului ei.

„Învăț într-un liceu care nu a împlinit nici un deceniu de existență, dar, cînd va împlini două, sper să povestesc elevilor lui de atunci despre fila de istorie pe care am scris-o cu viața mea”. (D.N., cl. a X-a, Liceul Nr. 4, Galați).

„Tradiția orașului Galați — integrată în contextul specific al poporului meu — a fost și este creația. Viitorul nu poate să pășească separat de trecut, tradiție înseamnă continuitate și înnoire și eu simt răspunderea fiecărui ceas al vieții mele pe care o doresc închinată unei creații dăinuitoare în timp. (P.I., cl. a XI-a F., Liceul „V. Alecsandri”, Galați).

În continuare, am putea relata și multe alte răspunsuri, dar ne oprim aici, cu sentimentul de bucurie că nu noi, cei care începem să încărunchim, ci ei, urmașii, vorbesc despre urmași. Pe buzele acestor tineri, cuvîntul tradiție își reintegrează sensul dialectic: a privi înapoi, pentru a-ți măsura forțele ca să știi cît de departe, cît de sus, vei izbuti să ajungi pe drumul care se deschide.

Prof. Veronica BÎRLĂDEANU

## SPRIJIN CADRELOR DIDACTICE ÎN CURS DE CALIFICARE



Pentru a satisface nevoile învățământului de la sate Ministerul Învățământului încă e nevoit să încadreze, în unele școli, profesori suplینitori, care deși n-au pregătire pedagogică, totuși, prin volumul de cunoștințe acumulate în anii de studiu în liceu, pot face față necesităților învățământului dacă manifestă interes și dăruire pentru această profesie și se bucură de un sprijin susținut din partea cadrelor didactice calificate.

Chestiunile pe care vreau să le înfățișez mi-au fost sugerate de cunoașterea situației reale a unei școli sătești. Școala despre care e vorba pe lângă faptul că era lipsită complet de cadre calificate, mai avea și neajunsul că în conducerea ei se afla tot o persoană fără calificare. Directoarei îi erau cu totul străine metodele de predare, principiile pedagogice în munca de instruire și educație a elevilor; nu știa prea bine nici în ce constau atribuțiile ei în munca de coordonare și control al cadrelor didactice. De aceea, treburile mergeau prost. Unele profesoare predau lecțiile citind din carte sau dictind, iar elevii scriau. Când suna de ieșire, spuneau elevilor să ia mai departe lecția ce urmează. Și așa trecea ora. Asistențele la ore aproape că lipseau. Consiiliile pedagogice nu se țineau corespunzător scopului lor. Nu exista nici o activitate a cercurilor metodice pe școală, pentru că ele nici nu luaseră ființă. Celelalte activități cu elevii: cercuri pe materii, organizația de pionieri, gazeta de perete etc. nu existau. Tot ce reușise să obțină directoarea era respectul formal al autorității în calitatea ce o deținea.

Această situație a durat pînă aproape de sfîrșitul trimestrului I al anului școlar respectiv, cînd s-a hotărît organizarea comisiei metodice din cadrul școlii. S-au planificat lecții deschise, ținute mai întîi de către învățători, asistați de cadre didactice de la clasele V—VIII, și la

prezentarea unor referate pe materii. Asistarea la ore a devenit obligatorie.

Pe parcurs, directoarea a fost înlocuită de către organele în drept. Noul director, în colaborare cu responsabilul Comisiei metodice, a luat în serios munca de sprijinire a cadrelor tinere în curs de calificare, pentru asigurarea desfășurării în bune condiții a procesului instructiv-educativ, și, concomitent, angrenarea acestora în activitatea extrașcolară.

Și acum, unele concluzii practice, cu un caracter strict personal, pe care încerc să le trag din cele înfățișate. Am convingerea că ducerea la îndeplinire a sarcinilor trasate școlii — mă refer, la acele școli din mediul sătesc aflate în situații asemănătoare cu aceea a cazului discutat — se poate realiza cu maximă eficiență dacă se respectă un minim de cerințe.

— Se impune ca la școlile generale care n-au profesori titulari pentru toate posturile să se caute să se păstreze o anumită proporție între numărul cadrelor calificate și numărul celor în curs de calificare, pentru a se evita astfel decalajul ce se poate produce între școli, cînd unele sînt încadrate cu profesori titulari, iar altele n-au nici un cadru calificat.

— Cadrele didactice în curs de calificare au, cum este firesc, mai ales în primul an de învățămînt, anumite dificultăți de adaptare la cerințele școlii. Unele dintre aceste greutăți se explică prin aceea că profesorii respectivi sînt lipsiți de experiența muncii la catedră, n-au căpătat încă deprinderile unei activități didactice independente. Ei pășesc pragul clasei temători, fără încredere în forțele lor; de aceea, aceste cadre didactice au neapărată nevoie de un sprijin moral, din partea colegilor vechi, și de îndrumare și control, din partea conducerii școlii.

Gh. MEREUȚĂ  
Învățător pensionar — Birlad

## CASA DE COPII

Nu demult am vizitat „Casa de copii” din Buzău. Două fete ce se aflau în cabina portarului ne-au întîmpinat cu un „bună ziua” spus din toată inima. Am întrebat dacă o găsim pe tovarășa directoare și ni s-a răspuns afirmativ. Curtea și sălile fremătau de glasuri. Însoțiți de proaspetele noastre cunoștințe și de directoarea casei de copii școlari din Buzău, profesoara Pițul Viorica, am făcut cunoștință cu „eroinele” noastre.

Marcela R. este în clasa a V-a. Nu-și cunoaște părinții. Poate vor fi fost din Moldova; poate din Banat. Poate vor fi murit. Nu știe. Și asemeni ei, Ilinca J., din clasa a VII-a, Dorina C., din clasa a VI-a. Biografiile care încep fără loc de naștere și fără părinți.

Georgeta I. este din Rîmnicul Sărat. La vîrsta de 3 ani a rămas fără părinți. Este o fetiță cuminte și deșteaptă. Surorile Elena și Florica Gh. au venit din Românești. Tatăl lor a murit cu mulți ani în urmă. Florica își aduce vag aminte: „Era bolnav și mi-a cerut să-i aduc apă. Dar n-a mai apucat să bea... Tare mult aș vrea să-l mai văd. Să vină să-mi aducă bomboane, să mă ia pe genunchi și să-mi spună povestea aceea: «Pe vremuri, demult, era un copil al nimănu care...»”

Pe Marcela T. am lăsat-o înadins la urmă, pentru că ea face parte din categoria orfanilor cu... părinți. S-a născut într-o zi geroasă de decem-

brie a anului 1950 într-o casă din Mizil. Primii ani de viață au trecut liniștiți, dar...

La o vîrstă fragedă, cînd păpușile o chemau la joacă, părinții Marcellei s-au despărțit. Lipsită de ocrotirea și dragostea părintească, fetița avea să cunoască de timpuriu suferințe cumplite, care i-au rămas adînc întipărite în suflet. Oare de ce nu toți părinții își iubesc copiii? Întrebare la care, la vîrsta ei, nu a putut răspunde. „Mama mă bătea mereu — își amintește Marcela — deși îmi era mamă bună. Și nu știu de ce, că doar eu o iubeam și nu făceam nebunii”. După divorț, părinții și-au refăcut viața, dar de copii — Marcela mai are 3 frați — s-au interesat din ce în ce mai puțin. Și pe urmă, deloc.

Primul contact al Marcellei cu fetele și colectivul pedagogic de la casa de copii școlari din Buzău a fost impresionant.

„Ne spuneam — își amintește unul dintre profesorii de aici — că va fi pentru noi copilul-problemă. Era speriată tot timpul, foarte retrasă, izolată de tot ce o înconjură”. Treptat, Marcela s-a apropiat de colege. Avea acum prietene. Înconjurată cu dragoste și prietenie, Marcela și-a recăpătat încrederea în oameni. Aici a cunoscut primele bucurii, și tot aici a trăit cu adevărat sentimentele înalte ale demnității.

Azi, Marcela este elevă în clasa a XII-a a liceului economic din Ploiești. Așadar, sînt și orfani cu părinți.

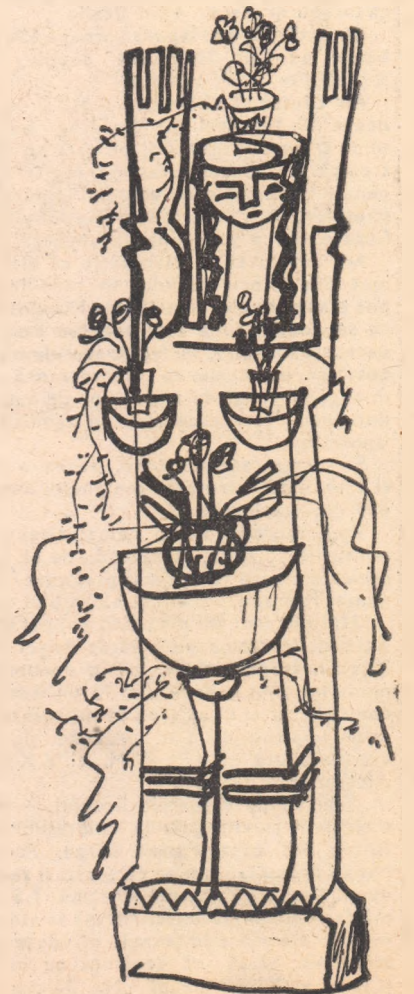
La casa de copii școlari din Buzău — ne informează directoarea școlii — cele 480 de fete între 7 și 15 ani au format un colectiv unit, o adevărată familie. Statul asigură fiecareia dintre ele un cămin liniștit și certitudinea unui viitor luminos.

— Ce preocupări specifice au cadrele didactice de aici? am întrebat-o, în continuare, pe interlocutoarea noastră.

— Încadrarea copiilor în mediul social. Pentru aceasta, deseori, copiii sînt trimiși să facă diverse cumpărături, să vadă vitrine, muzee, să participe la diferitele conferințe ce se țin în oraș etc. Sarcina noastră centrală rămîne, desigur, instruirea și educația elevelor. În acest sens, desfășurăm o variată activitate cultural-educativă, vizionări de filme, lecturi, serate culturale, spectacole organizate de colectivul de artiști amatori ai școlii etc. Cercurile de croitorie, de gospodărie, de țesut și lenjerie sînt tot atîtea mijloace de a le pregăti pentru viață.

Părăsim cu un sentiment de liniște această casă în care copiii orfani și-au găsit părinții: educatorii lor.

Alexandru DEȘLIU  
Buzău



## DE LA UNUL LA ALTUL

**D**e nenumărate ori l-am văzut pe o bancă în parcul orașului, uneori moștind, alteori dormind de-a binelea. Destul de neingrijit îmbrăcat, desculț, în pantaloni scurți, cu răni la genunchi, cu spatele și umerii arși de soare — stătea cu capul și mâinile sprijinite de spătarul băncii. Așa l-am găsit și în ziua când m-am hotărât să aflu cine este și ce-i cu el.

— Ce faci tu aici, băiețușule? De ce nu mergi acasă să te culci?!

— Nu mă duc!

Am încercat să continui discuția, punându-i și alte întrebări. Între timp am scos niște cornuri din care am început să măninc, invitându-l și pe băiat să servească. La început a refuzat, dar îmbiindu-l insistent, a luat un corn și a început să mănince cu o poftă nebună.

Poate simțindu-se astfel mai aproape de mine, Nelu — căci așa spunea că-l cheamă — a început să povestească.

...Stau și la mămică și la tăticu. Mămică locuiește pe o stradă și tăticu pe alta. Când mă bate ea, dorm la el. Când tăticu nu-mi dă bani, îmi dă mămică, dar ea îmi dă mai puțini... Când am fost bolnav, tăticu m-a trimis la mămică. („Du-te la ea, că ea te-a făcut”). Dar mămică a zis ce caut la ea bolnav, să mă duc unde m-am îmbolnăvit. Când m-a văzut însă că încep să plîng și când a observat că tușesc atât de tare, m-a luat de mână și a zis că să-l ia dracu pe tăticu și m-a dus la spital. Nu știu ce-am avut, dar într-o săptămână m-am făcut bine. La mămică măninc mai des, fiindcă tăticu are numai conserve, salam și brânză. La el mai beau cîte ceva.

Băiatul mi-a vorbit apoi despre prietenii lui și despre toate năzdrăvăniile ce le fac în piață și în magazinele cu autoservire. A ținut să sublinieze că prietenul lui cel mai bun se numește Tavi; rămăsese și el repetent în clasa a IV-a.

Cînd se lăsase de-a binelea seara, l-am întrebat din nou:

Și de ce nu mergi acasă?

Dar mai bine nu-l întrebam, fiindcă asta l-a mohorit din nou: Nu avea unde dormi. Răspunsese obraznic și mamei și tatălui în ziua aceea și fiecare l-a trimis la celălalt.

Am încercat să aflu de la băiat cum se numesc părinții lui și unde lucrează, dar n-am putut. Din discuție am aflat doar că pe tatăl lui îl cheamă Pavel, că mama este casieră sau contabilă și că sînt despărțiți de cîteva ani.

Mă întreb cum de vecinii, prietenii, rudele sau colegii de serviciu ai celor doi oameni, nu intervin, nu-i ajută să înțeleagă că pun în pericol sănătatea morală și fizică a fiului lor, însuși viitorul lui...

Prof. Iordan VOICULESCU  
ARAD



La curse

ȘTEFAN  
LUCHEAN

## PĂRINȚII SÎNT DEPARTE...

**A**m primit la redacție de la învățătorul Luță Gheorghe — Giovanni din Săcel-Hațeg următoarea scrisoare:

„Lucrez într-o școală specială, în care învață copii deficienți. Elevii noștri — m-am convins — au nevoie de sprijinul educatorilor și de căldura părinților mai mult decît cei care au avut norocul să se nască normali.

Maria Sîrbu însă, din clasa a VIII-a B, așteaptă în zadar această căldură. Cred că a fost pur și simplu dată uitării de către familie. Las la o parte faptul că mama adolescentei (pe care o cheamă Maria Alexa) și tatăl vitreg (Matei Alexa), amîndoi domiciliați în București, Str. Fagotului nr. 43, nu îi trimit nici un leu de cheltuială ori pentru biletul de tren la întoarcerea acasă cînd se ia vacanța. (Dacă fata vrea să-și vadă părinții, este ajutată cu bani de către colegi). Dar în cei patru ani de cînd eleva se află în școala noastră, părinții nu i-au trimis măcar un rînd! Și de-ar ști mama și tatăl acestei nefericite ființe cu cîtă tristețe se gîndește ea la atitudinea lor! Cu cîtă amărăciune ne-a spus că atunci cînd a mers „acasă” au bătut-o și au fugărit-o, că „mama vrea să mă mărite dacă termin clasa a VIII-a — ca să scape de mine”! (S-o mărite, împotriva voinței fetei care dorește să învețe mai departe, să-și însușească o meserie).

Pe mine, ca educator, m-a impresionat profund cazul elevei Maria Sîrbu, și mă întreb ce fel de oameni sînt părinții ei, dacă pot fi atît de nepăsători față de zbuciumul și suferințele unui copil.”

Dorind informații suplimentare, ne-am adresat Școlii speciale din Săcel, al cărei director tovarășul Henric Drumer confirmă și completează cele de mai sus, subliniind faptul că „despre această elevă și despre părinții ei a mai scris în urmă cu cîteva ani și „Scînteia tineretului”. Directorul școlii relatează printre altele următoarele: „În anul școlar 1967/1968 la o scrisoare formulată în termeni severi de către educatorul elevei, părinții au catadicsit să expedieze la Săcel un pachet modest cu îmbrăcăminte și 20 de lei. În luna mai a acestui an, eleva, disperată fiindcă nu primea vești de acasă, a chemat la telefon, cu taxă inversă, pe o mătușă a ei, Alexa Mariana, domiciliată în București, Str. Timișana nr. 42. Aceasta însă a refuzat să accepte taxa. Insistențele și lacrimile adolescentei au impresionat pe telefonistele de pe rețea care au intervenit, asigurînd-o pe mătușă că nu-i vor taxa convorbirea. Dar Mariana Alexa a refuzat categoric să discute cu eleva și a pus receptorul în furcă...”

Un redactor al revistei noastre s-a deplasat în strada Fagotului nr. 43 din București, unde

domiciliază părinții Mariei Sîrbu. O casă bine gospodărită — curată, cu mobilă frumoasă, cu aparat de radio... Discută cu Maria Alexa. Ea nu pare preocupată de viața și frămîntările fiicei sale, care îi scria cu cîtva timp înainte: „Dragă mamă, de la început trebuie să-ți spun că sînt supărată pe d-ta, că nu-mi răspunzi la nici o scrisoare”. (În continuare, fata își roagă părinții să-i trimită „urgent, urgent”, niște dulciuri — bomboane, pufarin, dulceață).

Pentru cine nu cunoaște antecedentele, tonul familiar al scrisorii și apelul adresat mamei ar putea să pară capriciile unui copil răsfățat. Pentru cine cunoaște situația, scrisoarea elevei este însă strigătul unui copil părăsit de părinți. Acel „urgent, urgent” reclamă restabilirea legăturii dintre mamă și fiică. Primirea dulciurilor ar fi fost pentru ea și pentru colegele ei din școală o dovadă, o probă că nu e a nimănui.

— I-ați răspuns la scrisoare? — se interesează redactorul.

— Încă nu. Știți, ocupați amîndoi, cu serviciul... Am tot amînat de la o zi la alta.

— Dar cele solicitate „urgent, urgent”, le-ați trimis?

— Nu, nici pe acestea. Ne-am gîndit că tot o să vină acasă în vacanța de iarnă. De ce să ne complicăm cu poșta?

— Bine, dar vacanța de iarnă e tocmai la sfîrșitul lunii decembrie, iar scrisoarea e expediată la 3 octombrie!

— ?!

— Totuși, afirmați că din cînd în cînd îi scrieți fetei. În cei patru ani de cînd e la școala din Săcel, cam cîte scrisori i-ați expediat?

Mama stă puțin pe gînduri, apoi răspunde:

— Știu eu? Vreo 3—4...

— Nu credeți că e prea puțin?

— Da, poate e puțin. Mai ales că am observat că nu aruncă scrisorile primite de la noi, ci le păstrează, le aduce cu ea cînd vine acasă...

\*

Așadar, niște părinți care nu numai că au pierdut afecțiunea pentru fiica lor, dar au uitat niște obligații elementare ce le revin ca educatori și cetățeni: să o stimeze, să-i ia în considerație dorințele și să-i trateze măcar cu bună voință dovezile de atașament. Cum ei au rămas pînă în prezent surzi la semnalele presei, ca să nu mai vorbim de rugămințile și apelurile elevei, credem că nu ar fi rău ca și cititorii să-i ajute, scriindu-le direct pe adresa menționată și arătîndu-le cît de mult greșesc și cît de vinovați sînt față de fiica lor și față de societate însăși.

D. Stelian

# MOTIVAT — NEMOTIVAT

Frecvența la cursuri este una dintre coordonatele principale ale procesului instructiv-educativ. O cercetare pe care am efectuat-o în rândul mai multor elevi, profesori și părinți din Craiova și din județul Dolj, a dezvăluit în acest domeniu carențe care, după părerea mea, impun o analiză, mult mai atentă decât se face de obicei, a cauzelor absențelor de la ore.

## Ce spun elevii

În răspunsurile lor la întrebarea: Care credeți că sînt cauzele absențelor (motivate și nemotivate) de la orele de curs? — elevii au insistat mai ales asupra variatelor întâmplări, împrejurări, situații din școală sau din afara ei, care îi împiedică uneori să se prezinte la cursuri. De exemplu: „Boala care impune cîteodată izolarea sau repausul la pat” (Mihu I., clasa a X-a); „Frământările declanșate de procesul dezorganizării unor familii și divergențele grave dintre părinți” (Badea S., clasa a XI-a); „Circulația defectuoasă a mijloacelor de transport în comun. Locuind la distanță mare de școală, unii elevi schimbă cîte două autobuze și oricît s-ar grăbi dimineața, tot întîrzie adesea de la prima oră” (Andrei C. clasa a XI-a); „Unii elevi care fac parte din echipele sportive ale școlilor sau de tineret pe oraș sînt luați pentru antrenamente de la ore” (Crăciun I., clasa a XI-a); „Pentru unii dintre noi materiile de învățămînt sînt foarte grele și prea multe, încît nu reușim să ne pregătim la toate și în fiecare zi. Atunci mai lipsim de la acelea la care nu am învățat” (I.P., clasa a XI-a); „Unii profesori nu scuză niciodată, nici chiar cînd nepregătirea se datorește unor cauze obiective; în asemenea situații elevii preferă să nu intre deloc la lecție” (G.I., clasa a X-a); „Sînt și cazuri cînd elevii sînt dați afară din oră pentru diferite motive și primesc absențe în catalog” (nesemnlat, clasa a X-a).

Lată și cauze mai subiective, care țin de voință și nivelul conștanței școlarelor: „Unii elevi, mai superficiali sau leneși, nu-și pregătesc toate lecțiile și intră numai la materiile care au învățat” (Budianu N., clasa a XI-a); „Cînd am luat la un obiect 3—4 note de trecere, nu mai vin la celelalte lecții ale profesorului respectiv ca să nu-mi stric mediile” (I.P., clasa a X-a); „Avem în clasă colegi care lipsesc de la orele de sîmbătă (cursul de după amiază), pentru că pleacă acasă, la țară, și de la orele de luni, pentru că... în acest răstimp n-au găsit răgazul necesar să-și pregătească lecțiile” (Cioabașu C., anul III, Liceul Economic); „Cunosc elevi care absentează pentru că... nu mai ajung la școală, deși pleacă dimineața de acasă; știind că părinții lor sînt ocupați în producție pînă după amiază, acești elevi, în loc să meargă la cursuri se duc la film, se joacă, își pierd vremea cu indeletniciri străine de școală” (I.P., clasa a XI-a); „Cînd ni se anunță un extemporal sau bănuim că ni se va da, unii dintre noi lipsim la acele ore” (S.P., clasa a X-a); „În perioada tezelor trimestriale foarte mulți elevi vin doar la orele la care dau lucrarea” (T. Luminița, clasa a X-a) etc.

## Educatorii să cunoască bine cauzele absențelor

Așa cum au arătat elevii, o cauză a multor absențe (care deocamdată nu poate fi prevenită și înlăturată total) este boala. Unii însă, speculînd „autoritatea” cabinetului imedical și bazîndu-se pe anumite relații, prezintă dirigintelui scutiri și motivări ilicite. Este de prisos că mai comentăm efectele negative ale unor asemenea practici.

Profesorul Marin Surdu de la Liceul nr. 4 din Craiova ne-a arătat că a cunoscut și cazuri cînd s-a obținut din partea medicului școlar, fără motive serioase, „trimiteră la policlinică”; în baza acesteia, elevii au pretins și uneori au obținut motivarea absențelor, cu toate că nici nu s-au mai prezentat la consultațiile respective de la policlinică, ci s-au dus direct la film ori la joacă. Tovarășul profesor sugerează de aceea medicilor să fie foarte atenți la aceste „trimiteri” și să se intereseze ce diagnostic a pus policlinica, ce tratament a recomandat, pentru a verifica dacă e vorba de o boală adevărată, sau de o tentativă de chiul.

Este condamnat de pedagogie și procedeul de a scoate elevul de la oră și, pe deasupra, de a-l mai socoti și absent. „Cunosc, de exemplu, cadre didactice — ne-a spus prof. Stoian Sușerea de la

Liceul nr. 5 din Craiova — care pun elevilor absențe nemotivate la orele de educație fizică dacă și-au uitat acasă echipamentul sportiv”. Pe de o parte, procedeul acesta irită și tulbură atmosfera de lucru din clasă, iar pe de alta, alterează în mintea elevilor sensul noțiunii de corectitudine: este sau nu întemeiată absența nemotivată din moment ce elevul a fost totuși prezent sau a părăsit ora obligat de către profesor?

Se știe că divergențele grave dintre părinți, climatul moral din familiile dezorganizate determină schimbări vremelnice sau de durată în comportamentul copiilor. De aceea, ar fi greșit să nu privim activitatea acestor elevi prin prisma asperităților vieții lor de familie. Acestea, și nu indolența, pot fi de multe ori cauza slabei pregătiri, și, după cum cu atîta sinceritate au mărturisit elevii, a imposibilității prezentării la cursuri în unele zile. Personal nu cred că greșeste pedagogul care, cunoscînd cele întîmplate în familia elevului, drama lui (fără îndoială cu efecte incompatibil mai mari decît, să spunem, o faringită atestată cu acte în regulă de către medic) — îi consideră motivată absența.

Multe absențe se datoresc și fricii de a nu lua o notă proastă. Acest aspect are serioase implicații — după părerea mea — nu doar pentru conduita etică a elevului, ci și a dascălului. Căci este inechitabil, cred, să catalogăm în bloc, — așa cum obișnuiesc unele cadre didactice — drept tentativă de sustragere de la îndeplinirea obligațiilor școlare orice încercare a elevului de a se scuza pentru nepregătirea lecției. În situații obiective, consider întemeiată absolvirea elevului de pedeapsă pentru neefectuarea temelor (bineînțeles, cu condiția ca ele să se pregătească pentru „data viitoare”). Profesorul poate afla — pe loc sau ulterior — dacă motivele invocate de școlar sînt reale, dacă acesta nu l-a mințit. Iar în cazul în care constată că adevărul i-a fost ascuns, poate lua măsuri de sancționare.

Prof. C. Dăncescu de la Liceul „Tudor Arghezi” din Craiova remarcă: „Unii elevi posedă o adevărată artă de a chiuli! Inventează tot felul de procedee și găsesc cu multă abilitate motive plauzibile, care să le justifice incorectitudinile”. Nimeni nu cunoaște mai bine această gamă de procedee decît făptașii înșiși ori colegii lor. Așa încît este nevoie să ne asociem, în activitatea noastră de înlăturare a fenomenelor negative din comportarea unor elevi — opinia promptă și sănătoasă a întregului colectiv de școlari. Iar această opinie să treacă și dincolo de poarta școlii, în familie.

## Părinții și frecvența regulată la cursuri

Supravegherea atentă a activității și comportării copiilor și cunoașterea permanentă a situației lor la învățătură sînt obligații de căpetenie ale părinților, pe care aceștia nu le îndeplinesc întotdeauna cu cel mai pronunțat spirit de răspundere. Ancheta noastră a scos în evidență unele neglijențe, din care încercăm să exemplificăm:

„Nu cunosc numărul absențelor făcute de fiul meu, dar cred (s.n.) că nu sînt prea multe!” — ne-a răspuns D. Constantinescu, unul dintre părinții elevilor cu o situație proastă la învățătură. Iar M. Marinescu a adăugat: „Da, cunosc! Are 25, dar de ce le-a făcut, nu știu! El spune că a întîrziat din cauza autobuzului. Dar... să-l cred oare?” Sînt doar două dintre răspunsurile primite la întrebarea: „Cunoașteți cîte absențe are fiul (fiica) dv. și de ce le-a făcut?” — ni se pare, semnificative pentru lipsa de răspundere a unora din principalii educatori ai copilului: părinții.

Multe absențe se îngămădesc în catalog și datorită faptului că familia înțelege cîteodată greșit libertatea de care trebuie să se bucure copilul pentru a se dezvolta normal (libertate ce se cuvine să aibă totuși o limită rațională). Există însă părinți care acordă fiilor lor girul complet al libertății de comportare în școală și în societate. „Pe tata nu-l interesează dacă lipsesc de la ore — ne-a spus un elev. Singura lui pretenție este să iau note de trecere!” Vasăzică școlarul este liber din partea familiei să-și nesocotească obligațiile elementare, să-i mintă pe profesori ca să nu primească note proaste...

Am reținut ca prețioasă pentru dezvoltarea fondului etic al problemei absențelor de la cursuri și părerea tov. Ion Nicola tatăl unui elev: „Cauzele obiceiului de a fugi de la ore, de a induce în eroare pe profesori, precum și ale altor fapte negative trebuie căutate în condițiile mediului familial, care uneori favorizează asemenea deprinderi”. În adevăr, incorectitudinile mamei, ale tatălui, ca ascunderea adevărului, nesocotirea îndatoririlor profesionale etc. creează la copil o predispoziție certă pentru minciună, fals, încălcarea disciplinei școlare.

Nu încapă îndoială că frecvența la cursuri a copilului trebuie bine cunoscută de către familie. Cauzele tuturor absențelor se cer riguros analizate și cercetate de către corpul didactic, pentru a se putea stabili precis dacă sînt întemeiate și a se putea lua măsuri educative echitabile.

Prof. Milislade IONESCU  
Craiova

PLOPI



Vasile GRIGORE

ALEXANDRU BALACI:

FRANCESCO PETRARCA

Colecția «Oameni de seamă»

Editura tineretului, 1968

O impresie care se naște după nu multe pagini ale cărții, și care persistă până la sfârșit, înții derutantă, exercitând apoi fascinația resimțită de câte ori din spatele rindului tipărit se conturează ceva din chipul viu al celui care l-a așternut, e aceea a dublei curgeri a scrisului, pe două canale paralele simultan.

Primul e cel al organizării explicite a volumului pe capitole didactice sistematice: un „Cuvînt înainte“, care schițează un prim portret esențial al lui Petrarca, punctându-i trăsăturile fundamentale ale psihologiei și activității și punînd în plină lumină zone pe nedrept lăsate în umbră ale personalității poetului, quasi-unanim exaltat doar pentru poemele de iubire, deși autor de versuri ardent civice, patriotice, dantesc anticlericale, de mare valoare, și în același timp contemplator anticipativ romantic al naturii, om modern, hîntuit de melancoliei născute din întrebări insolubile; un „Profil biografic“ exterior și interior, care dă carne și viață reală schiței de portret din capitolul prim; cele trei capitole de prezentare minuțioasă a operei („Opera latină“, „Il Canzoniere“, „I Trionfi“), în sfârșit, „Pentru o concluzie“, portretul final care sintetizează toate sugestiile generate de examinarea punctuală a subiectului, într-o imagine unică, de mare limpezime și mare frumusețe.

Aceasta e macrostructura volumului, echilibrată, expozitivă, orînduită după regulile inducției și deducției, minată însă de o microstructură neliniștită, pasionată, configurată după alte legi, ca pilitura de fier la atracția unui magnet subteran. Un magnet subteran pe care îl constituie evidentul contact intim, de extremă intensitate, al autorului cu subiectul, așa încît detaliile se topesc fulgerător în sinteza sferică, în care înțelegerea strict intelectuală e depășită prin cea afectivă. Un paragraf are de aceea dublă trimitere, la succesiunea de detalii și aspecte a contextului, urmînd să conducă treptat la sensul global — și direct la acest sens global; stilisticare o curgere continuă, corespunzînd microlanțului propriu de legături și aluzii, care depășește de cele mai multe ori punctul de contact cu paragraful următor, în înșiruirea de referiri a macroorganizării cărții. Informațiile se leagă într-o ordine care va reface punctual trăsăturile continue ale personalității poetului, dar în același timp se așează direct pe liniile sale de forță, sugerîndu-le tot timpul traseele și existența lor gata încheată sub aparența inductivă a cărții. De aici un anume ton poetic, prezent pînă și în capitolul biografic; ceea ce nu exclude atitudinea demistificatoare, necesară ca de obicei cînd e vorba de un personaj devenit legendă. Dar precizarea realistă nu devine impietate; corectarea unei imagini ideale nu devine coborîrea ei în lumea de rînd — și poate tocmai prin această referire continuă, implicită, la global, care integrează imediat aspectul nou pus în lumină în contextul general psihologic, împiedicînd detaliul să capete, prin neașteptatul său, o pondere nemeritată, și să denatureze în sens opus. Se poate astfel afirma, fără a altera imaginea acestuia chinuit de aspirații ideale că: „Grija de a se împodobi îl făcea să se trezească

dis-de-dimineață sau să prelungească veghea nopților și suferea — cu o voință extraordinară, demnă de o cauză mai bună, cum se confesează, cu deplină sinceritate (Senili, VIII, I) — de strîmtimea încălțămîntei care-i prăpădea picioarele, sau de arsurile pe care și le provoca la timp, întrebunțînd fierul de frizat bine înroșit ca să-și bucleze părul...“ Se poate ironiza Florența, fără a ridiculiza leagănul celor mai mari italieni din toate timpurile: „Este foarte straniu că Petrarca, „onoarea scolarului“, nu a simțit chemarea Patriei. El a mulțumit cu aceleași cuvînturi retorice cu care fusese scrisă oferta florentină, dar nu s-a mai întors la Florența niciodată. Bineînțeles că practicii florentini i-au reconfiscat bunurile paterne, revocînd decretul restituirii.“ Malițiozitățile nu ies însă, nici ca ton, din ceremonia volumului; structuri stilistice repetate în triole, fluiditate egală, fraze și expresii care revin la distanțe de zeci de pagini, într-o simetrie care îmbrățișează întreaga carte.

Ca puține monografii, „Petrarca“ de Alexandru Balaci se citește deci nu numai pentru ceea ce transmite, ci și pentru farmecul propriu al scrisului și al viziunii; pe de o parte, pentru utilitatea sa indiscutabilă, pe de alta, pentru parfumul erudiției pasionate. E conturat clar portretul unui Petrarca la răspîntie de istorie, anticipînd cu frămîntarea sa Renașterea și sfîșindu-se între creștinism și antichitate păgînă, între ascetismul studiului îndrăgîț și iubire, între iubirea ideală și cea omenească, între pasiunea voluntară și stingerea ei umană, un Petrarca „prismă poliedrică“, aspirînd continuu spre o unitate internă, „rătăcitor mereu în căutarea unor armonii și a unui echilibru care i-ar fi putut îngădui să se fixeze sub o singură stea călăuzitoare...“, un Petrarca reconșturîndu-și în fiecare moment personalitatea, cu iluzia de a fi găsit acea stea călăuzitoare („În omul Petrarca există mai multe centre, mai multe ierarhii ordonatoare...“), pentru a-și dezminți apoi rătăcirea, chinuit de acel permanent *dissidio interiore*, de incapacitatea de a se subordona unor singure criterii, încercînd rezolvarea în glorie, criteriu extern, sau în transformarea a ceea ce considera rătăcire — în principiu, în criteriu: „Laura s-a smuls, a evadat din transcendental, a cucerit valoare absolută prin ea însăși“, în sfârșit un Petrarca definit de „disproporția, dezechilibrul între ceea ce vrem și ceea ce putem, dintre real și ideal.“ E prezentată și sistematizată clar opera, centrală pe acest portret psihologic, ceea ce face ca volumul să fie deosebit de folositor deopotrivă celor inițiați și celor neinițiați în Petrarca. Dar cartea are și o frumusețe în sine, rezultată din ritmul ei, din stilul poetic, din imaginile de mare pregnanță, cum sînt descrierea Sorgăi, riul liniștii creatoare pentru Petrarca („În crepusculul peșterii freamătă apele înghețate ale lacului ca un dop urias de cristal, astupînd prăpăstii lichide“), sau momentul morții, cînd „prin fereastra larg deschisă spre orizontul instelat, pătrundea ușoara bătaie a vîntului, murmurul infinit al acelei nopți de vară, în care valoarea pămîntului se diminuase cu un mare poet“.

O frumusețe inefabilă, care stă în incandescență dar poate și în degajare, în dese aluzii tangențiale în locul expunerii, în termeni sau formule care vin sub condei cu aroma Italiei, în tot acest ton pe care nu-l poate avea decît cultura sigură, însuflețită de vibrație.

Adriana GORĂSCU

## COMENTARII

### SEMINARUL NAȚIONAL

#### „SOCIALISMUL ȘI DEMOCRAȚIA“

Din inițiativa studenților Facultății de filozofie, în zilele de 28 și 29 noiembrie 1968 a avut loc la București un seminar național cu tema: „Socialismul și democrația“, la care au participat studenții facultăților de filozofie și drept din Cluj, Iași și București.

Au fost prezentate o serie de referate: „Democrația socialistă și libertatea individuală“, „Democrația socialistă și creația de valori“, „Constituția R.S.R., cadrul de dezvoltare a democrației socialiste“, „Democrația socialistă și viața universitară“. Concluziile desprinse converg spre a evidenția caracterul de proces obiectiv de adîncire și lărgire continuă a democrației socialiste, ca urmare a dezvoltării societății noastre pe noi trepte ale civilizației și culturii, și a creșterii nivelului de conștiință a maselor. În acest context s-a subliniat că libertatea de gândire presupune un efort constructiv, că eficiența activității sociale cere un nivel înalt de pregătire profesională și ideologică, cere competență. Democrația reală presupune, de asemenea, respectarea legalității de către toți — condiție a înlăturării abuzului și arbitrarului. În plan teoretic, numai ridicarea la nivel conceptual a învățămîntelor desprinse din practica socială — și nu pierderea în abstracții sau citate — poate evidenția superioritatea democrației socialiste, posibilitățile ei infinite de a se dezvolta.

Lucrările seminarului au subliniat gradul de maturitate politico-ideologică și responsabilitatea civică a studențimei noastre în abordarea unor probleme teoretice și practice ridicate de etapa actuală de dezvoltare a societății socialiste în țara noastră.

Gh. BUNESCU

### SIMPOZIONUL: „TINERETUL — OBIECT DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ“

„Tineretul, obiect de cercetare științifică“ a constituit tema simpozionului organizat de Centrul de cercetare pentru problemele tineretului din zilele de 21—23 noiembrie 1968. Cele peste 400 de comunicări prezentate în plenară și în ședințele pe secții au urmărit, pe de o parte, să desprindă direcțiile principale de dezvoltare ale tineretului din lumea de azi și de la noi, iar, pe de altă parte, să stabilească o metodologie științifică a cercetării în educația tinerii generații. Plecînd de la conturarea tipului de personalitate urmărit de educație, de la analiza dinamicii social-economice care determină modificarea structurilor din lumea tineretului, de la căile de cunoaștere a problematicei tineretului contemporan (referatele ținute în ședința plenară), comunicările și discuțiile au cuprins o arie vastă și multilaterală: elucidarea scopurilor ideologice, social-politice ale educației în societatea noastră socialistă, tehnicile de cunoaștere, de autocunoaștere și autocultură a tineretului, probleme ale orientării profesionale și ale integrării în producție și viața socială, influența mass-media-urilor și educația estetică etc. Un loc aparte în acest evantai desfășurat l-a ocupat, cum era și firesc, activitatea politico-educativă în rîndul tineretului și rolul organizației de tineret.

Cercetările întreprinse de o serie de specialiști, al căror prim rezultat l-au constituit comunicările din cadrul simpozionului, s-au

Continuare în pag. 22

raportat diferențiat la tineretul din mediul rural, urban, la tineretul școlar, la rindul lui particularizat pe vârste, la tineretul studentesc, nelăsând în umbră niciuna din fețele variate ale problemei cunoașterii și educării lui.

Cercetările moderne ale unor științe, apropiate prin conținut: psihologia și psihologia socială, pedagogia, sociologia și sociometria, au ajutat pe cercetători în abordarea riguroasă a tematicii prin utilizarea unui aparat științific. Subliniem ca o realizare meritorie, cu toată inegală valoare a unora dintre comunicări, simpozionul organizat de Centrul de cercetări pentru problemele tineretului de sub conducerea Ministerului Tineretului.

M.R.

## SIMPOZIONUL: „CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ACȚIUNEA CULTURAL-EDUCATIVĂ PENTRU ADULȚI“

Sub egida „Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă“ și a „Institutului de Științe Pedagogice“, în colaborare cu „Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România“ și „Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist“, a avut loc la București în zilele de 9 și 10 decembrie 1968 simpozionul pe tema indicată în titlul acestei însemnări. La lucrări a participat și domnul Paul Lengrand, șeful Diviziei pentru educația adulților din Secretariatul UNESCO. Lucră-

rile s-au desfășurat în sala Ateneului Român și ulterior pe secții: secția „Teoria educației adulților și metodologia de cercetare“; secția „Cercetări concrete“ și secția „Tradiții românești în activitatea cultural-educativă“. În dimineața zilei de 9 decembrie s-au ținut referatele de bază ale simpozionului, care au conturat direcțiile lucrărilor: Cultura de masă și progresul social“ (acad. Remus Răduleț, vicepreședinte al Academiei, rectorul Universității populare București); „Problematika cercetării științifice în domeniul activității cultural-educative pentru adulți“ (Ion Moraru, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă); „Pedagogia în cercetarea interdisciplinară a educației adulților“ (conf. univ. doctor George Văideanu, directorul Institutului de Științe Pedagogice); „Așezarea pe baze științifice a activității cultural-educative desfășurată de sindicate — imperativ al etapei actuale“ (Dumitru Gheorghiu, vicepreședinte al Consiliului General U.G.S.R.); „Contribuții românești la teoria și practica activității cultural-educative de masă“ (prof. univ. dr. doc. Stanciu Stoian, membru corespondent al Academiei).

Simpozionul a prilejuit un viu și rodnic schimb de opinii asupra problemelor pe care le ridică educația adulților în etapa actuală de desăvârșire a construcției societății socialiste în țara noastră, o trecere în revistă a realizărilor românești în acest domeniu. De asemenea, el a permis fixarea sarcinilor de perspectivă ce revin instituțiilor specializate și organizațiilor obștești pentru îmbogățirea nivelului de cunoștințe generale al populației adulte, de ridicare a nivelului conștiinței cetățenești.

N.S

## MERIDIANE

### ALFRED BINET

Am citit cu mult interes în numărul 4 al revistei „Colocvii“ articolul „Clasificarea elevilor“ de Ion Cădăriu, care reținea, sub alt aspect, tema pusă în discuție în unul din numerele anterioare de profesorul I. Crișan („Neconcordanțe supărătoare“).

Problema măsurării capacităților elevilor, a diagnosticării gradului lor de inteligență, a volumului și temeiniciei cunoștințelor a fost mereu prezentă în preocuparea psihopedagogilor și ea se pune și la noi, azi, cu o deosebită acuitate. Credem că nu e lipsit de interesă prezentăm cititorilor revistei, în mare parte educatori — fie și sumar — personalitatea aceleia care a elaborat și a introdus în școală primele măsurători de inteligență și cunoștințe, Alfred Binet, fondatorul Societății de psihologie a copilului și de pedagogie experimentală din Franța.

Născut la Nisa în 1857, Alfred Binet s-a dovedit un spirit curios, deschis spre toate domeniile de activitate: literatură, știință, artă. Își ia licența în drept, doctoratul în științele naturale, debutează cu o piesă de teatru jucată la „Grand-Guignol“. Dar disciplina căreia i se va consacra și care îl va consacra va fi psihologia. Numit preparator la laboratorul de psihologie fiziologică de la Sorbona, după 4 ani devine directorul lui.

Puținele laboratoare, existente în epocă, își îndreptau atenția asupra fenomenelor simple, elementare, ale vieții psihice, cum sînt senzațiile. Binet e atras, de la început, de studiul proceselor

superioare ale vieții psihice: mecanismele raționamentului, imaginației, memoriei, sugestibilității etc. Îndeosebi, se consacră studiului inteligenței, pe care o abordează prin toate mijloacele posibile. Studiind psihologia a doi jucători de șah (1894), foarte diferiți ca inteligență și memorie și lărgind aria cercetărilor asupra inteligenței umane în general prin observații făcute pe un număr mare de subiecți, Binet ajunge la concluzia că unii oameni se comportă, reacționează mai „inteligent“ decît alții, că unii rezolvă practic cu multă repeziune situații în care alții eșuează.

În 1904, Ministerul instrucțiunii publice, hotărînd să organizeze un învățămînt pentru debilii mintali, alcătuiește o comisie însărcinată cu depistarea lor, comisie din care face parte și Binet. Anul următor (1905), Binet publică, în colaborare cu dr. Th. Simon, o metodă de depistare care va fi îmbunătățită ulterior.

Subiecții — copii de diferite vârste — erau plasați într-o atitudine de introspecție provocată obligați să-și concentreze gîndirea asupra unei întrebări — a unei probe (test) — elaborată de psiholog, care să permită cercetătorului să le cunoască reprezentările mintale. Pe baza acestor cercetări, dinpreună cu dr. Th. Simon, elaborează scara metrică a inteligenței, care cuprinde acele binecunoscute teste, repartizate pe vârste — începînd cu vârsta de 3 ani — asupra variatelor structuri și dezvoltări

intelectuale ale copiilor. Alături de aceste teste, numite „de inteligență“, Binet elaborează testele de instrucție (școlară), cu ajutorul cărora se verifică cunoștințele achiziționate de elevi într-un timp anumit, precum și testele de aptitudini, în vederea depistării predispozițiilor și aptitudinilor copiilor și adolescenților pentru o bună orientare profesională.

Noile mijloace de investigație a minții omenesti au pătruns adînc în cercetarea psihologică și pedagogică a vremii. Ele au avut și un folos practic în selecția mintală a copiilor, în depistarea copiilor întîrzițați, a copiilor anormali, a celor cu turburări de grafie, în mai buna raționalizare a învățămîntului, în crearea claselor și școlilor speciale.

Apariția lucrării „Idei moderne asupra copiilor“ (1911), care este o sinteză a cercetărilor întreprinse de psiholog timp de 30 de ani, l-a făcut pe profesorul american Goddard să scrie: „Opera lui Binet va lua loc alături de teoria evoluției a lui Darwin și de legea eredității a lui Mendel“.

Intr-adevăr, implicațiile teoretice și practice ale cercetărilor lui Binet sînt mari.

Scara metrică a inteligenței a fost primul test mental realmente util în practică. Succesul mondial, legat și de simplitatea metodei folosite, stă la originea dezvoltării psihometriei. Apare, din toate lucrările lui Binet, necesitatea legăturii strînsă dintre psihologie și pedagogie, a folosirii tuturor achizițiilor psihologice de către pedagogi, a introducerii experimentului pedagogic ca metodă de lucru în practica învățămîntului, a abordării problemelor de instruire și educare a copiilor prin studiul direct

și științific al conduitei elevilor

Precursor al psihologiei diferențiale și al pedagogiei experimentale, Alfred Binet, creatorul Școlii de la Lyon, este prezent și azi în lumea științifică. Adepții lui și-au luat sarcina să continue în paginile Buletinului, publicat lunar, cercetările lui, să pătrundă tot mai adînc în universul sufletesc al copilului, să experimenteze și să fundamenteze pedagogic procedeele și metodele folosite în instruirea și educarea copiilor, căci așa cum scria Binet însuși, „O pedagogie fără control (științific n.u.) în loc să progreseze, se învîrtește în jurul ei fără folos“ sau „cea mai gravă problemă pe care o ridică examenul metodelor constă în a pune în balanță numărul de ore, de zile, de ani, pe care un copil îi petrece în școală cu profitul pe care-l realizează“. (Les idées modernes sur les enfants, pag. 6,20).

Testele școlare, fără să constituie un diagnostic, sînt un mijloc de explorare psihologică a copilului, pe baza cărora educatorii pot obține într-un timp relativ scurt informații precise și obiective, grație cărora se pot formula unele pronosticuri. Ele se folosesc pe o scară largă pentru depistarea unor caracteristici intelectuale (inteligență, atenție, memorie etc.), afective, de caracter și personalitate, de cunoștințe, de performanță ș.a.m.d.

Introducerea testelor în școală o considerăm utilă. Tradiția valoroasă a școlii de psihologie de la Cluj (Ștefănescu Goangă, Al. Roșca, N. Mărgineanu, Vl. Ghidionescu), ca și a celei de la București (C. Rădulescu-Motru, G. Zapan etc.) ar putea fi valorificată în condițiile noi ale învățămîntului din patria noastră.

Marin BICIULESCU



### U. R. S. S.

**PROGRAMĂ** Problemele educației comuniste fiind complexe și variate solicită din partea educatorilor o bună pregătire pedagogică. Pe lângă școală, un rol de seamă în formarea tinerei generații, în creșterea unor oameni cu frumose trăsături morale și de caracter, bine pregătiți din punct de vedere profesional îl are familia. În familie copilul ia primul contact cu lumea și câștigă inițiale experiențe de viață; în familie se pun bazele caracterului, se trezesc primele interese ale copilului și, adeseori, de felul în care părinții știu să îndrume pe fiul sau fiica lor depinde viitorul omului matur de mai târziu.

Dar nu întotdeauna părinții au cunoștințele pedagogice necesare pentru a face o bună educație în familie și a da, în felul acesta, un ajutor eficient școlii. Iată de ce, este nevoie ca părinții să se auto-perfecționeze continuu, să-și însușească un minimum de cunoștințe pedagogice.

În vederea acestui deziderat, revista „Semia în școală” nr. 10/1968 publică o interesantă programă, intitulată: „Programa minimumului de cunoștințe pedagogice pentru autoperfecționarea părinților”, elaborată de Academia de Științe Pedagogice din URSS.

Urmărind evoluția copilului, programa vine în ajutorul părinților, dându-le îndrumări substanțiale, sugerându-le ce măsuri sunt indicate și cum trebuie să acționeze în fiecare etapă de vîrstă a viitorului cetățean. Transcriem punctele mari ale programei:

1. Probleme ale educației comuniste.
2. Condițiile unei eficiente educații a copilului în familie.
3. Grijă pentru copil încă înainte de naștere.
4. Îngrijirea copilului în primul an de viață și educația lui în această perioadă.
5. Educația copilului pînă la doi ani.
6. Educația copilului de vîrstă preșcolară (de la 2 la 7 ani).
7. Educația școlarului mic.
8. Educația adolescentului în familie.
9. Educația copilului de vîrstă școlară mare.

Fiecare din aceste puncte cuprinde o bogată tematică, fiind ilustrat totodată cu material bibliografic: articole apărute în presa de specialitate, sau volume de literatură beletristică și pedagogică.

R. DIMITRIE

### FRANȚA

**EDUCAȚIA ADULȚILOR** Congresul Comitetului de acțiune pentru inovație și cercetare în educație, constituit din inițiativa unui grup de cercetători de la Institutul Pedagogic Național din Franța (C.A.I.R.E.) ținut în vara trecută s-a ocupat pe larg de educația adulților.

Considerind educația adulților drept un proces continuu, care, ca

orice activitate din societatea contemporană, se desfășoară într-o anumită perspectivă, participanții la Congres au subliniat că, integrate unei viziuni dinamice, școala generală, liceul și universitatea sînt doar etape succesive ale instrucției și educației. În ce privește procesul instructiv-educativ propriu-zis, acesta se prelungește dincolo de ele și nu are, practic, granițe. Pentru a se obține maximum de eficiență e necesar ca timpul afectat educației adulților să fie egal ca durată cu cel consacrat muncii și vacanțelor și să i se acorde aceeași însemnătate. A reieșit din comunicările făcute că factorii care o pot frîna sînt: societatea modernă capitalistă; adulții înșiși și, în fine, sistemul actual de educație. În urma discuțiilor a fost schițat un plan de măsuri concrete cu privire la condițiile politice și economice, la reînnoirea structurilor și a instituțiilor educative, și la mijloacele și metodele de instruire și educare. Din prima categorie, amintim: o nouă legislație a concediilor acordate adulților, elaborarea unui statut al educatorilor care-și desfășoară activitatea în rîndul acestora; alocarea unor fonduri mai mari pentru aceste activități și stabilirea unei secții autonome pentru educația adulților în cadrul sistemului de învățămînt. În ce privește cea de a doua grupă de măsuri, se preconizează printre altele: coordonarea tuturor activităților legate de educația adulților pentru a se înlătura discrepanța dintre formația profesională și cea culturală, restructurarea relațiilor dintre instituțiile care se ocupă de educația adulților și instituțiile școlare propriu-zise pe alte baze, astfel ca educatorii să poată instrui în egală măsură copiii și adulții. Pentru cea de a treia categorie s-a propus: sporirea eficienței educației adulților prin utilizarea tehnicilor audiovizuale și a unor mijloace de predare adecvate. (După „L'Éducation nationale“).

Victoria POPOVICI  
Muzeul Pedagogic-București

### CANADA

**INIȚIERE ÎN LIMBAJUL ȘCOLII** S-ar crede că verbalismul formal și lipsit de conținut a fost înlăturat din școală în mod definitiv. Într-adevăr, în ceea ce privește metodele instructiv-educative, de mai mulți ani se înregistrează o tendință vădită spre instruirea concretă și activitatea practică. Limbajul capătă un rol „auxiliar”, explicativ și îndrumător. Cercetîndu-se însă mai îndeaproape acest limbaj, se constată că el mai cuprinde, în special la clasa I, destule noțiuni încă necunoscute multor copii, mai ales celor care provin din familii care nu se bucură de condiții favorabile din punct de vedere cultural.

Așa se întîmplă că, de multe ori, se fac aprecieri greșite asupra răspunsurilor, acțiunilor sau conduitei și, în consecință, asupra aptitudinilor unor copii care, pur și simplu nu înțeleg anumite cuvînte-cheie din întrebările, explicațiile sau îndrumările învățătorului. De altfel, chiar în cazul cînd

aceștia și-ar da seama de realitate, explicațiile suplimentare, prea numeroase, ar constitui o piedică pentru desfășurarea într-un ritm normal a procesului de învățămînt.

Ținînd seama de aceste fapte, cîțiva pedagogi din Canada au elaborat o programă pentru preșcolari, în vederea inițierii acestora în limbajul școlii. În cadrul unui articol apărut în revista „Canadian Education and Research Digest” (nr. 1/1968), ei prezintă unele amănunte cu privire la această programă.

Pentru stabilirea conținutului programei, autorii s-au servit de manualele și metodicile uzuale, din care au extras noțiunile pe care vor trebui să le cunoască viitorii școlari. Procesul de învățare a noțiunilor și denumirilor lor se realizează în cadrul unor demonstrații și exerciții practice sistematice, în care acțiunile copiilor se îmbină cu gîndirea logică, iar învățarea le face plăcere. „Cursul” are loc în fiecare zi, cu o durată de aproximativ 20 de minute, în grupe mici de cîte cinci copii. Bineînțeles, acest procedeu este aplicabil cu bune rezultate și copiilor care vorbesc acasă o altă limbă decît cea de predare în școală.

În sfîrșit, sistemul ar putea fi practicat în forme corespunzătoare și la alte nivele de vîrstă, fiindcă problema unui vocabular pentru clasa respectivă sau folosirea improprie a unor termeni apare și mai tîrziu.

### R. D. GERMANĂ

**TEMELE** Asistăm la o „expansiune” a învățării, fenomen determinat de cerințele crescînde ale societății, științei și tehnicii, generate la rîndul lor de progresul acestora, fenomen care constituie în același timp și o premisă pentru edificarea societății noi, a societății socialiste.

Această expansiune nu se reduce defapt numai la sporirea cantitativă a ceea ce se învață și a numărului celor ce învață, ci are repercusiuni adînci și asupra altor aspecte ale învățării. Astfel, ea implică o cuprindere rațională și eficientă a volumului crescînd de cunoștințe, lărgirea rîndurilor „elevilor” (aceștia putînd fi de toate vîrstele și profesiunile) și dezvoltarea tendinței de perfecționare continuă, îmbinarea învățării cu toate activitățile, desfășurate în timpul de muncă și în timpul liber, pătrunderea și dezvoltarea învățării în toate domeniile extrascolare.

Crește însemnătatea funcțiilor cultural-educative ale familiei, care trebuie să-și valorifice potențele existente, pe măsura condițiilor sale specifice, în favoarea realizării optime a învățării. Ajutorul familiei în această privință

înseamnă: întărirea sugestiilor școlii sau altor instituții, transmiterea unor impulsuri pentru folosirea diferitelor izvoare de informare, împărtășirea unor experiențe de viață cu valoare educativă în așa fel, încît schimbul de idei cu părinții să devină pentru copii o necesitate în soluționarea problemelor lor. Este necesar și posibil ca școala și familia să influențeze în mod unitar mai ales independența la învățare, setea de cunoaștere, folosirea izvoarelor de informare și dezvoltarea aptitudinilor, deprinderilor și obiceiurilor legate de aceasta.

În vederea realizării acestor cerințe, se impune ca cercetarea pedagogică să găsească cele mai bune căi de îndrumare a familiei, direct sau prin intermediul îndrumărilor școlii. În acest scop s-a efectuat o anchetă prin care s-au cercetat 30 de copii din clasa a VI-a și modul lor de a învăța acasă, corelat cu condițiile specifice ale familiei. Cercetările s-au desfășurat cu și fără solicitarea ajutorului părinților, accentul punîndu-se pe două probleme principale: 1) Cum influențează stimulii școlii asupra frecvenței colaborării părinților cu copiii? 2) În ce mod participă familia la desfășurarea procesului de învățare? Ancheta a decurs în două etape de cîte opt săptămîni. Prin „stimulii școlii” se înțeleg temele date pentru acasă, care erau de două categorii: probleme și exerciții, ambele în parte obligatorii și în parte facultative.

Valorile pozitive cu privire la influența părinților au crescut în general în etapa a II-a față de I-a. La început s-a înregistrat o creștere mai intensă la temele obligatorii și la probleme, iar în etapa a II-a la cele facultative și la exerciții, ceea ce constituie un răspuns pozitiv la solicitarea colaborării părinților.

Rezultatele obținute confirmă posibilitatea îmbunătățirii procesului de învățare prin colaborarea cu părinții, dovedind totodată necesitatea îndrumării lor concrete și diferențiate de către școală. Drept forme de bază ale învățării acasă s-au înregistrat de pildă: luarea la cunoștință, informarea, impulsivitatea, sfătuirea — din partea părinților. Apoi: luarea la cunoștință, întrebarea, completarea, continuarea — din partea copiilor.

Se deosebesc de asemenea: învățarea în prezența părinților și învățarea în cadrul situației pedagogice (în cadrul unui raport dintre educator și educat se pune o problemă a cărei soluționare se desfășoară sub îndrumare), cea din urmă constituind o formă superioară care a fost înregistrată cu valori mai mari în etapa a II-a.

În concluzie, este de relevant că funcția de îndrumare a școlii și funcția auxiliară a familiei trebuie realizate în mod diferențiat și totuși unitar în ceea ce privește străduința generală de a dezvolta învățarea acasă cu specificul ei.

## ELVEȚIA

### EDUCATORUL POET

„Mii de forțe creatoare dormitează în fiecare om, în fiecare popor. Nu lipsește decât bagheta magică care să le atingă și să le elibereze“. Cu aceste cuvinte își începe Viviane Réal prezentarea personalității și operei pedagogului elvețian Fritz Jean Begert în (*Education et développement* nr.36/1968). Cuvintele de mai sus sînt elocvente pentru înalta concepție despre educație a pedagogului helvet. Într-adevăr, marele pedagog și-a propus să trezească forțele ascunse, să le permită să se manifeste și să se dezvolte, să le îndrume și să țină seama de toate cerințele copiilor, grație unei organizări din ce în ce mai diferențiate a învățămîntului.

În concepția sa, școala trebuie să fie în același timp un nucleu de cultură și un centru viu de cercetare a tuturor domeniilor, o comunitate liberă în care copilul să se poată dezvolta în mod firesc, într-un ritm organic și într-o strînsă legătură cu natura, poporul, viața. Energiile descătuse ar putea schimba lumea. Această convingere l-a determinat pe F.J. Begert să caute și să creeze forme noi de învățămînt.

După primele sale experiențe, el își asumă organizarea unor colonii de vacanță. Cu 50 de băieți de toate vîrstele și din toate mediile, zgomotoși și nedisciplinați, se urea pe munte. Constituie grupe, ținînd seamă de simpatia, interesele și dispozițiile lor, repartizează sarcinile domestice după gusturi și aptitudini; într-o mare aventură, explorează și descoperă împrejurimile, îi face să observe natura, mărturiile istorice, viața populației locale. Interesele se cristalizează, grupele se reorganizează în funcție de mobiluri mai adînci. Experiențele dobîndite se valorifică în comun după întoarcerea din diferitele expediții, în șezători, la care participă uneori și localnicii.

Mai tirziu, în școala de la Lombach, sistemul său capătă o mare amploare: muncă organizată, liberă și colectivă, grupări și mai diferențiate, conținut de mare varietate.

„A face din fiecare zi o operă de artă“ este un obiectiv pentru a cărui realizare Begert și colaboratorii săi consacră multe ore, compunînd programe, alegînd cîntecele, poeziile, muzica, legendele, povestirile și ideile corespunzătoare. Fiecare muncă practică se sprijină pe documentare teoretică, fiecare obiect de studiu este „trăit“ într-un mod concret, în mediul său, în dezvoltarea sa și sub diferitele sale aspecte (științific, artistic). Viața din internate nu mai este izolată, ci legată de viața localnicilor. Participarea reciprocă la munci și activități, serile comune cu program cultural, cu contribuțiile elevilor de diferite națiuni constituie un aport cultural-educativ de o deosebită valoare.

„Munca educatorului — spune Begert — seamănă cu aceea a unui poet. Și el trebuie să aleagă din bogăția imensă a materiei pe care i-o oferă lumea, înainte de a da formă creației sale“.

E. DIȚOIU

## R.F. A GERMANIEI

### DESPRE TINERELE FETE

Din colecția revistei vestgermane „Brigitte“, preocupată de problemele căminului familial — spicuim pentru cititorii noștri o foarte interesantă discuție despre educația fetelor în vîrstă între 14 și 18 ani. Participanții la dezbateri — părinți — au făcut un schimb de opinii cu privire la seratele și ceaierurile organizate în familie, excursiile în grupuri mixte restrînse, tentațiile mondene ale tinerelor fete, atitudinea educatorului față de secretele și corespondența lor personală etc.

În general, părinții au fost de părere că este mai bine să ofere fiicelor acasă prilejul pentru dans și distracție, pentru ca tinerii pe care ele îi cunosc și cu care vorbesc să fie primiți în cadrul familial — decât să meargă împreună la restaurante, a căror calitate de multe ori părinții nici nu o cunosc. La serate este necesar ca adulții să se poarte foarte amabil cu invitații fetei. La întrebarea, pusă de redactorul revistei, dacă mama și tatăl stau toată seara cu tinerii, răspunsul celor mai mulți participanți la discuție a fost negativ, subliniindu-se însă că aceasta nu înseamnă renunțarea la supraveghere și control. După ce s-au strîns toți musafirii — arată un tată — el și cu soția se retrag în camera lor; din cînd în cînd însă mai trec să vadă „dacă băieții și fetele se distrează bine“. Supravegherea aceasta are loc discret, fără să lase impresia vreunui control. Pe bună dreptate mulți au dezaprobat intervenția rigidă în petrecerea tinerilor, aceasta fiind nu numai un gest ireverentios, dar și o atitudine care stingherește, încătușează dezvoltarea adolescenților, diminuîndu-le plăcerea de a se distra.

Ora de întoarcere acasă de la ceaieri sau de la plimbare a fost de asemenea discutată. În orice caz, ea este fixată de către părinți în funcție de vîrsta fetei (la serate, cînd această oră este mai tirzie, părinții se duc să-și ia fetele acasă, dacă ele nu sînt aduse cu mașina de către tatăl celei care a organizat serata). Și în cazul în care este vorba de altă oră decât cea limitată pînă la care, în general fetele pot veni seara acasă (de la plimbare, din vizită etc.), ele sînt solicitate să precizeze cînd se vor întoarce pentru ca părinții să nu fie neliniștiți și să existe totuși o anumită disciplină în familie.

La vîrsta între 14 și 18 ani fetele arată o vie tendință spre cochetărie — vor să fie mai frumoase și atunci dau cu pudră, cu puțin ruj, unele — cum se plîngea o mamă — fără știrea nimănui se coafează, își vopșesc părul, țin cură de slăbire ș.a.m.d. Pentru a preveni exagerările, părinții le explică pericolele la care se expun din punct de vedere fizic și moral. În ce privește machajul, li se arată că la vîrsta lor sînt mai frumoase „naturale“, că inșiși băieții le preferă fără fard. Cineva spunea că pentru a-și lămurii fiica în astfel de probleme se folosește și de ajutorul băiatului, în vîrstă de 17 ani. („Cînd o critic pe fată pentru că se fardază, fiul meu intervine: Ești o proastă — spune el — fără fard ești mai drăguță. Asta o convinge mai mult decât orice“).

Mulți educatori consideră că pătrund mai bine în sufletele tinerelor dacă le deschid corespondența, le citesc jurnalele intime. Toate acestea sînt acte de indelicatete, care pot genera asperități în relațiile cu fetele. Mult mai necesară și mai eficientă este o muncă asiduă pentru cultivarea încrederii între părinți și copii, a sincerității și loialității — care creează climatul favorabil destănuirilor, comunicării directe între ei. „Dar în cazul în care fiica dvs. ar avea ceva rău pe care îl ascunde?“ — s-a interesat redactorul revistei. Răspunsul pe care îl considerăm cel mai just a fost că, în cazuri extreme — cînd nu mai este altceva de făcut — se pot vedea scrisorile, dar nu înainte de a cerceta atent situația, de a întreba cu insistență pe fată ce s-a întîmplat.

În discuția lor, părinții au pus, cu deplin temei, un deosebit accent pe educarea adolescentelor în privința prieteniei cu băieții: cum să înțeleagă aceste legături, ce atitudine să aibă față de prietenii lor, cum să evite situațiile critice. („Cred că trebuie să ne educăm astfel fiicele, încît să poată ajunge să spună singure, la momentul potrivit: „Pînă aici!“, „I-am spus fetei: Dacă o dată simți că s-ar putea întîmpla un lucru pe care eu n-aș avea voie să-l știu — atunci oprește-te, căci ești pe punctul să faci ceva rău“).

Discuția publicată de revista vestgermană a pledat permanent pentru manifestarea încrederii în tinerele fete, pentru respect și condescendență în relațiile cu ele, combătînd metodele rigide, aspre de educare.

Luminița FUCHS

## CUPRINSUL

— Hotărîrea Consiliului de Miniștri privind majorarea salariilor și experimentarea noului sistem de salarizare în întregul învățămînt

— Aniversarea Unirii Principatelor

NINA CASSIAN: Buna purtare

VIRGIL TEODORESCU: Forța și precaritatea exemplului

EMILIA CĂLDĂRARU: Portretul tău întreg...

GICA IUTEȘ: Un caz în aparență banal

VERONICA PORUMBACU: Sugestii pentru un joc de societate

TIBERIU PRUNĂ: Tinerii și modelele de comportare

ȘTEFAN COSTEA: Scurt istoric al educației părinților

EUGEN CIZEK: Cultura umanistă în liceu

A. RĂDULESCU-LEMNARU: Ecuația cins-tei

LEON ȚOPA: Influențe ale mediului familial

LUCIAN BELCEA: Cine e devină?

TUDOR OPRIS: Creația literară în școli

ZINA SÎRBU: Din carnetul unui director de liceu

ION BUTNARU: Succesul fratelui meu

ION MĂRUIA, ROMEO POENARU: „Rușinea“ și „mindria“ familiei

MIHNEA MOISESCU: Un băiat și o vioară

ALIN SEBASTIAN: În curînd: vechea alertă

NEAGA CONSTANTINESCU: Motivația social-politică în alegerea profesiei

NICOLAE SORIN: Lectoratele cu părinții

DUMITRU BELCHIȚĂ: Prietenia dintre profesor și elev

VERONICA BÎRLĂDEANU: „... Tradiție — continuitate și innoire“

CONSULTAȚII: MIHAIL RĂTIU: Verificarea la lecție a elevilor limizi; STELA PREDESCU: Copilul adoptiv; LOUIS ȚURCANU: Starea sănătății și situația școlară

TRIBUNA „COLOCVII“: G. MEREUȚĂ: Sprijin cadrelor didactice — în curs de calificare; ALEXANDRU DEȘLIU: — Casa de copii; IORDAN VOICULESCU: De la — unul la altul; D. STELIAN: Părinții sînt departe... MILTIADE IONNESCU: Motiv — nemotivat...

CRONICI: ADRIANA GORĂSCU: Alexandra Balaci: Francesco Petrarca

COMENTARIU: GIL BUNESCU: Seminarul național „Socialismul și democrația“

M.R.: Simpozionul: „Tineretul obiect de cercetare științifică“; N.S. Simpozionul: „Corectarea științifică și activitatea cultural-educativă pentru adulți“.

MERIDIANE: MARIN BILCIULESCU: Alfred Binet; ȘTIRI DIN: U.R.S.S., FRANȚA, OLANDA, R.D. GERMANIA, ELVEȚIA, R.F. a GERMANIEI.

## COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENE, inv. emerit, Pitești; ION ASZODY, publicist; Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, lector univ.; prof. univ. dr. TATIANA SLAMA-CAZACU; SABINA CONSTANTIN, prof., Cluj; GH. DIACONU, dir. Șc. prof. „Grivița Roșie“, București; AL. GEORGESCU, dir. Editorii tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casei de copil nr. 2, București; MARIA IACOBESCU, dir. Șc. ped., Bacău; I. MATEI, sociolog; prof. univ. dr. IOAN MORĂRU; LIDIA NICULESCU-MIZIL; LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU; STELA PREDESCU, prof.; M. RĂTIU, prof.; prof. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU; ECATERINA ȚIRCA, educatoare; RADU TUDORAN; ERWIN WILK, profesor, București.

Prezentarea grafică și artistică: C. BIVOLARU

Redacția și Administrația, București, Str. Arcului Nr. 8, Sect. 2

# CETĂȚENI!



✿ Magazinele  
alimentara

---

✿ Unitățile  
Cooperatiei de Consum

---

✿ Centrele  
specializate I.R.V.A.

---

CUMPĂRĂ CONTRA NUMERAR ȘI LA SCHIMB

**STICLE și  
BORCANE GOALE**

# ÎMBRĂCĂMINTE CĂLDUROASĂ PENTRU ZILE FRIGUROASE



**PALTOANE** din țesături 70 – 100 la sută lână fină și semifină  
în culori pastel — verde, bordo, grena, maron,  
bleumarin.

**GULERE** din imitație de blană sau blană naturală.

**CROIALA MODERNĂ, ELEGANTĂ** la magazinele de specialitate.